

TRANSCRIPT VAN BESTUUR, ECONOMIE EN CULTUUR & ERFGOED VAN PROVINCIE UTRECHT

22 januari 2025

Aanwezig:

Voorzitter: Mw. L. Veen

Vanuit GS: Dhr. van Schie, Dhr. Oosters, Dhr. van Muilekom, Dhr. Bakker

Woordvoerders: Dhr. S. Nagtegaal (UtrechtNu!), Dhr. E. Hart (GroenLinks), Dhr. I. el Hamdaoui (GroenLinks), Mw. J. Matser (GroenLinks), Dhr. H. Adriani (PvdA), Mw. N. Flink (PvdA), Mw. O. Butterman (PvdD), Dhr. A. Travaille (PvdD), Dhr. F. van der Star (PVV), Mw. A. Blekxtoon (Volt), Dhr. W. Limmen (Volt), Dhr. J. Breur (SP), Dhr. D. Harris (SP), Mw. S. Kennedy-Doornbos (ChristenUnie), Dhr. M. Harinck (D66), Dhr. E. Kamp (D66), Dhr. E. Manders (D66), Mw. M. van den Broek (BBB), Dhr. G. Rigler (BBB), Dhr. R. van der Pouw-Kraan (CDA), Dhr. M. Koren (CDA), Mw. M. Hoek (50PLUS), Dhr. R. van der Wel (VVD), Dhr. D. Gilissen (VVD), Mw. J. van Gilse (VVD), Dhr. K. Vermaat (SGP), Dhr. J. van der Linden (SGP), Mw. A. van der Kolk (FVD), Dhr. R. Franken (GroenLinks), Dhr. E. Virginia (GroenLinks), Mw. M. de Widt (D66), Dhr. V. Janssen (VVD)

Van Ambtelijke zijde aanwezig: Mw. B. Ferwerda (Statenadviseur), Dhr. R. van Paridon (Commissiesecretaris)

1. Opening

Voorzitter: Dames en heren, neemt u allen uw plekje in. Een heel hartelijk welkom aan iedereen hier in de commissiekamer, thuis via Teams, aan commissieleden, Statenleden, college en natuurlijk in het bijzonder een warm welkom aan gasten van de Staten. Veel plezier bij het kijken dit halfuurtje en ik hoop dat jullie een inspirerende dag hebben vandaag. We hebben vandaag tot 18.00 uur de tijd en we hebben een enorm volle agenda. U bent van mij het standaardriedeltje gewend dat ik zeg, let op uw tijd, geen technische vragen. Dat is vandaag in het bijzonder zo. We hebben zes besprekingsstukken waarvan het overgrote deel Statenvoorstel is. De tijd is krap, dus doe er uw eigen voordeel mee door het kort en bondig te houden. Even kijken. Dan krijgt u 9 minuten spreektijd, GS krijgt er 30. Even voor de orde, interrupties en antwoorden zijn geen onderdeel van die spreektijd. De interrupties beperkt worden tot drie per debatvraag en vinden natuurlijk plaats via de voorzitter, zoals de rest van het debat. Even ter attentie, de actuele vragen maken onderdeel uit van de spreektijd en die hebben we ook vandaag, maar daar zullen we zo aankomen. Dan heb ik geloot en de SP mag vandaag beginnen. Ik zie een opmerking van de heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, u memoreerde net zelf en we zijn er allemaal samen bij om er een goed debat van te maken. Maar vandaag meer dan ooit klemmt het wel, vier Statenvoorstellen, negen minuten spreektijd en dat vinden we woekeren en dat komt volgens mij het debat niet ten goede. Maar ik zou het fijn vinden als u dat ook nog een keer meeneemt naar het presidium. Bijval. Maar dat wil ik even ook opmerken.

Voorzitter: Waarvan akte. We nemen het mee naar het presidium. Ik met u zie de volle agenda. Dan gaan we door naar, zoals ik al zei, SP mag vandaag beginnen en vanaf daar werken we op alfabetische volgorde zoals u van mij gewend bent.

2. Vaststellen agenda

Voorzitter: Dan zijn we bij agendapunt 2, het vaststellen van de agenda. Als daar geen opmerkingen over zijn, dan stel ik die bij deze vast.

3. Mededelingen

Voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 3, de mededelingen. Ik heb een heel aantal mededelingen ontvangen vanuit het college en ik begin bij de heer Van Schie.

De heer Van Schie: Dank, voorzitter. Eigenlijk maar één echte mededeling en twee vragen aan uw commissie. De mededeling betreft de Circulaire Innovatie Top 2025, een wedstrijd voor circulaire ondernemers en ook een mooi platform om circulaire innovatie te ondersteunen. Het doel daarvan is om ondernemers in het zonnetje te zetten. Laat ik daar dan nu maar mee beginnen, want we hebben genomineerden, namelijk Fay uit Vianen, die duurzame wanden en plafonds maakt, Sustaina die een systeem voor circulaire woningbouw ontwikkelt, en de groene asfaltcentrale van AsfaltNu en Theo Pouw Groep. Die zijn genomineerd en maken de kans om ook dan in de eindronde de prijs te winnen. Heb ik vorige commissievergadering iets op toegezegd. Nu al resultaten, dus ik denk dat het leuk is om dat te melden. De eerste vraag die ik aan u heb, is of bij de evaluatie van het kantorenbeleid die wij hebben gemaakt en waar we ook voor met een statenvoorstel richting uw Staten komen, voorzitter, zijn wij bereid en in staat en vol liefde enthousiast over het geven van een informatiesessie. De vraag is of de Staten dat ook zien zitten.

Voorzitter: Een korte inventarisatie voor een informatiesessie over het kantorenbeleid. Graag één handje per fractie. Ik tel zes partijen en dat is helaas niet voldoende.

De heer Van Schie: Dan gaan we ervan uit dat dat een heel heldere evaluatie is die schriftelijk voldoende wordt toegelicht en dan zie ik de behandeling daarvan ook met vertrouwen tegemoet, voorzitter. Het tweede betreft, is nog leuker dan een informatiesessie, namelijk een fietstocht. Ik ga zelf op werkbezoek in het kader van de Week van de Circulaire Economie bij drie of vier circulaire ondernemers in de stad Utrecht. Ook op uitnodiging van de wethouder. Vorig jaar zijn we natuurlijk op initiatief van een aantal fracties tijdens de Week van de Circulaire Economie bij Hof van Cartesius geweest. Het leek me leuk u nu ook uit te nodigen als ik een keer ga fietsen dat u met mij mag meefietsen. Dus Statenleden die daar belangstelling voor hebben, die zijn van harte welkom om aan te sluiten. Het gaat op 21 maart van 13.00 uur tot 15.30 uur.

Voorzitter: U gaat sowieso volgens mij. Dus of het doorgaat is niet aan de orde. Maar misschien kunnen wij wel even kort inventariseren welke partijen interesse hebben in deelname. Ik zie genoeg animo, dus wellicht dat ... U wilt daar een vraag daarover stellen.

De heer ...: Kan ik ook met de auto mee?

De heer Van Schie: Alleen als die een fietsendrager heeft en dan de fiets afhaalt op de juiste plek alsof u dan aankomt op de fiets.

Voorzitter: Mijnheer Van Schie, u wilde antwoord geven. U hoort het. Een fietstocht met de auto is misschien een beetje ingewikkeld. Dat waren volgens mij alle mededelingen die u had. Dan ga ik naar de heer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Vorig jaar is er een motie aangenomen over zekerheid voor Bevrijdingsfestival Utrecht, ingediend door ChristenUnie en andere partijen. Inmiddels kan ik aangeven dat wat u gevraagd heeft, de meerjarige exploitatiesubsidie, die gaan wij als provincie ook verlenen. Dat betekent eigenlijk dat het bevrijdingsfestival een meerjarige exploitatiesubsidie krijgt voor vier jaar, 2025 tot en met 2028, en dat is als je eens kijkt naar het bedrag 2024, is het 93.000 euro en dat wordt geïndexeerd. Daarmee beschouwen wij, ik in ieder geval, die motie als afgedaan. Ik wil u nog wel zeggen dat de bevrijdingsfestivals in Nederland zijn op dit moment nog aan het wachten op de Kamerbrief vanuit het Rijk met betrekking tot de Rijksbijdrage. Wij verwachten die volgende week. Het bevrijdingsfestival, hopen natuurlijk dat het om eenzelfde bedrag zal gaan als het afgelopen jaar. Dan heb ik nog een tweede mededeling, voorzitter. Dat is een toezegging die ik gedaan hebt over cultuurbeoefening in kleine kernen. Dat is al meer als een jaar geleden, heb ik die toezegging gedaan. De vraag was met name over aanbieders voor actieve cultuur beoefening in kleine kernen tot 10.000 inwoners en hoe dat ervoor staat en op welke wijze de provincie dat zou kunnen ondersteunen. Ik kan u

zeggen, inmiddels hebben wij een onderzoek in gang gezet en waarom? Omdat die vraag niet heel eenvoudig te beantwoorden is. op gebied van sport is kun je dat vrij eenvoudig en snel doen. Op gebied van cultuur is dat lastiger. Dus we proberen echt even goed een duidelijk overzicht te krijgen van het aanbod in de 91 kernen waar het over gaat. De verwachting is dat in het tweede deel van 2025 het afgerond is en naar u toekomt. Dus dan bent u even op de hoogte van de planning daarvan. Dat was het, voorzitter.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar ... Verder geen mededelingen overigens? Ik kijk nog even de zaal rond. Nee.

4. Vaststellen verslag BEC

Voorzitter: Dan ga ik naar agendapunt 4, er het vaststellen van het verslag. Het conceptverslag van de commissie BEC van 4 december is te laat aangeleverd en zal daarom worden vastgesteld tijdens de commissie van 5 maart 2025, dus die laten we voor nu even gaan.

5. Termijnagenda BEC

Voorzitter: Dan hebben we de termijnagenda. Daar heeft u kennis van kunnen nemen.

6. Actuele vragen

Voorzitter: Dan gaan we over naar agendapunt 6. Dat zijn de actuele vragen. Er zijn actuele vragen ingediend door Volt en D66 over het gebruik van X. Let op, actuele vragen maken deel uit van de spreektijd. Ik zal nog even de behandelvolgorde voor u toelichten, zodat iedereen weet waar ze aan toe zijn. We beginnen met een toelichting van de indienende fractie, dan krijgen we antwoord van GS, dan is er ruimte voor de overige fracties om één korte aanvullende vraag in lijn met de gestelde vraag te stellen en dan kunnen we nog kort over naar de beantwoording daarvan. Dus ik begin bij de toelichting van de indienende fracties en ik begin bij Volt. Mevrouw Blekxtoon, gaat uw gang.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Maandag was de inauguratie van president Trump. We hebben ongetwijfeld allemaal het beeld gezien van de techbazen die prominent vooraan stonden. De macht van deze zakenmannen is ongekend. Gisteren kon je ineens een tijdje op Instagram niet meer zoeken op bepaalde woorden, zoals de democrats. Waar gaat dit heen? Musk zet X om in een geopolitieke strijd. Onlangs in Duitsland nog, in het Verenigd Koninkrijk. Hij ondermijnt onze Europese democratie. Het platform wordt als politiek wapen ingezet, ook hier in Nederland. Wij van Volt zijn inmiddels vertrokken en roepen de provincie Utrecht op om hetzelfde te doen om op deze wijze ondermijning van de democratie tegen te gaan. Vandaar dat we graag antwoorden horen op de vragen die voor u liggen, met als belangrijkste vraag, wanneer verlaat ook de provincie het platform X.

Voorzitter: Dank u wel. D66, de heer Harinck, gaat uw gang.

Marcel Harinck: Dank, voorzitter. Eens met Volt. Die woorden zal ik niet herhalen. Kijk, wij vinden ook belangrijk dat er een openbare feed is. De provincie verwijst nu op X naar als bron voor updates bijvoorbeeld rondom verkeersveiligheid en daardoor worden mensen naar het platform gestuurd waar je een account voor nodig hebt. Dit is enorm onwenselijk, vinden wij. We willen dat de provincie ook kijkt naar openbaar toegankelijke communicatiemiddelen. Dus daarmee is het ook wenselijk om dit platform te verlaten. Tot zover.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar het college. De heer Oosters, gaat uw gang.

De heer Oosters: Dank u wel, voorzitter. Dank ook aan de leden voor de gestelde vragen. Vanzelfsprekend is deze discussie ons zeer bekend. Sterker nog, we zijn al enige tijd bezig intern om te kijken welke consequenties dat zou kunnen hebben, waarbij het wel belangrijk is om natuurlijk een aantal aspecten te onderscheiden. Mevrouw Blekxtoon noemt een aantal zaken en dan gaat het vooral over de regulering van dit soort platforms, waar wij natuurlijk geen bevoegdheid en ook geen rol in hebben als provincie. Ik zag gisteren dat ook in de Europese Commissie daarover wordt gesproken vanzelfsprekend of dat tot nadere regulering aanleiding geeft. Voor ons is vooral de vraag van belang, willen wij als provincie, en dat doen we breed als provincie, Provinciale Staten heeft ook een eigen account, verschillende onderdelen van de organisatie, de provincie zelf heeft een account, willen we daar een heroverweging in gaan

maken? Een heroverweging zeker. Daar zijn we nu een aantal dingen voor op een rijtje aan het zetten en kijken we ook heel goed naar wat andere overheden in onze omgeving doen. Want ik zag ook nog een recent cijfer dat, precies wat mijnheer Harinck zegt, dat we het natuurlijk ook gebruiken om mensen informatie te geven en mensen te wijzen op het gebruik van X om ook direct aan die informatie toe te komen, ons ook via DM rechtstreeks vragen te kunnen laten stellen. Daar staan wij niet alleen in. Ik geloof dat het nog 88 procent van de overheden van gemeenten, provincies en de Rijksoverheid dat doet. Dus je ziet her en der dat die heroverweging nu gemaakt gaat worden. Dat willen wij doen. Ik heb vanmorgen ook nog even met de griffier gesproken dat we dat in één lijn doen. Dus voor alle provincie Utrecht gebruik van X, maar ook breder van andere sociale media waar ook vragen over komen, om die afweging te maken. Daar hebben we nog wel enige tijd voor nodig. En dan de uitkomsten daarvan met u te delen. Want ik denk dat dat uiteindelijk een besluit zal moeten zijn wat we met elkaar nemen, want het zou een beetje gek zijn als de een wel zichtbaar blijft op X en de ander niet. Als we wel zouden besluiten met elkaar om te blijven als provincie Utrecht, dan ook een afspraak te maken met welk oogmerk en op welke wijze we dat doen. Want er is natuurlijk ook nog weer een onderscheid, gebruik ik het echt voor intensief verkeer over sociale media of gebruik ik het alleen als medium om informatie die van onze kant wordt verstrekt te verspreiden. Dus als u het goed vindt, dan werken wij intern hard door aan wat verstandig lijkt en leggen we dat op moment dat het gereed is, ik verwacht ergens in april, in uw midden. Vanzelfsprekend geldt daarbij dat als zich nog hele recente ontwikkelingen gaan voordoen of snellere ontwikkelingen die ons tot snellere heroverweging nopen, dat we dan ook op dat punt bij u terugkomen.

Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even de commissie rond of er behoefte is van andere partijen om ook nog vragen te stellen. Eén een enkele korte vraag, benadruk ik nog even. Ik begin aan de rechterkant. Mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Met één inleidende zin, met uw permissie. Mijn vraag is aan mevrouw Blekxtoon gericht, maar hij gaat ook op voor de heer Harinck, alleen ik mag maar één vraag stellen. Bent u het met mij eens dat u met de wens om van X te gaan nu, dat u gewoon laat zien dat u in feite intolerant en tegen meningsvrijheid bent?

Voorzitter: Goed. Ik stel voor dat ik het rondje afmaak en dat ik dan eindig bij Volt en D66. VVD, de heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ik zat nog even op de twitteraccount van D66 Utrecht te kijken net. Maar mijn vraag was meer aan de commissaris gericht. Hij zegt in overleg met de griffier kijken naar een gezamenlijk standpunt hierin. Ik neem aan dat dat primair het eigen account ook van de provinciale griffie betreft en niet ziet bijvoorbeeld op ... Ik neem aan dat de commissaris niet bedoeld dat wij met zijn allen in gesprek gaan of wij als Statenfracties collectief ... Graag die duidelijkheid.

Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik nog even verder. Geen behoefte aan deze kant. Mevrouw Matser, gaat uw gang.

Julia Matser: Ten eerste, dank voor het stellen aan deze vraag aan D66 en Volt. Ik wilde inderdaad ook de commissaris om verheldering vragen, want hij zei iets over dat we dan over verschillende organen tegelijkertijd een besluit nemen. Ik vroeg me af, gaat dat over de verschillende accounts die we als provincie dan hebben op één platform? Want het lijkt me wel van belang dat we over elk platform een eigen afweging maken, dat we niet social media an sich als een geheel ... Ik denk niet dat hij dat had willen zeggen, maar die indruk werd even bij mij gewekt, die verwarring. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. De heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Dank, voorzitter. Kijk, vraag aan mevrouw Blekxtoon, ik snap de zorg die zij heeft vanuit haar perspectief. Maar hoe verhoudt dit pleidooi, door van X af te gaan, zich ook tot de pleidooien die hier in dit huis worden gehouden voor het meer informeren van onze inwoners, ook de jonge inwoners? Ik hoor dat ook al dat Instagram als omstreden is verklaren net in de vragen. Dat is een beetje mijn vraag. Hoe verhoudt dat zich tot dit pleidooi?

Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik nog even een laatste keer de commissie rond. De heer Vermaat, gaat uw gang.

Kees Vermaat: Voorzitter, dan toch een korte vraag ik nog wel even. We hadden het binnen de fractie ook over van, we kennen dat geluid ook van de SGP, dat je zout en zout en licht en licht mag zijn voor deze wereld, vanuit onze achtergrond. Toen moesten we denken aan een Bijbeltekst uit spreken, waar wordt gezegd, ons oproept, een antwoord de dwaas na zijn dwaasheid, anders zou hij in zijn eigen ogen wijs zijn. Dus het kan ook juist een taak zijn. Hoe zien de fracties van Volt en D66 dat over het gebruik van X en de tegenhanger die je daarin kan zijn om het juist het goede daarin te delen?

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu naar de fracties van Volt en D66. Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Dank voor alle vragen die gesteld zijn en het antwoord van de Commissaris van de Koning. Daar als eerste een vraag aan. U bent er al mee bezig. Dat is goed om te horen. Ik snap dat er nu communicatie via X ook heen en weer gaat. Dat is bij meerdere organisaties zo. Echter blijkt dus dat dit op een bepaalde manier gereguleerd wordt die misschien niet wenselijk is. Dus wat zijn dan de snellere ontwikkelingen die u voorziet waardoor toch eerder tot een besluit zou kunnen komen? Want wat ons betreft is het nu al ernstig genoeg. In antwoord op de vraag van Forum Voor Democratie, wij zijn juist heel erg voor tolerantie en meningsvrijheid en dit is dus juist niet het communicatiemiddel om daarmee bezig te zijn, juist niet. Dan nog een vraag van UtrechtNu!, hoe houdt zich dit tot het informeren van onze jonge inwoners? X wordt zo gereguleerd dat deze jonge inwoners niet alle informatie tot zich meer krijgen, omdat de informatie zo gestuurd wordt dat dat niet helemaal meer het hele spectrum biedt. Vandaar dat wij echt de provincie willen oproepen om van X af te gaan.

Voorzitter: Dank u wel. De heer Harinck.

Marcel Harinck: Dank, voorzitter. Hoe stimuleert die de vrijheid van meningsuiting of niet? Kijk, je kan je echt afvragen, hoe is iets nog vrijheid van meningsuiting als een heel beperkt aantal geluiden worden gestimuleerd door zo'n platform? Dus daar ben ik het echt niet mee eens. Ik zou ook graag willen reageren op de vraag of de opmerking van mijnheer Gilissen. Volgens mij moeten we inderdaad niet individuen in deze zaal iets gaan opleggen. Dat is echt aan henzelf. Tot zover.

Voorzitter: Dank u wel. Om even de verwarring in de commissie eventueel te kunnen verhelpen, dit agendapunt het actuele vraag, geen actueel debat, dus vandaar dat ik geen interrupties toesta. Dan ga ik naar het college.

De heer Oosters: Dank u wel, voorzitter. Dank aan de leden voor de nader gestelde vragen. Mijnheer Harinck zegt het al, mijnheer Gilissen, nee, vanzelfsprekend. Wat wij u gaan adviseren, ziet alleen toe op het provinciaal gebruik van X. In de richting van mevrouw Matser, we willen het wel wat breder trekken, maar niet op voorhand om te zeggen. alle sociale media die gaan de deur uit. Maar we zien ook bij Facebook en Instagram dat ook eigenaren zich in een bepaalde richting bewegen. Voordat je weet, zit je in dezelfde film. Dus ik hoop ook dat we uit deze zaden verkenning een soort handreiking of een lijn overhouden die we ook in het vervolg zouden kunnen gebruiken. De andere leden hebben vooral vragen aan elkaar gesteld. Behalve mevrouw Blekxtoon misschien. Wat zou een onvoorziene omstandigheid kunnen zijn die tot eerder ingrijpen ... Dat kan ik natuurlijk flauw zeggen. Daarvoor is het onvoorzien, dus dat weet ik nu ook nog niet. Maar ik zou kunnen denken dat het toch vaart zou kunnen krijgen, wat bijvoorbeeld een Europese Commissie gaat zeggen als het gaat om regulering. Misschien ook zelfs onze eigen regering zal zeggen. Dat gaat natuurlijk om twee dingen, denk ik, als het om X gaat. Dat gaat om de algoritmes die daarachter zitten en die de eigenaren de mogelijkheid bieden om informatie een bepaalde kant op te sturen. Wat voor mij op een gegeven moment echt een harde belemmering zou kunnen opleveren om dat als overheid te gaan gebruiken, omdat je er iets in stopt maar je weet niet waar je terechtkomt, om maar zo te zeggen. Het andere element is natuurlijk, en daar hoor ik u dingen over zeggen die ik ook heel goed begrijp overigens, van, die zitten meer aan de morele en ethiek, kant van de ethiek. Dat is heel snel politiek. Daar hoor ik u ook een aantal dingen over zeggen. Daar is vooral de afweging ook voor u uiteindelijk van, is dit een medium waarop wij gerepresenteerd willen zijn? Maar dat levert voor mij veel meer een politieke afweging op dan een harde no-go omdat we, nogmaals, ons

doel voorbijschieten als we dit informatiekanaal gebruiken om onze burgers op een goede manier te informeren over de provincie en scheef uitkomen, verkeerde informatie krijgen. Dat is echt iets wat we niet zouden moeten willen. Daar gaat het onderzoek natuurlijk van de Europese Commissie ook vooral over.

Voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van agendapunt 6.

7. SV Regionale Innovatiekracht

Voorzitter: Dan gaan we over naar agendapunt 7, het Statenvoorstel Regionale Innovatiekracht. In dit Statenvoorstel wordt aan de Staten gevraagd het beleidskader Regionale Innovatiekracht vast te stellen en daarvoor middelen vrij te geven. Op 6 november is er al een informatiesessie geweest over dit onderwerp. Dus ik ga ervan uit dat u helemaal op de hoogte bent van wat we hier nu met elkaar gaan bespreken. Het is een Statenvoorstel, dus we bespreken het in twee termijnen. Wel even de nadrukkelijke aandacht vraag ik aan de commissie, in de tweede termijn is er geen ruimte meer voor vragen aan het college, dus de vragen die u aan het college heeft in de eerste termijn en de tweede termijn gebruiken voor het onderlinge debat. Dan begin ik bij de SP. De heer Harris, gaat uw gang.

Dane Harris: Dank u wel. Er wordt in de stukken vaak herhaald dat innovatie goed zou zijn om maatschappelijke problemen aan te pakken. Dat vinden wij natuurlijk een goed streven. Er staat ook dat in juni 2024 een representatieve groep inwoners heeft aangegeven dat zij op de eerste plaats verwachten dat wij inzetten op innovatie die helpt bij het oplossen van problemen die in eigen regio spelen. Op het moment zijn armoede en een tekort aan woningen twee van de grootste uitdagingen die wij hebben in de regio, in de provincie. Dus dan lijkt het mij natuurlijk logisch dat wij gaan inzetten op innovatie gericht op die onderwerpen. Hoe verwacht het college dat onze inzet op innovatie gaat bijdragen aan het oplossen van armoede en tekort aan woningen? Als Provinciale Staten hebben wij meermaals benadrukt dat wij bouwen naar een circulaire economie. Er staat ook in het beleidskader innovatie en aanjager van maatschappelijke transitie is waar de provincie Utrecht voor staat, waaronder een circulaire economie. Dat is dus een van de dingen waar de provincie Utrecht voor staat. Maar constante innovatie is eigenlijk ook wel een best wel belangrijk kernpunt van het lineaire economie. Dus kan het college uitleggen hoe wij ervoor gaan zorgen dat ons geld gaat naar circulaire innovatie en niet lineaire? Dat was mij ook namelijk niet helemaal duidelijk uit de beantwoording van de vragen van wat andere partijen.

Voorzitter: De heer Harris, u krijgt een interruptie van de heer Harinck. Gaat uw gang.

Marcel Harinck: Dank, voorzitter. Gewoon een vraag. De heer Harris stelt, innovatie is een kernpunt van die lineaire economie. Kunt u dat iets toelichten? Want ik snap het niet.

Voorzitter: De heer Harris.

Dane Harris: Daar bedoel ik mee dat het constant opnieuw moet uitvinden van een wiel om ook maar dat oneindige groei door te stimuleren. Dat bedoel ik met dat het een kernpunt is. Dat er constant geïnnoveerd moet worden om constant door te moeten blijven groeien.

Voorzitter: U krijgt nog een interruptie van de heer Rigler. Gaat uw gang.

Guy Rigler: Het klopt toch ook dat het college in de plannen aanstuurt op brede welvaart, breed welzijn? Dus hoe kijkt je naar die plannen in het licht van jouw opmerking net?

Voorzitter: De heer Harris, u beantwoordt.

Dane Harris: Sorry. Zou mijn collega dat iets verder kunnen toelichten? Ik begrijp niet helemaal wat hij bedoelt.

Voorzitter: Gaat uw gang.

Guy Rigler: U had het net over innovatie, over dat dat hoort bij de lineaire economie. Maar als je kijkt naar de plannen van het college, dan trekken ze het wel breder dan dat. Het gaat over breed welzijnsbegrip, brede welvaart. Dus hoe kijkt je daartegenaan? Want dat nemen ze natuurlijk wel mee in die zin.

Voorzitter: De heer Harris.

Dane Harris: Bedankt. Dat begrijp ik. Het is inderdaad natuurlijk niet ... Een circulaire economie is niet het enige waar wij op moeten investeren, maar je kan investeren op brede welvaart op een circulaire manier. Dat hoeft dus niet of-of te zijn, het kan en-en zijn. Je kan en in brede welvaart investeren en in de circulaire economie. Zo bekijk ik het. Laatste onderwerp, er wordt ook kunstmatige intelligentie genoemd als maatschappelijke transitie waar de provincie Utrecht voor staat. Wij vroegen ons af van, staan wij daar echt voor? Gaan wij echt inzetten AI, op kunstmatige intelligentie, dat enorm veel energie kost en waarvan maatschappelijke impact nog eigenlijk niet echt bekend is? IS dat wel circulair. Hoeveel banen worden vervangen met AI, dat door ons geld gemaakt is? Dus graag eigenlijk een reflectie van het college over waarom zij denken dat kunstmatige intelligentie een maatschappelijke transitie is waar de provincie Utrecht voor staat.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar UtrechtNu!, de heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Ik ben gewoon als tweede aan de beurt vandaag. Ongelooflijk. Dank je wel. Ik heb niet heel erg veel te zeggen over dit Statenvoorstel, anders dan dat het een aantal dingen opsomt waar je bijna niet tegen kan zijn. Het is een beetje alsof je bij een restaurant zit en je hebt je toetje bijna op en dat ze dan uiteindelijk nog vragen, wilt u nog een extra scoopje slagroom erbij? Daar zeg ik geen nee tegen, zeg ik dan. Alhoewel, ik ben aan de lijn dus ik zou eigenlijk moeten minderen. Kijk, de dingen die net zijn aangemerkt door de SP over die groei werd ook genoemd, daar zijn wij als Utrecht nu ook niet altijd bepaald enthousiast over dat groeien om te moeten groeien. Maar ik denk dat dit beleidskader een aantal dingen opsomt die de provincie Utrecht zeker zou moeten oppakken. Dus wat ons betreft een hamerstuk eigenlijk. Lekker makkelijk vandaag.

Voorzitter: Genoteerd. Dan ga ik naar Volt. Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Zoals ook al uit onze technische vragen bleek, vindt Volt het belangrijk dat innovatie gekoppeld wordt aan circulariteit, net als SP. Wij vinden het in dat kader dan ook belangrijk dat een grootdeel van de innovaties hier verplicht aan gaat voldoen. Hierdoor wordt de doelstelling van de middellangetermijnstrategie van de provincie om naar die 50 procent circulaire samenleving toe te werken ook realistischer. Kan de gedeputeerde een toezegging doen dat een groot deel van de innovatie-initiatieven circulair gaat worden? Verder zien we in de beantwoording van de technische vragen dat er wel belangstelling is voor subsidie uit Europa, maar is nu ook echt onderzocht of er Europese initiatieven zijn waar onze provincie bij kan aansluiten? Dus niet alleen de subsidie ophalen, maar ook die verbinding zoeken met de andere regio's in Europa.

Voorzitter: Mevrouw Blekxtoon, u krijgt een interruptie van de heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Dank, voorzitter. Mevrouw Blekxtoon die vraagt om een toezegging van de gedeputeerde als het gaat om dat innovatie steeds meer circulair moet zijn. Ik vraag me alleen af, deze gedeputeerde kennen en zijn nogal flamboyante uitingen op sociale media als het gaat om dit onderwerp, kan ik me bijna niet voorstellen dat Volt er geen vertrouwen in heeft dat dit niet goed terecht komt. Waar komt dat vandaan bij Volt, vraag ik aan mevrouw Blekxtoon.

Voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: U kent Volt volgens mij allemaal als een partij die altijd van de feiten wil uitgaan en van doelen die ook gehaald worden en die je kunt terugkijken of die gehaald zijn. Dat is eigenlijk de reden waarom we dit zouden willen doen, zodat we inzichtelijk maken hoeveel van die initiatieven daadwerkelijk circulair zijn en dat we ook echt kunnen bijdragen aan die middellangetermijnstrategie.

Voorzitter: Een vervolg, de heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Dat snap ik, dat zei u net ook al. Alleen ik vraag me af waar dat soort wantrouwen vandaan komt bij mevrouw Blekxtoon dat het op dit onderwerp niet goed terecht komt, want er zijn ook simultaan met dit voorstel allerlei andere beleidskaders op het gebied van circulaire economie waar de provincie Utrecht volgens mij heel hard mee aan de

slag is. Dus ik vraag me af, dat is mijn vraag, waar zit dat wantrouwen in? Wat leest mevrouw Blekxtoon vandaag niet of bij andere beleidskaders niet wat haar die vraag doet oproepen om naar deze toezeggingen te vragen?

Voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Er is absoluut geen sprake van wantrouwen. Daar kan ik heel duidelijk in zijn.

Voorzitter: Dat was voldoende volgens mij. U was aan het eind van uw bijdrage volgens mij ook. Dan gaan we door naar de VVD. De heer Janssen.

Vincent Janssen: Dank u wel. Goed voorstel, maar het is heel sterk geënt op het economische profiel van de provincie, heart of health, dat moet in het Engels. Wij missen een beetje in het voorstel de traditionele maakindustrie. We hebben daar als VVD ook in voorgaande periode ons hard voor gemaakt. Ook daar is veel in innovatie mogelijk, zoals wij bij werkbezoeken zagen, bij bouwbedrijf Stamhuis in Utrecht of bouwbedrijf van Engen in Kockengen. Dan sluit ik aan bij de heer Harris van de SP. Die bedenken oplossingen waarmee we ook de woningnood goed kunnen lenigen, ook nog eens circulair. Dus ik zou de gedeputeerde namens de VVD willen vragen, maar eigenlijk ook een beetje willen benadrukken, om ook de maakindustrie en de traditionele economie niet te vergeten in dit voorstel. Verder kan het wat ons betreft ... Wachten we het antwoord even af.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar 50PLUS, mevrouw Hoek. Geen behoefte aan het woord. De BBB. De heer Rigler, gaat uw gang. Excuus, de heer Rigler heeft volgens mij een interruptie op de VVD dan nog. Mevrouw Buttermann.

Olivia Buttermann: Dank u wel, voorzitter. Ik overwoog om de microfoon zomaar aan te zetten. Maar even een vraag aan de VVD. Ik vind het heel prettig, dit klinkt bijna als muziek in de oren. Iemand fluistert erdoorheen. Is de VVD het met me eens ... Of hoor ik hieruit eigenlijk, dat is de vraag aan mijnheer Janssen, hoor ik hier uit dat de VVD meer wil inzetten op echt het regionale karakter? Dus dat je echt eigenlijk de lokale regionale bedrijven wil stimuleren. Meer dan wat er nu staat. Hoor ik dat goed?

Voorzitter: Dank u wel. Ik wacht heel even met uw antwoord totdat onze gasten de zaal hebben verlaten. Dan kunt u rustig uw antwoord geven zonder rumoer. Mijnheer Janssen, gaat uw gang.

Vincent Janssen: Wij hebben al een aantal perioden lang in deze Staten, in ieder geval zolang als ik er zit, en dan moet ik toch even mijn voorganger op dit dossier, Arthur Kocken, benoemen die zich het vuur uit de sloffen heeft gelopen voor de Utrechtse maakindustrie, omdat wij ook geloven in een economie waarin niet alleen voor hoger opgeleiden kansen en mogelijkheden liggen, maar ook voor praktisch opgeleiden, of hoger opgeleiden mag ik niet meer zeggen, maar voor praktisch opgeleide mensen en we ook denken dat er behoefte blijft aan sowieso de producten die zij produceren. Als je naar een circulaire economie toe wil, heb je ook heel veel vakmensen nodig die gewoon dingen met hun handen kunnen maken. Dus u zet het heel erg tegenover elkaar van, het is meer van het een, betekent minder van het ander. Wij denken dat dat economisch profiel van Utrecht heel helder is in de internationale positionering van Utrecht. Wij hebben daarbij ook vaker gepleit voor, kijk naar Vlaanderen en kijk ook naar Duitsland, Noordrijn-Westfalen als het gaat over die internationale verbindingen, in reactie op mevrouw Blekxtoon. Wat ik de gedeputeerde vraag, is, vergeet alsjeblieft die maakindustrie niet, want ook daar is heel veel innovatie mogelijk en ook daar hebben we die innovatie heel erg hard nodig bij onze economische doelstellingen en onze sociale doelstellingen en onze ecologische doelstellingen. Dus het mes snijdt aan drie kanten. Dat is de gedeputeerde denk ik wel toevertrouwd. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Hoek had al aangegeven dat ze geen behoefte had aan een bijdrage. Dan ga ik nu naar de heer Rigler. Gaat uw gang.

Guy Rigler: Dank u wel, voorzitter. De BBB-fractie is een warm pleitbezorger van regionale innovatie en moedigt daarom ook de inspanningen van het college aan. Wel hebben we nog een aantal vragen en suggesties liggen. Wij denken dat de provincie nog meer, pardon, een slokje water, ik heb nu al geen stem meer, wij denken dat de provincie nog meer haar eigen rol in het

kader van regionale innovatiekracht kan betrekken. Alhoewel er inderdaad veel landelijke wet- en regelgeving is, zouden we ook graag zien dat de provincie een brede inventarisatie maakt van eigen knellende regelgeving die innovatie dwarszit. Kan de provincie in het kader van ontmoeten en verbinden ook kijken welke ruimte er bijvoorbeeld in het provinciehuis zelf nog is om plekken te verhuren aan innovatieve bedrijven of innovatie gerelateerde initiatieven? Graag zouden we ook een brede inventarisatie zien van de grootste uitdagingen per sector in de provincie Utrecht als het aankomt op innovaties. Creatieve ideeën om innovaties te ondersteunen zijn hard nodig. Op landelijk niveau zien we dat NL Groeit bedrijfsmentoren inzet voor bedrijven met een minimum omzet van 1 miljoen om kennis over te dragen van een ervaren mentor, vaak jongere of startende ondernemers. Kan de provincie Utrecht bezien of het een idee is om innovatiementoren te introduceren en daarbij kijken naar landelijke evaluaties en ervaringen met bedrijfsmentoren? Wij denken dat ondernemers het snelst leren van andere ondernemers. Hoe zorgen we ervoor dat stimulering van innovatie zo politiek neutraal mogelijk zijn en niet geheel afwijken van landelijke doelstellingen? Dit is van belang voor een consistente en voorspelbare overheid, ook wanneer er andere politieke winden waaien in de toekomst. Tot slot zien we in Nederland dat slechts 21 procent van de startups uitgroeien naar een scale-up. Dit zijn schrikbarende percentages als je dit vergelijkt met bijvoorbeeld de VS, waar dit percentage 60 procent betreft. Natuurlijk heeft het in aanzienlijke mate te maken met onder andere landelijk fiscaal beleid, maar niettemin willen we het college oproepen om te zien met welke specifieke kennis, expertise en financiering dit percentage omhoog kan worden gebracht. In Nederland lopen we achter met innovatieve bedrijvigheid in de digitalisering, terwijl daar tot 2030 een groeipotentieel van 165.000 tot 250.000 banen is. Graag ziet de BBB dat daarom er extra hard wordt ingezet op deze sector. Tot dusverre. Dank u wel, voorzitter.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar het CDA. De heer Van der Pouw-Kraan, gaat uw gang.

Rody van der Pouw-Kraan: Dank, voorzitter. Als CDA kunnen we ons goed aansluiten bij de woorden van de VVD. Laten we de maakindustrie en de traditionele economie niet vergeten in dit stuk. Aan de vraag die gesteld is door de VVD willen wij als CDA, als echte familiepartij, natuurlijk ook de familiebedrijven toevoegen. We wachten de antwoorden graag af.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de ChristenUnie. Mevrouw Kennedy-Doornbos, gaat uw gang.

Simone Kennedy-Doornbos: Het is een goed Statenvoorstel. We zijn het eens met de inhoud. Je kunt er ook bijna niet tegen zijn, zou ik eigenlijk denken. Het gaat alleen om een heleboel geld. Als je dan later lees dat er wordt bezuinigd op sport en recreatie, waarbij veel meer inwoners eigenlijk daar profijt van zouden kunnen hebben, dan is het wel even slikken. Maar wat ons betreft kan het een hamerstuk zijn.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar D66. De heer Harinck.

Marcel Harinck: Dank, voorzitter. D66 is erg blij met deze stap. De provincie zet zich in voor een regio die ondernemers stimuleert om hun blik naar de maatschappij te richten. Dat is heel goed. Voor ons zijn bijvoorbeeld initiatieven rondom de Hearth of Health en de circulaire economie en ik zal verder geen nieuwe onderwerpen aan het lijstje toevoegen, die is al lang genoeg voor de gedeputeerde volgens mij. Wij zijn ook heel erg blij met de inzet om de vraag naar maatschappelijke initiatieven aan te wakkeren. We denken dat overheden daar een belangrijke rol in hebben, dus dat is top. Kortom, dus een goed voorstel waar D66 achter kan staan. Dank.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Forum Voor Democratie, mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Alleen kort aansluitend bij de VVD, de maakindustrie en het feit dat er dingen tegenover elkaar worden gezet. Het ene is goed, het andere niet. Dat zagen we eigenlijk ook terug in de beantwoording van de vragen omdat de Utrechtse ondernemer blijkbaar aangeeft en ook herhaaldelijk dat zij geen waardering ervaren en dat hun inzet en maatschappelijke betrokkenheid, die er wel degelijk is, dat ze dat niet terugzien in hoe er naar hen gekeken wordt. Mijn vraag is dus, wat gaat de gedeputeerde doen om de ondernemers meer een gevoel van waardering te geven en ook dus de inzet die zij wel degelijk tonen te benadrukken? Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar GroenLinks. Mevrouw Matser.

Julia Matser: Dank u wel. We hebben een iets uitgebreidere bijdrage, maar ook ik wil graag dank uitspreken voor de zeer uitgebreide beantwoording van de vragen die we hebben gesteld en een mooi Statenvoorstel. We lezen dat we door investeren in innovatie we ons verdienvermogen en de brede welvaart zeker stellen. Alhoewel wij dat iets anders misschien nog zouden formuleren, is dat inderdaad een heel erg goed uitgangspunt voor dit voorstel. No work on a dead planet, om maar een voorbeeld te noemen van hoe we innovatie nodig hebben om werk in de toekomst zeker te stellen. Dat gezegd hebbende, hebben we nog drie vragen en een aankondiging. In de beantwoording van onze vragen lezen we gelukkig dat het beleid voornamelijk gericht is op mkb's en in principe dat dit innovatiebudget niet naar multinationals gaat. Daarnaast zijn we nog benieuwd of naast het Utrechtse mkb ook burgerinitiatieven en alternatieve organisatievormen aanspraak kunnen gaan maken op dit budget. GroenLinks herkent daarnaast dat veel vernieuwing en oplossingen voor problemen van deze tijd juist uit het lokaal actieve mkb komen. Op sommige punten lijkt het echter dat de provincie bijna per definitie denkt dat mkb's maatschappelijk betrokken zijn. In veel gevallen is dat terecht, maar toch zouden we graag horen van de gedeputeerde dat wordt gedacht om bepaalde garanties daarvoor in te bouwen. Ik denk daarbij specifiek aan twee voorstellen. De eerste is de sociale garantie, dat de bedrijven die we subsidie verlenen zeker weten dat de meest verdienende persoon in dat bedrijf nooit meer dan vijf keer meer verdient dan de minst verdienende werkracht. De tweede garantie is de publieke kennisgarantie, dat opgedane kennis door dit innovatiebeleid niet wordt afgeschermd om eigen winsten veilig te stellen maar dat die kennis breed beschikbaar wordt, zodat zo veel mogelijk bedrijven met de innovaties aan de slag kunnen. Dan tot slot, de ROM richt zich op drie pijlers. Vrij vertaald noemen we die gezond, groen en slim of digitalisering. Wat GroenLinks betreft zijn dat goede pijlers om ons op te blijven richten.

Voorzitter: Ik dacht, ik laat u uw zin even afmaken. U heeft een interruptie van mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Ik had het inderdaad ook al gezien in de vragen van GroenLinks dat u dus niet bent voor patenten, maar ik vroeg me af, hoe ziet u dat dan voor zich? Want dat is toch ook een onderdeel van ondernemen, dat je ... Mensen krijgen wel subsidie straks, maar dat is echt niet de gehele investering. Dus bent u in basis dan tegen alle vormen van patent om innovatie te stimuleren?

Voorzitter: Mevrouw Matser.

Julia Matser: Ik denk dat het belangrijk is, als we als overheid bijdragen aan dat een bepaalde nieuwe kennis verworven wordt, dat die kennis dan inderdaad publiek beschikbaar is. Natuurlijk kan het bedrijf daar dan zelf mee aan de slag. Ik denk dat er een hele hoop vraag naar zal zijn, gezien we vooral innovatie stimuleren in een hoek waar veel vraag naar is, namelijk problemen die we in de maatschappij hebben, die gaan oplossen. Ik denk dat er heel veel vraag naar zal zijn. Dus ik ben niet bang dat als die kennis publiek is, dat dat dan zal leiden tot een verminderd vermogen van het bedrijf om daaraan te verdienen. Dan ga ik verder.

Voorzitter: U vervolgt.

Julia Matser: Ik had het over dat de ROM zich richt op drie pijlers, gezond, groen en digitalisering. Wat ons betreft zijn dat goede pijlers om ons ook in dit innovatiebeleid op te blijven richten. Ook de rol van de provincie zelf wordt genoemd in dit stuk. We zijn nu als overheid nog vooral voor onze digitale omgeving sterk afhankelijk van enkele grote techreuzen. Het kwam daarnet al aan bod in de actuele vragen. Zacht uitgedrukt, vindt GroenLinks dat jammer. Ik overweeg dan ook om een motie in te dienen op dit punt om te kijken of we kunnen onderzoeken of onze rol als inkoper van die digitale diensten we mogelijk ook wel innovaties hier lokaal mee kunnen stimuleren en we kunnen overstappen mogelijk wel op een lokale digitale serviceaanbieder. Dat was het. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Ik zie een interruptie van de heer Harinck.

Marcel Harinck: Dank, voorzitter. Ik snap dat idee wat GroenLinks daarbij zegt, moeten we dat misschien niet inkopen? Dit stuk focust zich volgens mij een stuk breder dan dat. Dus ik vraag me af, is dit wel de juiste plek om het hier toch over hebben? Volgens mij gaan we binnenkort ook het hebben over de digitaliseringsstrategie van de provincie. Is dat niet een veel logischere plek om te hebben over meer richten op open source en dat soort zaken?

Voorzitter: Mevrouw Matser.

Julia Matser: Ik sta open voor suggesties en als dat een betere plek is om te agenderen, dan ben ik daar zeker toe bereid. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij van de Arbeid, de heer Adriani.

Hans Adriani: Dank, voorzitter. Voor het positieve deel van onze bijdrage verwijs ik graag naar de woorden van de heer Harinck, die dat uitstekend verwoord heeft. Sluit ik me bij aan. Toch ook een puntje van kritiek, want het beleidskader is wel heel abstract wat ons betreft. Ik heb werkelijk geen idee waar we deze middelen nu straks voor gaan inzetten en daar staat wel die beschrijving in van dat veranderingsbeleid. Als ik een ondernemer was met een innovatieplan en ik zou dit stuk lezen, dan zou ik werkelijk niet weten of ik met succes bij de provincie terug kan. Dus kan de gedeputeerde nog iets meer inkleuring geven aan hoe straks de besteding van die middelen gaat lopen? Hij kan misschien iets zeggen over het feit dat we niet hebben gekeken naar de effectiviteit en de impact van de instrumenten die we al inzetten. Dus hoe complementair is dit op datgene wat we al doen? De bottomline is dan eigenlijk, bereiken we zo maximale impact?

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij voor de Dieren, mevrouw Butterman.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Dank aan GS voor de beantwoording van de vragen. Ik sluit me eigenlijk helemaal aan bij de woorden van de heer Adriani van de PvdA, dat het echt een abstract stuk is wat ons betreft. Het ademt in ieder geval een geloof in innovatie uit en een soort techno-optimisme dat zolang er maar geïnnoveerd wordt daarmee vanzelf ook de grootste belangrijkste maatschappelijke thema's opgepakt en opgelost zullen gaan worden. We lezen, het is al aangehaald, het zou bijdragen aan het verdienvermogen enerzijds en brede welvaart anderzijds. We houden nog steeds zorgen over hoe de regio hier precies de vruchten van kan plukken. Daarom zijn we ook heel nieuwsgierig naar de voorstellen van GroenLinks daarover. Dan ook nog een soort zweem van groei hangt er toch nog omheen. Groei van verdienvermogen, groei van brede welvaart.

Voorzitter: U mag uw zin afmaken.

Olivia Butterman: Precies. Maar dat kan niet allemaal tegelijk. Daarmee sluiten we ons eigenlijk aan bij de woorden van de SP. Niet alleen maar groeien vanwege het groeien.

Voorzitter: De heer Vermaat, een interruptie.

Kees Vermaat: Voorzitter, ik zou het zo meteen mijn bijdrage kunnen doen, maar ik doe het dan nu toch even via een interruptie als het gaat over de innovatiekracht. Want daar kom ik zo meteen ook nog even op terug. Maar hoe ziet de Partij voor de Dieren dan om de problemen van deze tijd aan te pakken als u innovatiekracht eigenlijk als een verboden woord ziet?

Voorzitter: Mevrouw Butterman.

Olivia Butterman: Voorzitter, dank u wel. Het is geen verboden woord wat ons betreft, innovatiekracht, maar je zou hem wel gerichter kunnen inzetten. Dus het is echt nog te abstract wat ons betreft. We zouden daar echt nog gerichter beleid op kunnen zetten. Kom ik ook nog wel even op terug in mijn bijdrage, maar wat ons betreft geen verboden woord.

Voorzitter: De heer Vermaat, een vervolg.

Kees Vermaat: Voorzitter, dat is dan al een winstpunt, zullen we maar zeggen. Maar u wil hem dan wel beperken. Maar dan kom je toch aan eigenlijk dat je dan ook de innovatiekracht de nek omdraait, waardoor het niet tot zijn recht komt, terwijl je juist in dit plan juist dat wil aanjagen? Waar ziet u dan die grens in het beperken of juist het aanmoedigen?

Voorzitter: Mevrouw Buttermann.

Olivia Buttermann: Dat is een goede vraag. Dat hoopte ik in dit stuk te kunnen lezen eigenlijk. Dat lees ik niet of niet gedetailleerd. Dat brengt me eigenlijk ook op nog twee andere punten. Ga ik vanzelf over in ... Het is goed. In het beleidskader wordt Utrecht Science Park bijvoorbeeld vergeleken met Silicon Valley, namelijk dat alle innovaties fysieke ruimte nodig hebben en het liefst ook geconcentreerd, want dan krijg je kruisbestuiving. Dat is een beetje een ongelukkige vergelijking. Want juist aan zo'n concentratie hangen hele grote nadelige gevolgen voor de regio, grote vergroting van de inkomensongelijkheid, een nog hogere druk op de huizenmarkt, met stijging van huizenprijzen tot gevolg. Wanneer hooggespecialiseerd personeel nodig is, worden die vaak van buiten de regio of zelfs van buiten Nederland aangetrokken, wat gezien kan worden op papier als groei van regionale werkgelegenheid, maar dat is niet per se werkgelegenheid voor de regio. Hoe ziet de gedeputeerde dit? Waar we wel grip op konden krijgen, want dat werd duidelijk, is dat er wel een probleemanalyse is gedaan. Heel algemeen, op basis van algemene stukken, en dat de impact pathways nog niet beschreven zijn. Dat vinden we een beetje lastig, dat we dus wel kijken naar een beleidskader, maar nog niet de specifieke impact pathways hebben om dat beleid heel specifiek te maken. We hinken nog op een gedachte om er misschien een motie of amendement op te maken. Maar als de rest van de Staten eroverheen fietst, dan fietsen wij wel mee. Maar dat is de inbreng tot zover.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de PVV, mijnheer Van der Star.

Fred van der Star: Dank u wel, voorzitter. Van ons verder geen bijdrage hierover.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik tot slot naar de SGP, de heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Allereerst dank voor de beantwoording van onze technische vragen. Inzetten op innovatie krijgen is noodzakelijk om de uitdaging van deze tijd en die van de toekomst aan te kunnen. We merken op allerlei terreinen dat we vastlopen of dreigen vast te lopen of al zijn vastgelopen als we dingen blijven doen zoals we het deden. Dus daarom is aanjagen van innovatiekracht zo belangrijk. Voorzitter, we sluiten ons aan bij de opmerking van de VVD als het gaat over de maakindustrie. Dat stukje misten wij ook in het stuk. We zijn benieuwd naar de beantwoording van de gedeputeerde. Maar tegelijkertijd denken we dat dit eigenlijk wel via een motie of amendement meegegeven moet worden bij dit stuk. Dus de VVD noemde het als eerste, dus ik leg hem even weer terug. Anders kunnen we misschien gezamenlijk hier iets op maken.

Voorzitter: U krijgt een interruptie van mevrouw Buttermann.

Olivia Buttermann: Dank u wel, voorzitter. De heer Vermaat stelde dat innovatie nodig is om problemen op te lossen. Is de SGP het met me eens dat het soms ook een oplossing is om iets te laten, dus iets vooral ook gewoon niet meer te doen?

Voorzitter: De heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Ja, dat is ook zeker een optie. Maar de problemen van deze tijd om heel veel dingen te laten, daar wordt u denk ik of Partij voor de Dieren of andere mensen ook niet al te gelukkig van. Dus je moet daar een balans in zoeken. Maar blijven doen zoals we deden, zoals de opmerking die ik daarin maakte, dat zien we denk ik als we naar buiten kijken genoeg plekken waarin het dan vastloopt.

Voorzitter: Mevrouw Buttermann, een vervolg.

Olivia Buttermann: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, voor de beantwoording ook, mijnheer Vermaat. Het is niet per se om ons Partij voor de Dieren gelukkig te maken, als wel om onze aarde leefbaar te houden. Dus het is heel wonderlijk, want ook dit stuk ademt dat uit, dat we altijd maar moeten groeien, iets nieuws naast het bestaande en alles wat we al hebben en daarbij nog extra. Soms is het nodig voor het voortbestaan ook voor toekomstige generaties om iets gewoon te laten. Dat is iets, dat mis ik echt in dit type stuk, dus dat was het punt.

Voorzitter: De heer Vermaat, u kunt beantwoorden en ik denk daarna vervolgen.

Kees Vermaat: Zeker. Dank voor de vervolgvraag, want als SGP zien wij niet dat het isteken tussen innovatiekracht en groeien, wij strekken daar geen isgelijktaken aan. Dus wat ons betreft, betekent innovatiekracht niet automatisch groeien in aantallen, hoeveelheid, omzet, maar het beter mogelijk ook daarin milieuvriendelijker, andere zaken ruimtebesparend optreden. Dat zien wij ook allemaal punten van de winstpunten van innovatiekracht. Voorzitter, dat was het stukje rondom maakindustrie. Tegelijkertijd sluit ik ook aan bij de PvdA, als het gaat over de impact. Want daar hebben we ook technische vragen over gesteld. Dat blijft wel een Rupsje nooit genoeg. Zo kwam het even bij ons naar boven. Als we kijken, afgelopen jaren is al 8,5 miljoen per jaar geïnvesteerd. We doen er nu een 1,1 miljoen bij. Wanneer is het genoeg, wanneer hebben we onze doelen bereikt? Daar werd door de GS aangegeven, dat is aan de Staten, dus dat zullen wij dus kritisch moeten volgen. Tegelijkertijd is dan de afweging, ga je hiermee akkoord of zeg je van, we vinden dit nog niet goed genoeg? Ik ben benieuwd daarin ook naar de beantwoording van GS. Dank u.

Voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de eerste termijn van de commissie en dan gaan we naar het college. De heer Van Schie.

De heer Van Schie: Dank, voorzitter. Dank voor de complimenten ook denk ik voor de noodzaak om iets te doen in de economie. Ik vond eigenlijk de inleiding van de heer Vermaat wel treffend van, wat is de urgentie waardoor het college ook niet met een voorstel wilde komen? Is ook echt wel omdat we zien dat de uitdagingen die in onze samenleving leven, die verder strekken dan deze collegetermijn of de volgende, maar die ook een generatie vooruitblikken daar van, wat hebben we nodig om onze welvaart, zowel in de financiële als in de verdelingssfeer vast te houden? Dan hebben we echt heel veel innovaties nodig op het gebied van gezondheidszorg, op het gebied van de maakindustrie, op allerlei plekken. Want anders kunnen we gewoon met de mensen die we hebben in onze regio niet bolwerken. Tegelijkertijd, om op dat laatste thema van dit interruptiedebatje ook weer terug te komen, is het natuurlijk ook wel zo dat we een groeiambitie hebben qua provincie in inwoners. Wij willen gewoon meer mensen ruimte bieden. Dat betekent ook dat we heel kritisch moeten kijken van, wat voor werk gaan die mensen doen? Dan vinden wij het wel van belang dat de arbeidskracht die we hebben zo efficiënt mogelijk wordt ingezet, dat we mensen dingen laten doen waar ze goed in zijn, die inspireren, die nuttig zijn voor de samenleving, die die grote opgaven aanpakken. Dan heb je wel innovatie nodig om niet te blijven doen wat je al deed, maar inderdaad nieuwe dingen op te pakken, die ook te belonen en een beetje vooruit te helpen als het nodig is. Dat is wel de kern van dit Statenvoorstel, voorzitter.

Voorzitter: Excuus, ik zag u niet. Mevrouw Buttermann.

Olivia Buttermann: Sorry, voorzitter. Ik weet niet of we dan mogen interrumperen, maar het is al geschied. Een vraag aan gedeputeerde. Waarom moeten we als provincie groeien in inwoneraantal en economie. Waarom?

Voorzitter: De heer Van Schie.

De heer Van Schie: Dat ligt toch een beetje gebakken in onze ambities in de Omgevingsvisie, dat we woningen willen bouwen en daarmee dus groeien we ook. Dat heeft uw Staten zo vastgesteld, maar dat is ook de maatschappelijke urgentie die we daarin proeven natuurlijk. Ik begrijp best dat niet iedereen het daarmee eens is, maar dat is wel wat we gaan doen.

Voorzitter: De heer Harris en ik zie ook de heer Harinck daarna. Dan pak ik ze in één keer.

Dane Harris: Ik zou zeggen dat woningbouw niet per se meteen moet leiden tot groei, want ik weet dat er heel veel plekken zijn waarbij meerdere mensen in één huis wonen die dat eigenlijk liever niet willen, zeker bijvoorbeeld studenten en mensen die nog bij hun ouders inwonen en zo. Dat zijn gewoon mensen die al in de provincie wonen die eigenlijk wel gewoon een huis nodig hebben. Dus ik vind de vergelijking van, we moeten meer bouwen, dat leidt automatisch tot meer groei, dan blijven we nog steeds met dezelfde problemen zitten, dat er namelijk nog steeds heel veel mensen zijn die samenwonen of nog steeds bij hun ouders wonen, terwijl ze dat niet willen. Dus ik vind dat ... Vind jij dat dat echt precies hetzelfde zou moeten zijn, dat groei van woningbouw automatisch leidt tot veel meer mensen?

Voorzitter: We hebben het goede gebruik om in de commissie wel via de voorzitter te spreken. Maar u hoorde het denk ik zelf ook al. De heer Harinck, gaat uw gang.

Marcel Harinck: Voorzitter, mijn interruptie is denk ik meer op de Partij voor de Dieren dan op de gedeputeerde, maar volgens mij hebben we ook gewoon te dealen met bevolkingsgroei, dat soort zaken. Er willen veel mensen in deze provincie wonen, dus volgens mij moeten wij ons best doen om daar een goede plek voor te creëren.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar het college. De heer Van Schie.

De heer Van Schie: Voorzitter, ik probeer maar niet te groot op abstractieniveau in dit debat te brengen over regionale innovatiekracht. Ik constateer dat we met elkaar woningen gaan bouwen, ook om meer mensen in onze provincie te huisvesten. Dat gaat niet alleen om de bestaande mensen een woning te bieden, maar ook om nog meer mensen in de bevolkingsgroei ook fysieke ruimte te bieden. En dat daarmee gepaard ook een opgave is in de economie. Voorzitter, dan toch even bij de heer Harris te blijven, dus natuurlijk hebben we daarbij ook innovatie nodig om dat snel en efficiënt te gaan doen, los van alle regelgeving, en daar werken we ook in allerlei projecten in samen met de samenleving om juist voor de woningbouw ook innovaties in te zetten om te versnellen, te verduurzamen, efficiënter te worden, circulaider. Dus al die maatschappelijke opgaven komen daar wel een beetje samen. Maar het is niet het doel van dit programma om de woningbouw te stimuleren. Dat zit op andere plekken. Wat we wel willen met het innovatieonderdeel, is dat we zeggen, waar we andere beleidsopgaven kunnen helpen door de netwerken en de systemen die we binnen de economie tot onze beschikking hebben ook voor de beleidsdoelen in te zetten. Daar komt dat dan ook in terug. Voorzitter, dan blijft ook de vraag die bij veel fracties leeft van, hoe circulair is dit beleid eigenlijk? Dat is natuurlijk een recurring theme. Het is bijna een pun intended, zou je zeggen. Maar natuurlijk is dat ongelooflijk belangrijk. Het is niet per se doel op zich van dit beleid om alleen maar circulair te zijn. Wel natuurlijk om in het kader van wat we met de middellange termijnstrategie ook hebben bepaald om de samenleving circulaider te maken en die doelen na te streven die we daar ook bij hebben. Dat gaat over vele sectoren heen. Dus juist de maakindustrie, juist de bouw valt natuurlijk enorm veel te winnen op circulariteit. Er zijn innovaties en randvoorwaarden. Dus u moet het denk ik zo zien dat we met deze beleidsinspanning vooral het raamwerk creëren waarmee we die circulaire transitie ook ondersteunen en mogelijk maken, maar we willen ook op andere maatschappelijke thema's het verschil maken. Life Sciences & Health is al genoemd als iets wat we nodig hebben ook in de toekomst, waarbij niet altijd elke gezondheidsinnovatie per definitie als circulair aan te merken is en wel ontzettend relevant voor de maatschappelijke ontwikkeling.

Voorzitter: U krijgt een interruptie van mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: U zegt dat deze twee zaken niet altijd direct met elkaar te verbinden zijn, maar als we dat eens vooropstellen dat dat wel zou kunnen, bent u dan bereid om daarnaar te kijken waar dat wel kan?

Voorzitter: De heer Van Schie.

De heer Van Schie: Voorzitter, uiteraard doen we dat en het is een belangrijk beleidsuitgangspunt waar alle provinciale inspanningen op gericht zijn. Ook met digitalisering en met mobiliteit is dat een onderdeel en dit dus ook. Maar dus niet uitsluitend en niet met als doel. Het doel is innovatie en daarmee die samenwerking van nu en wat we daarmee waarborgen ook in de toekomst mogelijk te maken, dat alle welvaart, alle natuur, alles wat we hier zo mooi vinden in deze regio te kunnen behouden, zullen we moeten innoveren, want we moeten met veel minder mensen, ook door de demografische ontwikkeling, veel efficiënter gaan werken. Daar zijn innovaties voor nodig. Ook als we niet afhankelijk willen zijn van andere mogelijkheden, van grondstoffen van buiten, dan moeten we creatiever worden. Innovatie is daarbij een sleutelwoord. Dan een hele concrete vraag nog, bijna technisch, voorzitter, maar ik zal toch een poging wagen over kunstmatige intelligentie, wat we daarbij moeten doen. Ook dat is natuurlijk geen doel op zich, maar een middel om de samenleving efficiënter te maken. Ook de vragen die erover gesteld zijn door mevrouw Matser vond ik wel een terechte interventie, om door te verwijzen naar het Statenvoorstel dat gisteren door GS is doorgeleid naar uw Staten, voorzitter, als het gaat om informatievoorziening en digitalisering. Ik denk dat dat een hele

goede plek is om met elkaar verder te praten over artificiële intelligentie en de rol daarvan voor de maatschappelijke opgave. Hier zien we gewoon dat innovatie heel vaak op dit moment gepaard gaat met het goed gebruik van data en algoritme, maar dat willen we wel natuurlijk aan voorwaarden verbinden en niet zomaar ongebreideld laten groeien. Dus daar zit weer een ander beleidskader omheen dat we dus deze week aan u voorleggen. Bij Volt heb ik al een aantal vragen over circulariteit beantwoord, denk ik, dat het ook echt een ambitie is die we najagen. Europa als thema nog, kon ook niet anders natuurlijk vanuit de fractie van Volt. Uiteraard werken we natuurlijk waar het kan samen en er zijn ook een aantal van onze subsidieregelingen gebaseerd op wat er binnen Europa geïnitieerd wordt, ook weer met alle randvoorwaarden en kaders die daaraan vastzitten. Dus dat mag ook duidelijk zijn. We kiezen natuurlijk wel daar voor specifieke thema's, zoals ook zojuist al genoemd, die LSA. We zijn ook heel trots dat we een Regional Innovation Valley zijn op het gebied van gezondheid. Ik weet niet of daar een goed Nederlands woord voor verzonnen is. Dat is misschien de prijsvraag van de dag. Maar ik denk dat die hele gezondheidsinnovatie een echt belangrijk punt is om ook in samen te werken met andere regio's. Dat initiatief heb ik ook genomen. Dit beleidskader gaat ons hopelijk daar ook weer ruimte voor bieden om met andere delen van Europa samen te werken om ook van elkaar te leren. Uiteindelijk zijn de opgaven waar wij voor gesteld zijn natuurlijk niet zo heel veel anders in Utrecht of in Nederland dan op heel veel andere plekken in de wereld en zullen innovaties daar ook elkaar moeten helpen. Betekent dat, en dan kijk ik weer even naar mevrouw Matser, dat we intellectueel eigendom onbelangrijk vinden? Nee, integendeel. Ik denk dat het ongelooflijk belangrijk is juist dat we bedrijven helpen die innoveren om hun innovaties enigszins te beschermen, om te voorkomen dat er andere bedrijven wel met patenten van doorgaan en heel veel geld gaan verdienen met onze innovaties. Wij vervoer volgens de rekening in Amerika kunnen betalen. Dat moeten we ook niet hebben. Dus er zit een gezonde spanning tussen, wat doet de overheid en waarin ondersteunt ze het bedrijfsleven en verdienvermogen? Dat ben ik van harte bereid om ook daar goed naar te kijken. Maar dat wat aan innovaties wordt ontwikkeld meteen van iedereen is en daarom ook iedereen maar kan gebruiken, betekent onvermijdelijk ook dat ze ons daarmee ongelooflijk in de voet schieten op sommige plekken en dat zouden we ook weer niet willen.

Voorzitter: Voorzitter, voorzitter, dat ben ik, de heer Van Schie, u krijgt een interruptie. Ik wil u er ook even op wijzen, ik zie uw spreektijd wegtikken. We zitten op agendapunt één van de zes bespreekpunten en de helft van de spreektijd van het college zit er al bijna op. Dus de heer Harris een interruptie. Ik zie mevrouw Blekxtoon ook.

Dane Harris: U had het erover dat natuurlijk belangrijk is dat dan wel de patent blijft zodat andere mensen niet weggaan met het geld. Kunnen wij dan niet de patenthouder worden? Als wij geld erin steken, dan moeten wij toch regelen dat wij geld ook eruit krijgen?

Voorzitter: Mijnheer Harris. Mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank, voorzitter. Vragen aan gedeputeerde over die subsidies. In hoeverre zou de gedeputeerde bereid zijn om de beheersing daarvan richting circulair te sturen dan? Kan hij daar iets meer duiding over geven?

Voorzitter: Mevrouw Matser, ook nog een interruptie. Gaat uw gang.

Julia Matser: Over dat intellectueel eigendom. Volgens mij is het zo dat als we zorgen dat die innovaties publieke kennis worden, is het juist niet zo dat andere bedrijven daar een patent op kunnen maken, want het is dan publieke kennis. Juist dat lijkt me zo belangrijk, omdat we innovaties willen aanmoedigen die zorgen voor de oplossingen op maatschappelijke problemen. Dus ik zie nog niet helemaal hoe dat zich tot elkaar verhoudt, dat als we maatschappelijk probleem willen oplossen, daarvoor innovaties aanmoedigen. Dan moet dat niet bij één clubje blijven, dan moet dat zo snel mogelijk breed verspreid worden.

Voorzitter: De heer Van Schie.

De heer Van Schie: Voorzitter, ik worstel wel een beetje met uw oproep op de tijd ook en de vele vragen die er komen, want dit zijn allemaal debatten waar je urenlang met elkaar over kan praten natuurlijk. In de kern van dit voorstel gaan we natuurlijk niet nu meteen heel veel investeren in bedrijven of heel veel extra subsidies geven. Dus dan moeten we misschien ook in

dat kader nog wel eventjes kijken, waar gaat dit over? Dus waar we natuurlijk nu al mee bezig zijn, is het ondersteunen van bijvoorbeeld startups, dat verhaal ook van de heer Harris, naar scale-upfase. Daar zitten soms ook intellectuele eigendomsvragen bij. Soms gaat het met subsidies. Daar zitten al voorwaarden aan waar we subsidievoorwaarden van hebben. Dat gaat vooral dan om het proces en natuurlijk nooit om de bedrijven zelf, want daar zitten dan weer andere regelingen voor, bijvoorbeeld de Europese waar we het net over hadden. Waar we aan deelnemingen doen, bijvoorbeeld met de ROM, doordat we gewoon bedrijven ondersteunen door ook te investeren, daar profiteren we ook zelf natuurlijk weer van en daar kunnen we andere bedrijven weer mee helpen. Dus er zitten een aantal pijlers waarin we daarin actief zijn, maar dit beleidsinstrument gaat daar niet over. Dan kom ik meteen misschien bij de vragen van de PvdA-fractie over van, dit is vrij abstract. Dat klopt. We gaan natuurlijk ook nog wel verdiepen met beleidsinstrumenten die we gaan inzetten binnen deze kaders die als het goed is met dit Statenvoorstel ook meegeeft aan het college en zullen dat dan natuurlijk ook in de reguliere documenten met u delen wat we gaan doen en waarom we dat gaan doen en hoe we dat gaan doen. Dat is dan misschien ook een moment om nog op een iets nader concretisering niveau met elkaar van gedachten te wisselen over, bereiken we hiermee wat we willen of niet? En als het om subsidieregelingen gaat en dergelijke, dan komt het ook vanzelf natuurlijk weer aan de orde, maar we zijn nu niet van plan om hele nieuwe subsidieregelingen op te takelen voor dit beleid. Er is ook nog gevraagd van, hoe ga je in dat ... Die beleidspijler die gaat over het voor het voetlicht zetten van ondernemers en het delen van informatie, hoe ga je dat goed doen? Daar heeft de ROM natuurlijk al instrumenten voor. We willen die netwerken ook benutten juist als inspiratie, maar ook als kennisdeling. Dat past misschien dan weer meer in de lijn ook die mevrouw Matser stelt van, we kunnen elkaar ook helpen zonder dat het per se al meteen tot bedrijfsmodellen leidt, maar gewoon door kennisdeling, ervaringen, netwerken en goed hergebruik van goede ideeën. VVD en CDA over de maakindustrie. Heel nadrukkelijk, doen we op sommige momenten natuurlijk ook al, hebben we speciale regelingen voor. We kunnen niet het hele breed-mkb ondersteunen, daar is het gewoon te groot voor en daar doet de markt zijn werk. Maar we vinden innovatie dus een heel belangrijk onderdeel en we zien ook juist bij familiebedrijven dat die daar ontzettend actief in zijn, omdat ze niet maar naar de jaarrekening over de aandeelhouder van dit jaar kijken, maar over generaties willen investeren. Dat is precies waar innovatie natuurlijk vaak op gericht is. Niet het kortetermijnbejag, maar juist de lange termijn. Dus dat doen we op die manier ook. Burgerinitiatieven nog van de GroenLinksfractie. Dus sociaal ondernemerschap bijvoorbeeld is zeker een onderdeel van de doelgroep van beleid. Het is wel zo dat we niet ook hier subsidies gaan inrichten om dat extra mogelijk te maken, behalve misschien als dat binnen andere beleidskaders ook past. Dus wij bieden de structuur en de infrastructuur om dingen mogelijk te maken, maar gaan daar natuurlijk bijvoorbeeld ook in de actieagenda vitale samenleving graag ook op verder. Collega Van Muilekom heeft daar misschien nog tijd voor om daar ook op in te gaan, als ik hier heel snel probeer aan het eind te komen van alle vragen. Die motie heb ik al gezegd tegen GroenLinks. Beter misschien bij Statenvoorstel Digitalisering. Impact bij de PvdA heb ik het over gehad. Maakindustrie. Ik denk dat ik daarmee de meeste vragen gehad heb, voorzitter.

Voorzitter: Dan zie ik een interruptie van mevrouw Van der Kolk. Uw vraag is niet beantwoord. Heeft u nog scherp welke vraag dat was? Of misschien kunt u hem even kort herhalen in één zin.

Annemarie van der Kolk: Ging over de waardering van de ondernemers.

De heer Van Schie: Dat is echt een van de programmalijnen natuurlijk. Fijn dat u die nog even onder de aandacht brengt. Want ik zat alleen maar instemmend te knikken toen u dat verhaal hield. Ik merk het ook op de werkbezoeken die ik afleg, maar ook bijvoorbeeld op de Dag van de Ondernemer ben ik begonnen in een zaaltje met ik denk 30 ondernemers in Montfoort. Ik ben begonnen ze te bedanken voor het feit dat ondernemers in Nederland al onze collectieve voorzieningen mogelijk maken. Het verdienvermogen van onze provincie zit ook in grote mate bij dat mkb, bij die familiebedrijven, die mensen te eten geven. Alleen al het feit dat er een bestuurder is die mensen bedankt voor hun inzet werd enorm gewaardeerd. Dat is wat we ook een beetje willen bereiken. Vaak staan ondernemers toch een beetje in de hoek waar de klappen vallen. Zij moeten alles maar zelf oplossen. Dat doen ze ook graag. Maar ze vinden het ook heel fijn als we namens ons allen met zijn allen ook van, jongens, we hebben jullie nodig, we

waarderen jullie. Dat is nadrukkelijk ook een van de dingen die we willen bereiken met pijler drie.

Voorzitter: De heer Rigler, gaat uw gang.

Guy Rigler: Ik heb nog een vraag aan de gedeputeerde, onder andere over die startup en scale-ups. Je ziet daar een heel groot of heel klein percentage dat van startup naar scale-up gaat. In de Verenigde Staten zie je bijvoorbeeld dat het een veel hoger percentage is. Ik was even benieuwd of daar nog specifieke stappen op kunnen gezet worden.

Voorzitter: Ik zie ook nog een interruptie van de heer Harris, dus die pak ik meteen even mee. Gaat uw gang.

Dane Harris: Over de waardering voor ondernemers. Kunnen we dan niet breder trekken naar gewoon de waardering voor ook de werknemers en de arbeiders die bij deze bedrijven werken?

Voorzitter: De heer Van Schie.

De heer Van Schie: Natuurlijk, maar ik moet zeggen dat het verschil tussen ondernemers en werknemers bij die familiebedrijven en mkb echt ook anders is dan vaak in maatschappelijke beleving. Dat zijn gewoon families, ook de mensen die daar werken. Als je over de vloer komt bij die mkb'ers, de familiariteit daaruit spreekt, vanzelfsprekend is een bedrijf niet alleen de ondernemer of de aandeelhouder of de stichting die daarachter zit. Dat gaat om de hele samenleving die daar natuurlijk werkt. Heel veel van onze arbeidskracht die zit daar en valt daar zeker onder. Absoluut. Startups en scale-ups hebben we natuurlijk een aparte regeling voor. We zijn heel blij dat we afgelopen vrijdag nog bij de opening waren van de nieuwe incubator UtrechtInc Science Park, de nieuwe locatie die ze hebben, en ook een subsidieregeling die wij daarvoor hebben om samen met ICAT ook voor die LSH-ontwikkeling procesmatig te ondersteunen dat die kleine bedrijfjes die stap kunnen maken van een startup naar scale-up, door netwerken, door informatiedeling, door kennisdeling, door makelen, door coachen en alles wat erbij hoort. Ik denk dat het heel leuk is voor de Staten om ook nog een keer, als we een stapje verder zijn, weer eventjes een keer langs te gaan bij UtrechtInc en ICAT om ook te ervaren wat ze daar doen en welke enorme innovatieve vibe daar heerst in de gangen van allemaal jongeren en ervaren ondernemers die met elkaar aan het werk zijn om Nederland beter te maken. Dat is echt heel leuk om te zien.

Voorzitter: Goed. Dat was uw beantwoording. Dan kijk ik de commissie nog even rond of er behoefte is aan een tweede termijn voor onderling debat. Ik zie in ieder geval de VVD. Verder zie ik geen animo. Dan ga ik naar de heer Janssen. Gaat uw gang.

Vincent Janssen: Dank, voorzitter. Alleen de aankondiging dat ik de handschoen van de SGP oppak om een motie te maken of een amendement over de maakindustrie. Dank u wel.

Voorzitter: De heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, dan sluiten wij ons daar graag natuurlijk bij aan.

Voorzitter: De heer Rigler.

Guy Rigler: Wij ook.

Voorzitter: Goed. Dank u wel. U hoeft niet allemaal uw hand op te steken als u erbij aan wil sluiten. Dat kunt u ook onderling doen. De heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Dank, voorzitter. Ik weet niet of de heer Janssen al dit kan zeggen, maar ik heb even een vraag aan de heer Janssen. Namelijk, heeft hij ongeveer de contouren al klaar van wat er dan ongeveer in dat amendement zal staan wat de verandering is? Want ik heb gezegd, kan een hamerstuk worden. Maar goed, als de VVD voorstelt om iets nog beters te maken, dan vind ik het ook goed. Dat zou ik graag willen weten.

Voorzitter: U kunt daar misschien kort wat over zeggen, mijnheer Janssen. Maar ik stel ook voor dat dit soort dingen natuurlijk ook gewoon achter de schermen kunnen.

Vincent Janssen: Dat was ik ook van plan om te doen. Maar toch dan even heel kort. Wij willen nog meer de nadruk leggen op het feit dat de innovatieregelingen ook openstaan voor mkb-bedrijven, en dan met name vanuit de maakindustrie, misschien zelfs ook met een speciale verwijzing naar de bouwinnovaties. Maar daar zit ik nog even op te studeren. U bent van harte uitgenodigd zich aan te sluiten. Dat geldt ook alle anderen.

Voorzitter: Goed. Mevrouw Matser nog een tweede termijn.

Julia Matser: Ik wilde aankondigen dat wij wachten met onze motie tot de nota Digitalisering. Ik hoop dat het daarmee een hamerstuk kan worden, maar die hoop die lijkt ijdel.

Voorzitter: Dat zou ook ... Mevrouw Hoek, toch nog een tweede termijn.

Mieke Hoek: Dank u wel, voorzitter. Eigenlijk wil ik heel kort zeggen dat innovatie is natuurlijk gewoon prachtig en heel goed en heel positief. Ik kan zeggen dat ik ongeveer alles wel van begin tot eind heb meegemaakt van ontwikkelingen. Maar we moeten ook ons niet realiseren dat het soms zover zo snel zich ontwikkelt dat we ons daarmee ook heel kwetsbaar maken. Denk alleen maar om hoe vaak al de stroom uitvalt, dan kan je helemaal niks meer. We maken ons er wel van afhankelijk, steeds meer. Dat wil ik gewoon even meegeven in de gedachte van, we maken ons heel kwetsbaar en als de stroom uitvalt, dan is er opeens geen internet meer en dan doet je telefoon het niet meer. Dan doet niet meer. Kan je zelfs niet eens koken als je alleen nog maar elektrisch kookt. Dus ik bedoel maar. Dat wilde ik even meegeven in het hele verhaal. Dank u wel, voorzitter.

Voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen ook van de tweede termijn en ook dus aan de behandeling van dit agendapunt. Dan rest mij nog te concluderen dat ik de aankondiging van moties en amendementen al dan niet heel concreet al dan niet nog wat minder concreet heb gehoord en dit is dus door zal gaan als besprekingsstuk, waar volgens mij iedereen akkoord mee is verder.

8. SV Actie-agenda Vitale Samenleving

Voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 8, de actieagenda Vitale Samenleving. In de aanloop naar dit Statenvoorstel zijn de Staten in september ook op werkbezoek geweest naar Austerlitz. In dit Statenvoorstel wordt gevraagd om de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de actieagenda Vitale Samenleving vast te stellen en met die actieagenda wordt beoogd de sociale cohesie en de vitaliteit van kleine kernen verder te verstevigen. We hebben dezelfde gang van zaken als het vorige agendapunt, dus eerste termijn politieke vragen aan het college en de tweede termijn is voor onderling debat. Ik begin wederom bij de SP. De heer Harris, gaat uw gang.

Dane Harris: Dank u wel, voorzitter. We hebben niet heel veel te zeggen hierover, behalve dat wij het best wel een goed initiatief vinden en goed stuk vinden. Samenwerking tussen de burgers en de overheid geeft ook wat zeggenschap terug aan de burgers natuurlijk. Wij vinden het belangrijk dat burgers betrokken zijn in hun eigen kernen. Zo bouw je inderdaad aan sociale cohesie en vertrouwen. Wel willen wij het college meegeven dat het wel belangrijk is bij dit soort dingen om echt de burgers voorop te zetten en de stem van het volk zwaarder te laten wegen dan de stem van de ondernemers.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar UtrechtNu!, de heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Bedankt, voorzitter. Heel kort. Mijn fractie was eerst best wel kritisch op dit plan. Het speelt al een tijdje natuurlijk. Dan vind ik het altijd wel leuk hoe eigenlijk dat beeldvorming proces werkt als Statenlid zijnde. Ik heb een aantal organisaties gesproken. Ik was er zelf in Austerlitz niet bij. Een aantal organisaties onder andere Nieuwegein, Zeist en Utrecht, die hiermee toch best wel enthousiast zijn en ook dit willen oppakken qua, hoe komt zo'n aanvraag of tenminste, hoe kan iemand uiteindelijk zo'n aanvraag doen? Dus ik ben eigenlijk door die organisaties weer wat positiever gestemd. Ik vind het nog lastig na het hele stuk gelezen te hebben om er echt nog een oordeel over te vellen, dus voor of tegen. Dat moet je uit uiteindelijk in de Statenvergadering als Statenlid zijnde doen. Maar ik kan wel meegeven dat we redelijk positief zijn en dat in ieder geval de doelen die met dit beleid gerealiseerd willen worden, dat we die uiteraard van harte steunen.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Volt, de heer Limmen, gaat uw gang.

Wouter Limmen: Volt vindt het voorstel baan doorbrekend. Zij strookt heel erg met de wens om onze democratie echt te vernieuwen. Het project is wat ons betreft een voorbeeld voor de ons zo gewenste vorm van participatie, waar de overheid gelijkwaardig samenwerkt met de burgers en samenleving. Dit is een actieve vorm van burgerparticipatie, waar Volt zo in gelooft. Wij staan dus vierkant achter het voorstel en de financiering en de uitgangspunten. Wel roepen we de provincie op om een vorm te vinden waarin de provincie zelf actiever meedoet en ervaring opdoet met community-up werken. Volgens ons is dit een manier om door ons gewenste vorm van cocreatie vorm te geven. Hoe kijkt gedeputeerde aan tegen een actievere rol van de provincie bij deze programma's en is het mogelijk om voor de kleinere kwetsbare kernen maatwerk te leveren om ook zo nodig een uitzondering in de cofinanciering en de participatie van jongeren te maken? Dank, voorzitter.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de VVD. De heer Van der Wel, gaat uw gang.

Rudi van der Wel: Dank u wel, dank u wel. Ik werd nogmaals bijzonder getriggerd door het uitdaagrecht. Ik heb nogmaals contact over opgenomen hoe dat vordert. Ja, er zouden groepen zijn die staan te popelen, bijvoorbeeld op het gebied van zorg om doorverwijzingen naar dure zorg in de keten terug te brengen. Daar valt natuurlijk veel winst op de te behalen. Indien dit gaat gebeuren, dan is het natuurlijk iets waar we heel blij om mogen zijn. Als provincie zijn we een bestuurslaag die wil faciliteren, verbreden, verbinden, aanjagen. Laat dit de omgekeerde wereld zijn. Dus mijn vraag, wat kan het college ons hierover voorspiegelen?

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar 50PLUS. Mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Heel positief natuurlijk, als je dit wil stimuleren en dat je tot mooie resultaten komt. Toch zou ik wel willen zeggen dat je het ook niet ... Ik heb het niet over participeren en democratie in de breedste zin van het woord iets voor iets nieuws. Maar als je dus van een gemeenschap een homogene gemeenschap wilt maken en je gaat van een gemeente terug naar de kernen, buurtschappen et cetera, al die kleine kernen en buurtschappen hebben allemaal van oorsprong een eigen identiteit. Ik zit zelf in een, zoals jullie weten, in een herindelingsgemeenten die best heel uitgestrekt is. Die loopt van Amsterdam tot Utrecht. Drie voormalige gemeentes met daar weer twaalf kernen met daarin weer tig buurtschappen. Dan heb je niet zomaar een eensgezinde gemeenschap. Dus je moet heel klein en inderdaad in trajectjes beginnen, maar dan nog moet je niet op korte termijn denken, want onze herindeling is nu veertien jaar en is nog beslist niet een totale eensgezinde gemeenschap. Het gebeurt heel langzaam. Het is een proces waar we gewoon ook rekening mee dienen te houden, ook al wil je iets, dat het soms meer tijd nodig heeft dan wat je hebt gepland. Dat wilde ik gewoon meegeven, voorzitter. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de BBB, mevrouw Van den Broek.

Monique van den Broek: Dank u wel, voorzitter. Allereerst bedank ik natuurlijk weer graag de mensen die de vragen beantwoord hebben. Voorzitter, de BBB-fractie is zeer positief over de actieagenda Vitale Samenleving. Dankzij onze inzet is dit onderwerp opgenomen in het coalitieakkoord en we zien het als een belangrijk instrument om de leefbaarheid en vitaliteit in onze kleine kernen te versterken. Initiatieven zoals de dorpdeals geven bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties de kans om samen verantwoordelijkheid te nemen en tegelijkertijd de gemeenschapszin te versterken. Het is goed dat diversiteit een criterium wordt in de regeling, zodat alle lagen van de gemeenschap, inclusief jongeren en ouderen, betrokken worden. Wel willen we benadrukken dat de Staten tijdens dit proces goed worden meegenomen. Wij zien uit naar de jaarlijkse voortgangsrapportages en werkbezoeken om onze kaderstellende en controlerende rol te vervullen. Daarnaast waarderen wij dat er ruimte is om cofinanciering haalbaar te maken, bijvoorbeeld via vrijwilligersuren of inzet in natura. Dit voorkomt dat kleinere kernen met beperkte middelen buiten de boot vallen. Tot slot, voorzitter, zien wij deze aanpak niet alleen als experiment maar als een model voor hoe de provincie samen met gemeenten en gemeenschappen maatschappelijke uitdagingen kan aanpakken. Wij staan volledig achter dit initiatief en kijken uit naar de eerste resultaten. Tot zover onze bijdrage. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar het CDA, de heer Van der Pouw-Kraan.

Rody van der Pouw-Kraan: Voorzitter, dank. Voorzitter, voor ons ligt de actieagenda Vitale Samenleving en dat is een document waar wij als CDA-fractie enorm trots op zijn. Door sommige partijen wordt het al het stokpaardje van het CDA en deze coalitie genoemd. Het is een onderwerp dat volgens critici en kerntakenpuristen wellicht niet tot de kerntaken behoort, maar wat wij als CDA juist zien als morele en logische rol van onze provincie. De actieagenda biedt een stevig kader, maar het is belangrijk te benadrukken dat dit geen vrijblijvende agenda is. Het is geen document waarin initiatieven zomaar worden ondersteund. We stellen eisen aan samenwerking, betrokkenheid en draagvlak en tegelijkertijd moeten we voorkomen dat goede initiatieven afhaken door onnodige drempels. Voorzitter, toch zien wij wel kansen om de actieagenda verder te versterken door bijvoorbeeld de rol van jongeren nadrukkelijker te betrekken in de dorpendeals. Jongeren zijn de toekomst, horen we de afgelopen tijd regelmatig in het huis. Als wij vanaf het begin een actieve rol krijgen in het vormgeven en uitvoeren van initiatieven, kan dit bijdragen aan de borging van de dorpen deals op lange termijn. Het CDA vindt het belangrijk dat jongeren structureel worden betrokken, maar willen voorkomen dat een dorpendeal sneuvelt omdat er in een specifiek ik dorp onvoldoende actieve jongeren zijn. Kan de gedeputeerde toelichten hoe hij ervoor gaat zorgen dat jongeren een structurele plek krijgen binnen de dorpendeals, zonder dat dit een harde voorwaarde wordt die de initiatieven in dorpen kan belemmeren? Voorzitter, een reeds gewortelde organisaties zoals religieuze instellingen, sportclubs en andere verenigingen vormen het fundament van de sociale cohesie binnen kleine dorpen en zij beschikken over waardevolle netwerken in die dorpen. Het is daarom opmerkelijk dat hun rol niet expliciet wordt benoemd in deze actieagenda. Hoe gaat het college ervoor zorgen dat deze bestaande netwerken actief worden betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van de dorpendeals?

Voorzitter: De heer Van der Pouw-Kraan, u krijgt een interruptie van de heer Manders.

Evert Manders: Toch gewoon een korte interruptie, want ik ben het helemaal eens met denk ik de inbreng van het CDA. Als je echt die leefbaarheid ook op lange termijn wil waarborgen, dan moet je juist denk ik de jongeren betrekken bij de vitaliteit in hun dorp of kern. Maar wel heb ik gewoon de vraag hoe dan het CDA dat dan precies voor zich ziet. Wordt dan de jongeren participatie echt een hard criteria bij het verstrekken van de subsidie of niet? En hoe kijken we daar eigenlijk tegenaan? Dank u wel.

Voorzitter: U beantwoordt. Gaat uw gang.

Rody van der Pouw-Kraan: Dank. Dank ook voor de vraag. Dat is ook precies het dilemma waar wij mee zitten. Enerzijds zou je natuurlijk kunnen zeggen van, we maken de participatie van jongeren een harde voorwaarden in de subsidieregeling. Alleen wat ik ook aangeef, we hebben ook een aantal dorpen in onze provincie waar wellicht niet de jongeren staan te springen om mee te doen aan zo'n dorpendeal. We zouden het zonde vinden als daardoor zo'n dorpendeal afgewezen zou worden of het initiatief daartoe afgewezen zou worden. Dus vandaar ook de vraag aan het college van, waar kunnen we die balans daarin vinden? Dat we wel jongeren betrekken, maar dat we niet te horen krijgen van, we hadden twintig dorpen deals willen hebben, maar acht kunnen niet doorgaan want we hebben geen jongeren in die dorpen. Tot zover die beantwoording. Voorzitter, met dit voorstel betreden we een relatief nieuw terrein. Alleen Gelderland kent een vergelijkbaar initiatief. Het is cruciaal dat we de bottom-up strategie centraal stellen, waarbij dorpendeals niet alleen met elkaar samenwerken, maar ook van elkaars ervaringen leren. Wat werkt, welke uitdagingen zijn er en welke oplossingen hebben anderen daarvoor gevonden? In de antwoorden op de technische vragen wordt aangegeven dat de nog op te richten gemeenschapsalliantie deze kennisdeling moet faciliteren. Dat is op zich een prima idee. Maar we moeten voorkomen dat dit leidt tot een soort bureaucratisch doorgeefluik dat de flexibiliteit van die bottom-up aanpak belemmert. Een provinciaal digitaal kennisplatform, geïnspireerd op de reeds bestaande website van de leefbaarheidsalliantie in Gelderland, kan deze uitwisseling laagdrempelig en direct toegankelijk maken. Kan de gedeputeerde aangeven of hij de meerwaarde van een dergelijk online platform ziet en bereid is te onderzoeken hoe dit ingericht kan worden? Dan, voorzitter, wij missen in deze actieagenda aandacht voor de stille motor van veel gemeenschappen, de vrijwilligers. Hun inzet is onmisbaar voor het slagen van lokale initiatieven zoals een dorpendeal, maar hun cruciale rol wordt hier nauwelijks benoemd.

Hoe gaat de gedeputeerde ervoor zorgen dat vrijwilligers beter worden ondersteund en gewaardeerd? Daarnaast willen wij aandacht vragen voor stedelijke wijken. Hoewel deze actieagenda zich richt op dorpen, zijn de uitdagingen op het gebied van sociale cohesie en leefbaarheid in stedelijke wijken minstens zo groot. Is gedeputeerde bereid de actieagenda en daarmee de subsidie open te stellen voor zogenaamde wijkendeals, zodat ook stedelijke wijken kunnen profiteren van deze aanpak?

Voorzitter: De heer Van der Pouw-Kraan, u krijgt nog een interruptie van de heer Manders. Gaat uw gang.

Evert Manders: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Heel kort een verhelderende vraag, want ik ben het helemaal eens dat we die stille motor, dat dit soort initiatieven echt op de vrijwilligers berusten. Maar hoe wil je die dan eigenlijk ondersteunen vanuit de provincie? Hoe ziet CDA dit voor zich? Is dat bij wijze van met een wedstrijd voor, wie is de meest enthousiaste vrijwilliger? Wil je een taart langsbrengen? Noem maar op. Je kan eraan veel vorm aan denken. Dus ik ben gewoon benieuwd naar hoe het CDA eigenlijk hiernaar kijkt, want ik vind het een heel sympathiek idee. Dank u wel.

Voorzitter: De heer Van der Pouw-Kraan.

Rody van der Pouw-Kraan: Dank, voorzitter. Voorzitter, vrijwilligers zijn wat mij betreft, in mijn idee mensen die hun werk over het algemeen niet doen voor een beloning, maar vanuit een intrinsieke motivatie en voor de voldoening die ze daaruit halen. Wat ons betreft hoeft de waardering voor hen dan ook niet worden uitgerukt in de vorm van een bijvoorbeeld een vrijwilliger van het jaar-bokaal met een bijbehorende beloning van 10.000 euro. Een kleiner, symbolisch presentje kan vaak al veel betekenen. Zo zouden bijvoorbeeld, ik zeg maar wat, op 7 december op de Nationale Vrijwilligersdag een attentie kunnen sturen naar de hoofdlocaties van de dorpendeals als blijk van waardering voor het harde werk van de vrijwilligers.

Voorzitter: U krijgt ook nog een interruptie van de heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank u wel. In een van uw laatste zinnen noemde u van, wijken vanuit stedelijke omgeving. Heeft u daar al verder over nagedacht van, welke aantallen? Dat is dan denk ik binnen die 10.000. Maar ik kan een stad in Utrecht ook opdelen in allemaal wijkjes van 9000 mensen. Volgens mij gaan we dan hieraan voorbij. Dus hoe ziet u uw eigen voorstel in kader van het doel van deze agenda?

Voorzitter: De heer Van der Pouw-Kraan.

Rody van der Pouw-Kraan: Dank, voorzitter. Dank ook voor de vraag. Wat wat ons betreft de intentie is geweest of wat intentie zou moeten zijn van dit stuk, is om de leefbaarheid binnen de provincie te vergroten, ongeacht of het stedelijk of landelijk gebied is. Dan is het natuurlijk enerzijds gemakkelijk om dan te zeggen, de steden zijn een groot geheel. Maar we zien in Utrecht ook, als je kijkt naar de stad Utrecht, zien we wijken als Ondiep, als Kanaleneiland, die je haast als dorp op zich zou kunnen zien, als dorp in een stad waar mensen ook met zijn allen proberen die sociale cohesie en die leefbaarheid van de wijk te vergroten. Met name omdat wij dus de intentie van dit programma, van deze actieagenda zien op zowel stedelijk als landelijk gebied, denken we dat het ook logisch zou zijn dat dat soort initiatieven in dergelijke wijken ook ondersteund zouden moeten worden.

Voorzitter: U krijgt een vervolg van de heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, volgens mij is het CDA nu haar eigen stokpaardje aan het verliezen. Want juist ken ik het CDA als oogpunt voor het platteland en dat is juist de inzet van deze agenda om juist ... In die grote steden worden vaak al veel meer dingen georganiseerd. Grotere aanpakken juist op het platteland, die kost het vaak meer moeite om dingen te realiseren. Daarvoor is, zo zien wij hem, dus daarom die uitbreiding die u voorstelt, volgens mij gaat juist eigenlijk in tegen het idee wat hier nu voorligt. Dus stokpaardje en het voorstel, dan denk ik, hou het bij het voorstel.

Voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Mag dat, een interruptie op een interruptie?

Voorzitter: Ja, dat is het debat.

Sjors Nagtegaal: Ik probeer het kort te houden, maar dit is altijd een van mijn grootste frustraties hier in dit huis. Ik kom zelf uit Utrecht en mijn familie al enkele honderden jaren. Utrecht wordt altijd een beetje weggeëbd van, maar daar gaat wel ... Daar zijn heel veel initiatieven, dus dat kan allemaal wel. Dus ik wil mijnheer Van der Pouw-Kraan eigenlijk bijvallen, ik merk het vaker bij de SGP, dat zij eigenlijk alleen maar voor het platteland opkomen. Dat kan ik enigszins begrijpen qua lectoraat. Maar juist inderdaad in die grote steden is die sociale cohesie inmiddels overleden. Juist daar in het stedelijk gebied zoals Utrecht, Nieuwegein, Amersfoort is dat heel erg nodig. Is de SGP het toch wel een beetje met me eens en moeten we niet alleen maar aan het platteland denken en de kleine kernen?

Voorzitter: De heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank. Dit vind ik dan ook wel weer wel leuk, deze interruptie. Want nou is er een keer een project speciaal voor het platteland, dan moet het ook voor het stedelijke. Dan had er een voorstel moeten zijn, een apart programma voor de stedelijke gebieden. Want wat krijg je als je het voor de hele provincie ... Het is maar een klein budget. Er kunnen bij elkaar opgeteld ongeveer negentien deals gesloten worden en daarmee heb je het gedaan. Als je dan ook nog het stedelijk gebied gaat bij betrekken en opdelen in wijken van 10.000 mensen, voorzitter, dan moet het budget misschien wel tien of twintig keer vermenigvuldigen, wil je daar nog echt iets impact hebben. Dus wat ons betreft, is dit voorstel gericht op het platteland. Als UtrechtNu! het nodig vindt om dit ook voor stedelijk, kom dan met een nieuw voorstel en kijken wat voor budget we daarvoor vrij kunnen maken. Maar ga ze niet vermengen met elkaar. Want volgens mij, dan val je tussen wal en schip.

Voorzitter: De heer Nagtegaal. Even een kortere reminder dat interrupties kort zijn. De heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Het is heel moeilijk om dat te doen, want dan ... Kijk, ik snap wat de heer Vermaat zegt. Dit is speciaal voor die kernen. Alleen wat de heer Van der Pouw-Kraan net zei, in de steden zijn ook als het ware kern. Hij noemde een aantal. Ondiep hoorde ik. Die zouden we in een dergelijk programma ook moeten meenemen, want daar zijn juist, liggen heel veel kansen, maar er zijn ook heel veel problemen op het gebied van sociale cohesie. Daar is heel veel aan het gentrificeren, daar is die sociale cohesie, staat heel enorm onder druk. Juist als provinciale overheid zouden we dat toch wel een steuntje in de rug kunnen bieden. Maar goed, is de heer Vermaat dat met mij eens?

Voorzitter: In principe, u zit aan de drie, dus dan ga ik terug naar de heer Van der Pouw-Kraan. Maar ik zag ook nog een interruptie van mevrouw Van den Broek. Mijnheer Manders ook? Nee. Dus wat ik voorstel, is dat ik de heer Van der Pouw-Kraan even gelegenheid geef om te reageren op het een-tweetje wat hier nu heeft gevonden en dat u dan daarna interrompeert. Of zegt u, ik wil reageren op wat hier nu gebeurt? Mevrouw Van den Broek, u vraagt ... U wil reageren of wat hier nu gebeurt. Is dan een goed idee dat u dan daarna ... Goed. Dan gaat u nu eerst. Gaat uw gang.

Monique van den Broek: Of eigenlijk op ... Ik wil graag reageren op het CDA en op UtrechtNu! wat we tijdens het bezoek in, ik ben nu spontaan de naam even kwijt, maar maakt niet uit, tijdens ons werkbezoek hebben we daar toen ook al over gehad, of het ook iets voor de kernen, voor de wijken zou moeten zijn? Maar als je dan bijvoorbeeld kijkt, en dan vraag ik ook of UtrechtNu! en het CDA het met ons eens is in dit geval, als je kijkt naar basale dingen zoals huisartsen, winkels die makkelijk bereikbaar zijn op het sociaal gebied of projecten met ... Laten we het even op zorgvraag houden, dan zie je dat daar in de kleine kernen wel een achterstand is op wat in wijken speelt. Dus daarom is het zo fijn dat het nu eens een keertje op de kleine kernen gericht wordt. Maar ziet UtrechtNu! en CDA, zien die dit ook dat daar een achterstand is en dat het goed is om daar nu ook eens iets aan te doen?

Voorzitter: Dan ga ik naar mijnheer Van der Pouw-Kraan. Gaat uw gang.

Rody van der Pouw-Kraan: Dank, voorzitter. Dit een-tweetje wat ik eigenlijk, wat we zojuist hebben gezien, is ook dat een-tweetje wat we ook deels in de fractie hebben gehad. Daar kwam eigenlijk ook uit wat de heer Nagtegaal ... Eigenlijk kwam daar een goede combinatie uit naar voren. Dus enerzijds inderdaad, we moeten ... We zijn een keurige middenpartij, jongens. Enerzijds is het inderdaad tijd om die extra aandacht te schenken aan het landelijk gebied. We hebben het niet alleen over winkels, over artsen, dat soort dingen, maar ook over dingen zoals mobiliteit en om maar in BBB-termen te praten, over noaberschap, mienskip. Anderzijds kunnen we inderdaad die wijken waar we het ook over hebben niet vergeten. Daar hebben we natuurlijk ook een agenda vitale wijken, actieprogramma Vitale Wijken voor. De vraag die ik net stelde, was ook meer in de trant van, is dat actieprogramma Vitale Wijken toereikend of zouden we dat in dit programma ook mee moeten slash kunnen nemen?

Voorzitter: Dank u wel. Was u aan het eind van uw bijdrage ook daarmee? Dan zijn we ook aan het eind van uw bijdrage gekomen, dus dan gaan we naar de ChristenUnie. Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. Wij zijn 100 procent eens met deze actieagenda Vitale Samenleving. Ook overigens met de nadruk die er ligt op de dorpen en de dorpensies. We hebben er geen enkele behoefte aan dat er nu ook nog weer geld naar de steden zou gaan. Dit is nu speciaal voor de dorpen. Ook het feit dat er in het Statenvoorstel wordt genoemd dat er opnieuw weer wordt gekeken naar het nieuw leven inblazen van de Vereniging Kleine kerken, Kernen, sorry, doet ons goed. Dat is het.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar D66, de heer Manders.

Evert Manders: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Allereerst gewoon complimenten aan de gedeputeerde. Goed om te zien hoe er stappen worden gezet om eigenlijk de vitaliteit van de kernen in Utrecht te versterken. Dan zijn we natuurlijk ook heel erg blij met het hele community-up idee wat hierin echt centraal staat, zoals ook laatst de spreker bij de Praten met de Staten benadrukte. Ik denk inderdaad dat de vrijwilliger, zoals het CDA het noemde, de stille kracht is achter deze initiatieven. Het is denk ik ook echt essentieel hen de ruimte te bieden om met die lokale initiatieven te komen die hunzelf en hun omgeving ten goede komen. Inderdaad, het is ook een sympathiek idee om hen met een klein gebaar in het zonnetje te zetten. Zoals in de technische vragen ook wel naar voren komt, wat is precies de samenhang met andere programma's die hierop aansluiten? Zonder het debat van net te willen overdoen, wil ik toch ook wel echt benadrukken van, waarom ligt de focus dus alleen op de dorpen, in de kernen, en niet gewoon op de wijken met minder dan 10.000 inwoners? Ik ben zelf zo'n stadsjochie en ik heb altijd veel gezien, lokale initiatieven in de wijk Ondiep. Daar gebeuren denk ik hele mooie initiatieven die ook wel onze steun kunnen gebruiken. Ik zou gewoon willen waken dat we dus met een tal van programma's komen. Is het niet slimmer om in plaats van verschillende losse initiatieven wellicht na te denken over één actieplan voor een vitale samenleving in zowel de dorpen en kernen als in de wijken? Er is inderdaad wel het Regioprogramma Vitale Wijken wat net al werd genoemd, maar dat gaat dus pas over vier wijken in onze provincie. Dat is natuurlijk denk ik niet toereikend voor de vragen die er ook dus in de stadswijken liggen waar we mogelijk wel als provincie een rol kunnen spelen. Verder wil ik toch graag met de gedeputeerde ook nog ...

Voorzitter: U krijgt een interruptie. Ik dacht, voor u uw volgende zin begint. De heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Even relatief gezien, komt dat misschien wel overeen met de mogelijk 19 deals voor alle 91 kernen in verhouding tot de vier wijken vanuit het ander programma. Dus met andere woorden zit het misschien wel juist in een goede balans, al klinkt het absolute aantal 4 natuurlijk als weinig, maar procentueel gezien dat het misschien wel mogelijk een vergelijkbaar punt is. Dus dat verschil tussen als je deze twee programma's gewoon naast elkaar laat staan, dat je ze dus beide bedient. Ziet D66 dat ook zo?

Voorzitter: Mijnheer Manders, als u een interruptie krijgt, mag u uw microfoon uitzetten terwijl u luistert. Maar u mag hem nu weer aanzetten, want u kunt reageren.

Evert Manders: Pardon, hij stond nog aan. Ik was zo gefascineerd door de vraag. Goede vraag en ik denk ook wel terechte punten. Maar dit is natuurlijk echt een regioprogramma ook van het

Rijk. Wij hebben het hier natuurlijk over wat wij als provincie konden ondersteunen. Absolute aantallen, ik denk dat we dus echt moeten gaan om de nood wat hier centraal staat, de hulpvraag. Ik zou niet weten hoe dat percentueel met elkaar in verhouding staat, maar het is wel gewoon een feit dat er meer wijken zijn in onze omgeving die mogelijk hulp kunnen gebruiken, zoals een Kanaleneiland of een Ondiep, die niet zijn meegenomen in het regioprogramma, waar mogelijk wel de provincie een rol kan spelen. Dus ik zie dat niet direct als complementair per se.

Voorzitter: U vervolgt uw betoog.

Evert Manders: Dan mag ik weer verder. Verder wil ik heel kort bespreken hoe we eigenlijk voorkomen dat dus de dorpdeals echt die eenmalige projecten worden zonder de structurele impact. Er wordt genoemd dat in de kadernota 2028 een keuze wordt gemaakt dat de gemeenschapsalliantie structureel ondersteund gaat worden. Toch lijkt het ons misschien verstandig om bij het verstrekken van subsidies al te kijken naar de langetermijndoelen en de haalbaarheid hiervan bij het verstrekken van subsidies voor de initiatieven. We begrijpen dat deze actieagenda en subsidies als een vliegwielen moeten dienen, maar veel initiatieven berusten dus nogmaals op de inzet van vrijwilligers en zonder een duurzame basis riskeren we ook dat deze inzet op lange termijn teniet wordt gedaan. Dat zou natuurlijk zonde zijn. Dus dat willen we wel meegeven. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Forum Voor Democratie. Mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Even terug naar mijn document. Ik zat net nog even in het stuk. Ook vanuit ons, een mooi stuk, een nieuwe vorm van samenwerken met initiatief vanuit de burger. Dus dat juichen wij uiteraard toe. Een aantal dingen die we nog even graag uitgewerkt willen zien, maar dat wordt ook aangegeven in de vragen, dat er natuurlijk nog nadere uitwerking nodig is. Er worden precies acht transities genoemd waar wij met zijn allen in zouden zitten. Ik denk, daarom zat ik even in het stuk te kijken, nog naar de definities, maar die worden daar nog niet beschreven. Wat valt er dan precies onder een bepaalde transitie, zoals bijvoorbeeld de sociale transitie? Waar mag een initiatief dan aan voldoen om daaronder te vallen? Ik denk dat dat heel helder moet zijn voor de aanvragers. Daarnaast, wat is dan een gemeenschap? In de definitielijst staat nu dat dat een groep mensen is of ook een groep landen die bij elkaar horen. Dat lijkt me een beetje gek in deze actieagenda waar het om kleine kernen gaat. Dus misschien moet daar nog ... Vijfheerenlanden is inderdaad een heel mooi onderdeel van de provincie. Maar ik denk niet dat dat hier bedoeld wordt. Dus ik denk dat het goed is om dat heel duidelijk te maken, ook omdat in de vragen terugkomt, als er één initiatief uit een gemeenschap is gekomen, mag er niet nog een initiatief komen. Dus moet er wel heel helder zijn, wanneer is iets een gemeenschap? Daarnaast wordt er aangegeven, daar worden natuurlijk toetsingen gehouden over, wordt het toegekend of niet? Daar wordt genoemd zowel de gemeenschapsalliantie Utrecht waar instellingen met kennis en ervaring van omgaan met bewonersinitiatieven en community-up werken voor worden geselecteerd, ik denk dat daar ook heel duidelijk moet zijn, wie mogen daar wel in en wie ook niet? En ik ben even benieuwd of daar al iets meer over gezegd kan worden. Daarnaast komt er ook nog een onafhankelijke adviescommissie die ook nog weer gaat toetsen. Dus maak helder, wie komt waarin, wat zijn toetsingscriteria? En ik denk dat het ook heel belangrijk is om te rapporteren, welke aanvragen komen er eventueel niet doorheen en waarom dan niet? Omdat het dan toch ook initiatieven zijn. Ik wil ook zeker niet pleiten dat alles maar gehonoreerd moet worden, maar ik denk wel dat het heel goed is om duidelijk te maken waarom iets eventueel niet zal voldoen. Maar verder, mooi stuk en wij zien uit naar de uitvoering ervan.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar GroenLinks. de heer El Hamdaoui, gaat uw gang.

Imraan el Hamdaoui: Dank u wel. GroenLinks is blij met dit voorstel. Het versterken van gemeenschappen geeft inwoners een grotere rol en het past bij onze visie op inclusie en duurzaamheid. Daarom complimenten aan de gedeputeerde. Tegelijkertijd maken we ook ons zorgen over de toegankelijkheid van dorpdeals. De cofinanciering van 25 procent, dat kan een struikelblok zijn. Wat gebeurt er als bijvoorbeeld een project dat niet aan de 25 procent voldoet maar wel perfect aansluit bij de doelen die we willen bereiken en ook echt een toekomst heeft? Is er ruimte voor ons om die dergelijke projecten toch te ondersteunen? Een tweede punt waar

we ook een beetje aandacht naar willen schenken, is de kwetsbare groepen in die kernen. Denk bijvoorbeeld aan jongeren, ouderen, mensen van kleur, mensen met lagere inkomen, zodat die echt mee kunnen doen. Ik zie dat te weinig terug in dit beleid. Ongelijkheid bestrijden vraagt om ongelijk investeren. Kwetsbare groepen hebben vaak meer ondersteuning nodig om gelijke kansen te creëren. Dit zie ik op dit moment niet scherp genoeg terug in dit beleid. Maar verder sluit ik me aan bij de anderen. Dit is een heel mooi voorstel, echt een mooie kans om gemeenschappen te versterken en maatschappelijke vraagstukken aan te pakken. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij van de Arbeid. Mevrouw Flink, gaat uw gang.

Noortje Flink: Dank u wel, voorzitter. Grote uitdagingen, grote transities, zoals het woningtekort, de energietransitie, tekort in de zorg die vragen een andere inzet van de samenleving, een inzet die niet top-down is, niet bottom-up geregeld kan worden, maar juist vanuit die gemeenschap wordt gedragen. Deze actieagenda die zet daarom juist daarop in om gemeenschappen in kleine kernen de middelen en instrument mensen te geven om zelf met elkaar aan de slag te gaan. Wij zijn als PvdA erg blij dat we hier nu stappen in hebben gezet en we zijn benieuwd naar wat voor gemeenschappen er zullen ontstaan dankzij dit beleid. Wel hebben we een kleine kanttekening bij de definitie van wat nu een kleine kern is. We lezen in het stuk dat kleine kern is afgebakend bij een kern kleiner dan 10.000 inwoners. Nu zijn er ook gemeenten in de provincie die best een kleine gemeente zijn waar wel behoefte is aan meer gemeenschapszin en misschien het ontstaan van gemeenschappen, denk aan een gemeente zoals Woudenberg, maar die zit met 14.000 inwoners boven die grens van 10.000 inwoners. Wat voor mogelijkheden zijn er voor gemeenschappen uit die kleine gemeenten? Ik neem aan dat die ook wel vallen onder de doelgroepen van dit beleid. Wij horen daarom graag een reflectie van de gedeputeerde daarop. Maar al met al vinden wij het een heel gedegen stuk en we kijken uit naar de kansen die dit biedt voor vitale kernen in de gehele provincie. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij voor de Dieren. Geen behoefte. Dan ga ik naar de PVV, de heer Van der Star.

Fred van der Star: Bedankt, voorzitter. Ook wij hebben kennisgenomen van de inhoud van het voorstel. We vinden het een goed voorstel. We zijn ook voor dit voorstel. Ik moest ook meteen denken aan het werkbezoek wat we hadden aan Austerlitz. Dat was een goede beeldvorming hoe een vitale samenleving kan werken. Tot zover onze korte bijdrage.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de SGP. De heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Laten we gelijk met de deur in huis vallen. De SGP is blij met dit voorstel en dachten we af en toe, het lijkt ons verkiezingsprogramma wel. Maar dan zou de titel net iets anders zijn, namelijk, Vitaal plattelandleven. Want daarin worden allerlei uitdagingen benoemd en eigenlijk dingen die terugkomen, het stukje als het gaat om zoals een zin eruit is, de SGP pleit voor een gerichte inzet op blijvende vitaliteit van het platteland. Voorzitter, de inzet op kleine kernen steunen wij, zoals u net ook al hebt gehoord. Bij de beantwoording van de technische vraag zat dan ook een overzichtje van kleine kernen. Misschien is het goed om die toch nog even goed na te kijken, want ons mooie nieuwste dorp, Hoevenhaag, is daarin niet terug te vinden. Die is samen opgegaan in Hagestein. Ik weet niet als ik dat straks ga melden dat er dan misschien een opstand uitbreekt in Vijfheerenlanden. Maar die CBS-cijfers die worden gedaan, misschien moeten we er even goed naar kijken, want er wordt ook over Meerkerk Merwede gesproken. Dat hoort gewoon bij Meerkerk. Dus proberen misschien even daar nog even op te schonen en zijn het iets minder kernen. Dus even een kleine opdrachtje hierbij. Toch zien we ook nog wel een zorgpunt. Dat heeft ook met andere dingen te maken die in het verleden hier hebben ... Subsidies die zijn verstreken binnen de gemeente. Dat gaat over een paar jaar geleden in Schoonrewoerd. Daar was een gemeente, een dorp die wilde het dorpshuis renoveren, alleen werd dat een vernieuwbouw in plaats van een renovatie en toen was de provincie, dit is geen renovatie, maar vernieuwbouw. Dus subsidie krijg je niet. Wij zouden toch willen oproepen om een stukje flexibiliteit daarin te hanteren. Het doel wat je voor ogen hebt, wordt er aan meegewerkt. Dus dat als het gaat over de beoordeling daarvan. Dan kom ik gelijk op het ander puntje, de adviesraad. Die is nog niet vormgegeven en dat vinden wij best lastig. Want dit is het enige moment dat wij als Provinciale Staten hier een besluit over nemen. Dus eigenlijk verwachten wij dat dit voor de Statenvergadering van later

deze maand, volgende maand is dat dan, daar duidelijkheid over is. Want wij vinden wel belangrijk dat we weten welke criteria ook voor de subsidieaanvraag et cetera als het gaat over andere zaken, dat dat duidelijk is, zoals we ook in de technische vragen hebben verwoord. Als laatste sluiten we aan bij de tweede oproep van het CDA als het gaat om het betrekken van bestaande organisaties in de kernen. Dus ik ben benieuwd ook naar de reactie van de gedeputeerde erbij. Ik dank u.

Voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we daarmee de eerste termijn voor de commissie afgerond en gaan we naar de eerste termijn voor het college. De heer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Dank u wel, voorzitter. Ik zal proberen themagewijs erdoorheen te lopen, want ik heb veel opmerkingen gehoord en ook uw betrokkenheid gehoord. Daar ben ik erg blij mee. Ik moest even denken aan het vorige agendapunt, innovatiekracht. Want als je het hebt over wat hier voorgesteld wordt, ik vind dat echt een innovatie. Innovatie hoe je op een andere manier gaat werken, dat je dus het initiatief bij de gemeenschap laat liggen, bij inwoners en inwoners die kijken naar de gemeenschap die er is en hoe maatschappelijke organisaties of kerken of jongeren of ouderen of kwetsbare groepen aangehaakt moeten zijn. Ik zou daar geen criterium op leggen, want elke gemeenschap is anders. Het is wel van belang, en dat willen we ook nader gaan uitwerken, dat het voorstel, dat dat komt uit de vertegenwoordiging uit de gemeenschap. Dus dat is best allemaal spannend, maar dat is denk ik wel het wezenlijke. Elke kern heeft zo zijn eigen facetten wat je belangrijk vindt en het vraagstuk wat ze op willen pakken. Dat moeten wij durven loslaten, want wij hebben erg de neiging als overheden om te zeggen wat die kern moet doen. Dat is echt nieuw. Ik hoor gewoon van bijna iedereen gewoon van u de steun daarvoor. Daar ben ik erg blij mee. Ik loop door een aantal dingen even heen. Belangrijk is denk ik even maar over de kleine kernen te beginnen. Wij hebben in het begin gekeken van, waar zitten allemaal wel niet gemeenschappen? Kleine kernen, tot hoeveel inwoners moeten hoeveel in de wijken in de gemeente? En toen hebben we wel gezegd, wat wij aan het doen zijn, is een nieuwe manier van werken. Laten we focus aanbrengen hoe we nu gaan starten. Dus we brengen nu echt even focus aan dat we hebben gezegd, we beperken ons tot de kernen tot 10.000. Wij dachten dat het er 91 waren, maar we gaan het nog even checken. Maar dat zijn er al heel wat. We hebben ook gezegd in het voorstel, wij gaan jaarlijks kijken waar we tegenaan lopen en of dat misschien meer moet zijn of juist misschien wel minder. We hebben wel gezegd, we kunnen hier nog twee jaar op studeren, maar het is ook van belang om ermee te beginnen. Dus de focus is even echt de keuze, 10.000 beginnen we mee? Ik maak maar even meteen een bruggetje naar de wijken. Dat hebben we dus in die focus ook bewust even aan de kant gezet. U moet even voorstellen, er loopt op dit moment die regiodeal waar u het ook over had in vier wijken. Het grappige is, die regiodeal vitale wijkaanpak is wel een beetje van bovenaf, zeg ik maar heel eerlijk. Want het is vooral de insteek om vanuit één overheid, Rijk, provincie, gemeente, inzet te plegen voor die wijken en natuurlijk gebeurt dat ook met inwoners. Maar bedenk even, daar zit 30 miljoen in. Dus daar zit 30 miljoen in, 15 nu vanuit de regio en 15 van het Rijk. Het komend jaar, in de loop van het jaar worden weer nieuwe regiodeals ... Wij wilden die verlengen, die regiodeal Vitale Wijkenaanpak. Dus ik denk van, ik zou zeggen, laat dat gewoon even gebeuren. Ook dat we weten hoe dat verder gaat het komend jaar. Maar laten we dit nu even apart houden, want ik ben het met de heer Vermaat eens, als je dat gaat verbreden en je wilt het heel breed de gelegenheid geven, zet dan ook een factor 10 achter die 5 miljoen, zou ik zeggen. Dus die focus is echt belangrijk.

Voorzitter: De heer Van Muilekom, u krijgt een interruptie van de heer Van der Pouw-Kraan. Gaat uw gang.

Rody van der Pouw-Kraan: Dank, voorzitter. Dank ook voor het antwoord. Als ik het goed hoor, dan zegt de gedeputeerde dat die regiodeal binnenkort verlengd zal worden. Is er daar bij die verlenging enkel sprake van verlenging van de huidige regiodeal, dus met die vier wijken waar we nu mee bezig zijn, of is er daar in die verlenging ook mogelijkheid om eventueel nieuwe wijken toe te voegen, zodat het verbreed wordt?

Voorzitter: De heer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Dat zal voor een deel inderdaad verlenging zijn. Mogelijk dat er één wijk anders is. Wat ik hier net ook al hoorde, dat platform wat u bedoelde, we hebben dat al opgezet

wat in die vier wijken gebeurt, hoe dat als voorbeeld kan dienen naar andere wijken in de provincie. Maar ik denk, we moeten het Rijk aan boord houden en die zegt, als wij doorgaan, willen we wel met een aantal wijken gelijk doorgaan, want anders gaan we te veel vluchten van het een naar het ander. Maar ik ga meteen even op uw vraag in over dat platform. Wat wij gaan doen, is die gemeenschapsalliantie. Wij beseffen heel goed, als initiatiefnemers zijn in een kern, hoe ingewikkeld is voor vrijwilligers om voldoende menskracht, voldoende kennis, bij welk loket moet je zijn? Het is makkelijk gezegd, zal ik maar zeggen, maar het is best ingewikkeld. Daarom zetten we er een stevige gemeenschapsalliantie tegenover. In die gemeenschapsalliantie, we werken nu ook al samen met het Huis voor Actief Burgerschap, met Katalys, met de Club Omzien Naar Elkaar. Dus we maken gebruik van instanties die al gewend zijn om met inwonersinitiatieven bezig te zijn. Die gaan we helpen ... Dus die zijn helpend naar de initiatiefnemers. Het punt is wel, en die adviesraad waar we het ook over hebben gehad, die adviesraad die gaat echt kijken naar de toetsing. De toetsing keihard op de criteria die we gesteld hebben. Als u op 5 februari zegt van, wij zijn akkoord met de uitgangspunten, dan gaan wij de regeling verder uitwerken. Ik heb een aantal opmerkingen ook wel gehoord. Heb hier aandacht voor. Goede vertegenwoordiging. Ik denk dat het allemaal in het stuk staat wat u genoemd heeft, dat wij die regeling even heel scherp maken, want dan is er een adviesraad die gaat toetsen of het voldoet aan de criteria. Wat niet het geval is, ik zeg het maar even nu, die adviesraad is nog niet helemaal ingevuld, maar we hebben in het stuk wel gezegd waar die adviesraad op moet letten. Snapt u? Dus wat dat betreft denk ik dat ... Kijk er even goed naar. We proberen het zo objectief mogelijk te doen, maar we zitten zelf ook nog een beetje aan het zoeken, zeg ik gewoon heel eerlijk. Want we gaan die regeling opzetten. Dat kost even tijd. Die adviesraad gaan we even goed over nadenken. Dat was een vraag technisch, wie dient die aanvraag in? Is dat de initiatiefgroep van inwoners of is het de gemeente? We hebben daar een antwoord op gegeven hoe dat in elkaar zit. Maar we gaan dat uitwerken omdat die regeling voor de zomervakantie echt aan de praat gaat. Even kijken. De kleine kernen. De Staten goed meenemen was van mevrouw ... Of mevrouw Monique, sorry. Uw bedoeling, het is een nieuwe manier van werken, waar we belangrijk vinden om uw Staten goed over te informeren, dus om jaarlijks even een rapportage ook even onze evaluatiepunten op te halen en ook ten aanzien van omvang kernen en hoeveel allemaal. Dus even een tip voor een gemeente als Woudenberg, die 14.000 inwoners heeft. Er is een mogelijkheid als je samenwerking zoekt met kleine kernen in de nabijheid om wel tot een aanvraag te komen. Dat hebben we ook in een van de uitgangspunten gezegd. Langere termijn, ongelooflijk belangrijk. We proberen een zetje te geven dat er een gemeenschap aan de praat komt. De borging en de duurzaamheid dat het door kan lopen, dat is een van de criteria. Er is best een spanning, maar goed. Ik ben vorige week in Bunnik geweest of in Odijk. Daar is al een gemeenschap actief. We hebben zes, zeven plekken al gehad waar gemeenschappen actief zijn. Soms moeten ze nog een beetje opgetuigd gaan worden en in de steigers gezet worden en dat ze goed kunnen functioneren. Maar die langere termijn is voor ons belangrijk. Jongeren heb ik een paar keer gehoord. Dat geldt net zo goed als daar jongeren zijn in die kern of ouder of kwetsbare groepen, zorg dat die mensen, die groepen aangehaakt zijn bij een voorstel wat er komt. Het kennisplatform hebben we het over gehad. Die ondersteuning van vrijwilligers. Wat we dus niet doen, zeg ik maar even heel eerlijk, we doen niet dat we zeggen van, we helpen de vrijwilligers of we betalen ze. Wat wel mag, dat is die 25 procent in de aanvraag die er zit, dat je ook duidelijk kunt maken, wat voor inzet gaan die vrijwilligers betekenen? Misschien fondsen, bijdrage gemeenten, weet ik het allemaal. Dus in die zin houden we er wel rekening mee. Er is vanuit AVP Leefbaarheid Kleine Kernen is er wel een adviseur die ook beschikbaar is voor kleine kernen te helpen. Dus er is best wel al heel veel en dat proberen we echt bij elkaar te brengen. Initiatieven losmaken. De wijken. Even kijken. Nog even een ...

Voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Manders en ik wil u er ook op wijzen dat u nog acht, zeven en een halve minuut spreektijd heeft voor de rest van de vergadering, het college. Dat is misschien wat weinig, maar eerst een interruptie van de heer Manders.

Evert Manders: Heel kort van wat ik nu hoor over dus de rol van de vrijwilligers. Maar eigenlijk de vraag die het CDA stelde van, is er een manier om die vrijwilligers bijvoorbeeld wel centraal te stellen met een bedankje? Hoe dan ook. Wordt daarnaar gekeken van, hoe kunnen we daar toch een beetje die mensen die zoveel moeite en tijd hierin steken toch een beetje centraal stellen en ook misschien even in het zonnetje zetten? Wordt daar ook naar gekeken?

Voorzitter: De heer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Er wordt naar gekeken en dat wordt in de uitwerking nu verder meegenomen. Dus eens. Even over de Utrechtse Vereniging Kleine Kernen. Dat was eerder in het voortraject een van de vragen. Wij zijn nu in gesprek met die gemeenschap, die ondersteuningsalliantie, of dat een soort Utrechtse Vereniging Kleine Kernen in oprichting kan zijn. Dus dat is een van de doelen die we meteen meenemen. Mevrouw Van der Kolk, u zegt, maak even scherp in de definities wat je met die transitie bedoelt. Dank voor de tip om dat helder te maken. Dat helpt ook initiatiefnemers. Volgens mij heb ik dan alle vragen doorlopen, voorzitter.

Voorzitter: Ik kijk even de commissie rond en volgens mij zie ik niemand daar ... De heer El Hamdaoui, u had een vraag.

Imraan el Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter. Ik twijfel een beetje of de gedeputeerde wel antwoord heeft gegeven op mijn vraag over de specifieke aandacht voor kwetsbare groepen. Want u zei dat heel snel van, ze kunnen ook dingen aanvragen. Maar de vraag ging specifiek van, in het beleid gaan wij dan ook nog specifiek aandacht schenken aan die groepen?

Voorzitter: En ik zag de heer Limmen ook nog zijn hand opsteken.

Wouter Limmen: Ik had een opmerking gemaakt of een vraag gesteld over of de provincie niet actiever kon deelnemen of participeren bij dit project. Ik denk dan met name naar de relatie omdat wij deze vernieuwing zo baan doorbrekend vinden, dat we de relatie leggen met participatie op andere thema's van de provincie. Dus ik vind het eigenlijk belangrijk dat ook de provincie knowhow opdoet hoe dit verloopt.

Voorzitter: Dank u wel. De heer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Ik denk, als ik zie welke gemeenschappen wij nu contact hebben, dan is dat de zorg en de aandacht die er is bij de mensen die actief zijn voor juist die kwetsbare groepen. Bij Austerlitz is dat ook zo. Men maakt zich daar echt zorgen over de zorg en de welzijn in het dorp. Dan heb je het over de kwetsbare groepen die aangehaakt moeten zijn, over Wmo-voorzieningen, over een ontmoetingspunt in de wijk. Dus je ziet dus dat het vaak is wat daar wel iets opgezet is dat de zorg en aandacht is voor juist voor die kwetsbare groepen. Ik denk dat dat bijna ... Dus die aandacht voor al die groepen dat zal ook wel als een van de criteria in de regeling terug gaan komen. Mijnheer Van Limmen, de man die heeft ingesproken bij Praten voor de Staten, die noemde dat ook. Provincie, ga niet aan de zijkant staan, maar doe mee en leer ervan. We kunnen er denk ik ook van leren hoe we in heel andere trajecten ook goed kunnen opereren hoe we met inwoners omgaan. Dus die oproep die is goed gehoord in ieder geval.

Voorzitter: Dank u wel. Dan rond ik daarmee de eerste termijn af en dan kijk ik even de commissie rond of er behoefte is aan een tweede termijn. Ik zie één handje, ik zie twee, drie, vier handjes. Dan begin ik dit keer aan de linkerkant bij de heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Dank u wel. Ik zal proberen kort te zijn. Er is mij nog een vraag gesteld door mevrouw Van den Broek van de BBB over die dorpen versus wijken. Ik denk dat het zo is, dorpen hebben zo hun eigen problemen als het gaat om voorzieningen. Dat is in steden meer aanwezig. En steden hebben meer problemen als het gaat om wijken als het gaat om sociale cohesie en verbondenschap. Dat hebben die dorpen aan sich al veel meer. Dus ik denk dat je als je bij zo'n nota, of wat is het, agenda zou kijken hoe je dat dan gaat vormgeven, moet je die twee groepen dan ook anders behandelen in die zin dat je andere doelen inzet bij het een en bij het ander weer een ander. Verder ben ik ergens wel geïnspireerd door de discussie die ik ook had met de heer Vermaat hierover. Misschien kom ik ook wel met een motie nog om dit sterker te verankeren.

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van den Broek.

Monique van den Broek: Dank u wel, voorzitter. Ik wil eigenlijk de gedeputeerde bedanken voor zijn verhaal en ik denk dat het goed is om met zijn allen in dit geval eens een keertje niet overal nog allerlei regeltjes bij te verzinnen. Ik denk dat we gewoon aan de slag moeten met dit project. Wat ons betreft kan het ook gewoon dus een hamerstuk zijn. Dank u wel.

Voorzitter: De heer Van der Pouw-Kraan.

Rody van der Pouw-Kraan: Dank, voorzitter. Dank ook voor de beantwoording. We hebben nog een aantal dingetjes. We overwegen een paar ... We overwegen een motie of amendement.

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Mijnheer Nagtegaal noemde het ook al, voorzieningen, en dat had ik ook op mijn lijstje staan. Dan bedoel ik bijvoorbeeld, er zijn heel veel kleine kernen die nog maar één dagwinkeltje hebben. Soms is, als het geen keten is, maar een zelfstandige, dan wil het nog weleens kunnen blijven bestaan. Maar als het van een keten is, we hebben het regelmatig in de krant ook kunnen lezen, dat dan zo'n grote keten als een Jumbo of een Albert Heijn dan zo'n winkeltje sluit, gewoon omdat men er niet voldoende aan verdient. Maar het heeft natuurlijk een enorme impact, want vaak is het ook een postagentschap. Vaak is het ook een stomerij, zit er in, en dergelijke. Het is vaak niet alleen maar dat je daar je dagelijkse boodschappen kunt doen, maar veel meer. En het is een ontmoetingsplek. Er zijn voorbeelden dat men een coöperatie opricht, maar soms moet er wel gestart worden en dan heeft men wel een startkapitaal nodig. Dus 50PLUS zou ervoor willen pleiten om toch ook daar aandacht aan te geven dat men wel kan starten en daarna dus zelfstandig verder zonder middelen met de subsidie. Dat is heel belangrijk, vindt 50PLUS in ieder geval. Ook is het een punt wel om het openbaar vervoer naar die hele kleine kernen te borgen. Het is wel steeds meer van buurtbusjes en zo met vrijwilligers. Bij ons, laat ik het maar zo zeggen, gelukkig zijn we een hele grote gemeente met een groot gebied. Dat gaat goed. Maar ik wil er wel voor de hele provincie, want we zitten hier voor de hele provincie, er wel aandacht voor vragen dat men dat in de gaten houdt, dat je daar geen belangrijke verbindingslijnen gaat schrappen, dat men wel van het ene dorp naar het andere dorp kan komen. Want de ene winkel heeft dit niet en de andere winkel heeft dat niet, zodat dat toch in stand blijft. Verder, soms liggen die kleine kernen zo ver uit elkaar dat men met sportclubs, bijvoorbeeld een voetbalclub, wat ontzettend belangrijk is, maar die met moeite het hoofd boven water kunnen houden, maar eigenlijk niet goed naar een naburige gemeente kunnen gaan waar een sportclub is of een groter gedeelte, omdat het dan weer net te ver uit elkaar ligt. Ook daar wil ik als 50PLUS graag aandacht voor vragen. Niet alleen een sportclub, kunnen natuurlijk andere clubs zijn ook. Maar voetbal is bijvoorbeeld wel heel belangrijk voor de gemeenschap, ook voor de verbinding. Vaak zitten die ook weer ... Organiseren die ook weer allerlei andere festiviteiten, denk maar aan Koningsdag of wat dan ook. Dus dat wil ik nog even meegeven, voorzitter. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee volgens mij aan het eind gekomen ook van de tweede termijn van dit agendapunt en dus aan het eind gekomen van het bespreken hiervan. Volgens mij heb ik toch wel een aantal moties amendementen in de maak gehoord. Nog weinig concreet, maar ik stel dan toch voor om het als bespreekstuk door te laten gaan naar de Staten. Kan ik daar de handen voor op elkaar krijgen? Dat hoeft niet. Maar iedereen eens. De heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Kijk, ik ben, even niet van de tijd, ik ben geïnspireerd door wat er vandaag heeft plaatsgevonden hier om wellicht iets te maken, maar het is niet echt nodig voor mij om voor of tegen dit plan te zijn. Dus als de heer Van der Pouw-Kraan het ook echt niet nodig vindt om allerlei dingen weer toe te voegen, dan kunnen we het ook gewoon lekker hamerstuk maken, kunnen we die dag ook eerder naar huis? Vind ik ook prima. Maar goed, dan kijk ik even de heer Van der Pouw-Kraan aan.

Voorzitter: Goed. Ik hoor uw voorstel. Ik zie ook wel wat enthousiaste reacties in de zaal. Ik wil wel de heer Van der Pouw-Kraan even de gelegenheid geven om hierop te reageren.

Rody van der Pouw-Kraan: Dank. Er wordt wel veel druk op mijn schouders gelegd, jongens. Toch nog maar een keer naar de sportschool om die schouders ... Wij hebben echt nog wel een paar dingen, niet enorm ingrijpende, maar wel een twee, drie aantal moties die we overwegen. We zouden ook kunnen zeggen om het nu op hamerstuk te zetten en dan bij eventuele moties toch naar bespreekstuk te halen. Dat is wat mij betreft ook prima.

Voorzitter: Dat is wat ik u wilde voorstellen. Dus dan zetten we hem op hamerstuk en mocht u zich beraden op moties, dan kan dat altijd nog.

9. SB Startnotitie Beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en Bewegen 2026-2029 provincie Utrecht

Voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 9. Maar ik stel voor dat we eerst even een korte schorsing houden tot 16.15 uur. Dank u wel. Dames en heren, neemt u allen uw plek weer in. Dames en heren. De tijd gebiedt ons weer de draad op te pakken. Dus als u allen uw plek weer inneemt en ik weer ... De randgesprekken weer naar buiten de zaal zich kunnen verplaatsen of kunnen beëindigd worden, dan gaan we verder met agendapunt 9, de Statenbrief Startnotitie beleidsprogramma recreatie, toerisme, sport en bewegen 2026 tot 2029 van de provincie Utrecht. Voor de nieuwe beleidsperiode voor recreatie, toerisme, sport en bewegen wordt een gecombineerd beleidsprogramma gemaakt voor de jaren 2026 tot en met 2029. Deze startnotitie dient als basis voor het gesprek in de commissie en in dit startgesprek kunt u aanvullende input meegeven voor het nieuwe beleid. U wordt gevraagd of u het eens bent met de inschatting dat nadere kaderstelling nodig is. Dus ook mijn nadrukkelijke verzoek aan de leden van de commissie om in uw bijdrage mee te nemen of u het eens bent met dat deze nadere kaderstelling nodig is. Dat Statenvoorstel van de nadere kaderstelling zou dan geagendeerd worden 28 mei in de commissie BEC en 4 juni in PS. Daarnaast wil ik u nog even attenderen, volgende week woensdag staat er een werkbezoek gepland voor programma recreatie, toerisme, sport en bewegen en de aanmeldingen blijven nog wat achter. Maar het belooft wel echt een waanzinnig werkbezoek te worden. Dus ik wil u toch nadrukkelijk uitnodigen. U weet niet wat u mee gaat maken. En zeker ook met waar we het nu over gaan hebben met elkaar, denk ik dat het heel erg goed is voor uw eigen beeldvorming als u zich daar nog voor aanmeldt. Dus wees niet verlegen en ga lekker mee naar sport en bewegen. Dat rijmt. Dat is leuk. Dan gaan we ... Het is een Statenbrief. Mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Sorry dat ik u even in de rede val, maar we hebben volgende week toch ook de Waterdag? Of bedoelt u hetzelfde?

Voorzitter: Nee, ik bedoel niet hetzelfde, maar het staat in uw agenda. Dus dat kunt u even bij de griffie eventueel checken.

Mieke Hoek: Voor Waterdag heb ik me al opgegeven, dus dat is een hele middag. Dus dit werkbezoek is in de ochtend.

Voorzitter: Dit is in de ochtend. Maar dat staat allemaal in uw agenda, dus daar kunt u het nalezen.

Mieke Hoek: Sorry.

Voorzitter: Het is een Statenbrief, dus in principe, tegenwoordig is dat ook twee termijnen. Excuus. We gaan gewoon weer werken in twee termijnen en we gaan beginnen bij de SP. De heer Harris, gaat uw gang. Geen behoefte aan het woord. Dan ga ik naar UtrechtNu!.

Sjors Nagtegaal: Omwille van de tijd hou ik het echt heel kort. Ik denk dat het wel goed is om als Staten kaders mee te geven. Ik denk dat eigenlijk in heel veel gevallen al goed is dat de Staten het laatste woord heeft. Dus graag wel als zijnde Statenvoorstel naar ons toegestuurd. Inhoudelijk zou ik dat dan even achterwege laten en zou ik dat op een later moment meegeven.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Volt, mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Een goed idee om die twee programma's samen te voegen. We kijken uit naar de uitwerking promotie 24-56 over het faciliteren van het jeugdfonds en volwassenfonds en zijn voor nadere kaderstelling.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de VVD, mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Voor de VVD is recreatie een belangrijk speerpunt. Iedereen moet veilig en zorgeloos de bossen en ander groen in kunnen om te wandelen, te zwemmen, de hond uit te laten of de kinderen te kunnen laten spelen. De VVD vindt het belangrijk dat dat in de gehele provincie kan en niet alleen in slechts kleine gebieden op selecte plekken. We willen de gedeputeerden daarom vragen hoe hij daarvoor gaat zorgen met dit beleid. Deze startnotitie lijkt uit te gaan van de huidige enkele recreatieschappen en niet van een provinciebreed plan voor voldoende recreatie, zoals wel Statenbreed voor is gevraagd met motie 9B. Waarom is dit

niet opgenomen door de gedeputeerde hoe hij dit gaat uitvoeren? Op het gebied van sport ziet de VVD een wat minder grote taak voor de provincie weggelegd en snapt daarom niet helemaal de combinatie in deze startnotitie. De link met cultuur en erfgoed was volgens onze logischere verbinding geweest. Ook met UNESCO-werelderfgoed en de vele buitenplaatsen in onze provincie. Daar zien wij veel kansen voor recreatie en toerisme. Waarom is die verbinding niet gelegd? Maar ook, hoe gaat die verbinding toch gelegd worden in dit beleid? De VVD vindt daarnaast de startnotitie nogal breed. Het is een lang document met weinig richting. Er wordt bijvoorbeeld voorzichtig geformuleerd waarop zou kunnen worden ingezet zoals het onderzoeken inzet op zwemwater. Waarom is het niet concreter gemaakt? Om dan nog even op het zwemwater in te zetten, alle onderzoeken wijzen erop dat er dringend meer behoefte is voor veilig zwemwater in onze provincie. Daar roepen wij als VVD in de Staten ook al jaren om. Waarom wordt zoiets dan niet gewoon als uitgangspunt opgenomen? Bovendien is voor ons toegankelijkheid de norm en hoe vergaand gaat het dan, het genoemde ontzien van druk bezochte locaties en gebieden volgens de gedeputeerde in deze startnotitie en de genoemde zonering? Is het feit dat sommige gebieden zo druk bezocht zijn niet vooral een signaal dat er te weinig recreatieruimte is in onze provincie en dat we gewoon moeten inzetten op meer gebieden? Daarnaast had ik in mijn tekst eigenlijk al staan waarom het woordje optioneel erin staat en wilde ik de gedeputeerde vraag om een toezegging om het wel echt in een Statenvoorstel aan ons voor te leggen, dus voor kaderstelling. En ik kijk uit naar de werksessie en het werkbezoek van volgende week.

Voorzitter: U krijgt een interruptie van de Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Bedankt, voorzitter. Ik hoor het nu voor de ... Stop de tijd. Voor de tweede keer. Mevrouw Van Gilse zegt, er moeten meer recreatielocaties komen, maar hoe gaan we daarvoor zorgen als we tegelijkertijd ook locaties voor windturbines willen, locatie voor zonnevelden, locatie voor woonwijken? Hoe gaan we die ruimtelijke opgaven die we in deze provincie hebben dan invullen? Dat snap ik niet helemaal. Ik moet even bij zeggen, ik zag mevrouw Hoek al kijken. Mijn fractie is natuurlijk niet voor windturbines, maar met we bedoel ik even de provincie Utrecht.

Voorzitter: Uw vraag schuurt natuurlijk wel erg tegen de commissie Ruimtelijke ontwikkeling aan. Maar misschien kan mevrouw Van Gilse er een klein, beknopt antwoord op geven, wat een beetje toespist op het vraagstuk van het voorliggende stuk.

Juliëtte van Gilse: Ik zie in ieder geval enorm veel kansen voor het aanwijzen van veilig en officiële zwemwateren. Daar is nog heel veel te winnen in de provincie. Er is veel water, maar weinig is op dit moment veilig en officieel aangewezen als zwemwaterlocatie. Dat kan lijkt mij sowieso. Ik vind het heel belangrijk dat we daarop inzetten en ook de gemeente daarop aanzetten om daar met ons aan te werken. Daarnaast denk ik ook, is eigenlijk überhaupt ook het standpunt van de VVD, dat natuur überhaupt zo veel mogelijk toegankelijk moet zijn voor de inwoners. Dus zijn wij voor het openstellen van zoveel mogelijk natuurgebieden waar het kan voor inwoners en denken wij zo ook meer recreatieruimte te kunnen creëren.

Voorzitter: Een vervolg van de heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Dan zien we een wat technische vraag, denk ik dan zo, maar zou de VVD er dan ook met een politieke lading, sorry, voorzitter, zal de VVD er ook voor zijn om als er dan inderdaad meer wateren worden aangemerkt als recreatie dat daar dan ook weer de welbekende recreatieschappen ook weer apart voor worden opgericht, wat natuurlijk ook heel veel ambtelijke kracht met zich meebrengt, ook financiën? Zou de VVD daarvoor zijn, vraag ik mij af.

Voorzitter: Mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Wij zijn best wel kritisch op het systeem, de constructie met de recreatieschappen, omdat we nu inderdaad enkele recreatieschappen hebben die dus niet provinciebreed zijn en die inderdaad heel veel geld kosten door overhead en het zijn van een gemeenschappelijke regeling. Dus daarom willen we eigenlijk juist ook de gedeputeerde vraag of er ruimte is in dit beleid om te kijken naar andere constructies dan recreatieschappen.

Voorzitter: Kunt u ... U was aan het eind gekomen van uw betoog, of niet? Dan ga ik door naar 50PLUS, mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Dank u wel, voorzitter. Laat ik beginnen met, dit is gewoon een heel goed onderwerp, goed voorstel. Heel divers ook. Toch heeft het allemaal met elkaar te maken. Vanmorgen had ik het even bij agrarisch om te stimuleren het wandelen, het bewegen over klompenpaden, om die aan te leggen en eventueel in beginsel subsidie te verstrekken voor de aanleg. Toen werd mij eigenlijk geadviseerd, dan moet je vanmiddag met dit onderwerp. Mee komen, dus bij dezen. Ik geef het dus mee aan de gedeputeerde of mijnheer Van Muilekom of hij de klompenpaden misschien mee wil nemen in het voorzien van recreatie, bewegen, sport, toerisme, noem het allemaal maar op. Vaak is het ook bij boerderijen waar ze ook een landwinkel hebben of iets anders, bed & breakfast en zo. Dat is, je kan het breed trekken, maar verbinden met klompenpaden. Dat is één, voorzitter. Even kijken. Ik wil nog wel even opmerken ook over recreatieplaatsen en noem maar op, men komt er soms ... Dan hebben we TOP, Toeristische Overstopplaatsen en ik wil toch even aanmerken dat de TOP-plaatsen, ook al zijn daar parkeervoorzieningen, dat dat altijd gratis parkeren is. Dan tip ik toch even station Breukelen aan, dat is een TOP, en dat hoort dus eigenlijk gratis parkeren te zijn. Dus ik geef het maar even mee. En verder, daar kom ik weer, als wij gewoon heel veel mensen, toeristen hier naartoe willen halen of gewoon gezinnen uit de omgeving die willen recreëren, die willen wandelen, sport, bewegen, en daar waar ontmoetingsplaatsen zijn, dan kom ik toch, voorzitter, daar horen ook toiletten bij. Het is natuurlijk een stokpaardje, maar het is wel een noodzakelijk kwaad eigenlijk. Dus kijkt u nog maar even naar motie 101, daar is het ... Dat is een motie waar we verzoeken om toiletten voor dit soort zaken en dat wil ik meegeven. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

Voorzitter: U krijgt nog een interruptie van mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Een aanvullende vraag daarop, want in het huidige voorstel staat dat we alleen de genderneutrale toilet gaan introduceren. Ik ben benieuwd, wat vindt u daarvan? Is dat wat u daarmee bedoeld heeft?

Voorzitter: Mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Genderneutraal, zei u? Ik heb er geen moeite mee. Maar het gaat erom dat er toiletten zijn. Je kan de deur dichtdoen en dan heb je van niemand last.

Voorzitter: Dank u wel. U heeft nog een interruptie van de heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Maar ik vind de reactie van mevrouw Hoek wel goed.

Mieke Hoek: Je gaat toch niet samen op het toilet?

Sjors Nagtegaal: Volgens mij hebben we thuis hebben ... Thuis hebben we allemaal genderneutrale toiletten volgens mij. Ik denk dat het al een goed begin is als we in ieder geval ook die toiletten kunnen realiseren. Ik wil ook aan mevrouw Hoek in ieder geval meegeven dat de gedeputeerde ook al meerdere brieven hierover heeft gestuurd en dat het college hier eigenlijk wel goed mee aan de slag is, vind ik zelf. Maar goed dat u het meegeeft, maar ik wil toch meegeven dat dit college er wel enigszins goed mee bezig is.

Voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de BBB, mevrouw Van den Broek.

Monique van den Broek: Dank u wel, voorzitter. Allereerst willen we de organisatie natuurlijk weer bedanken voor de beantwoording van onze technische vragen. Die waren zeer behulpzaam. Deze startnotitie biedt een belangrijke kans om de richting voor de komende jaren te bepalen. We willen graag drie punten onder de aandacht brengen die voor onze fractie en achterban essentieel zijn. Het college noemt drukspreiding in tijd en ruimte als kernpunt, met onderzoek naar zonering als mogelijk middel. Hoewel dit een stap in de goede richting is, blijven wij ons zorgen maken over de mogelijke gevolgen voor het agrarisch gebied en kwetsbare natuur. Wij vragen het college daarom om de ecologische draagkracht van minder drukbezochte gebieden vooraf te beoordelen, expliciet ruimte te reserveren voor gebieden waar recreatie beperkt of uitgesloten blijft, agrariërs, natuurorganisaties en terreinbeherende organisaties actief te betrekken, zodat lokale belangen goed worden vertegenwoordigd. Monitoring is daarbij

essentieel om te voorkomen dat plannen leiden tot ecologische schade of overbelasting. Er wordt gesproken over de verduurzaming en inclusiviteit van sportaccommodaties. Die blijven belangrijk. Wij vragen meer duidelijkheid over hoe kleinschalige initiatieven in landelijke gemeenten voldoende worden ondersteund en hoe monitoring wordt ingezet om ecologische en sociale impact te meten. Daarna hebben we het nog over samenwerking en regie. De beantwoording laat zien dat de provincie samenwerkt met gemeenten en andere partners, maar wij zien uitdagingen in het concreet maken van de rolverdeling tussen stakeholders, het voorkomen van overlap en het waarborgen van ondersteuning van kleinere gemeenten. Tot slot, wij verzoeken het college met kracht in te zetten op het beschermen van het buitengebied en de natuur, met duidelijke criteria voor zonering en spreiding, het structureel ondersteunen van duurzaamheid en inclusiviteit, met aandacht voor landelijke gemeenten en kleinschalige projecten en het versterken van de provinciale regierol om versnippering en onduidelijkheid te voorkomen. Plus, er werd net gevraagd over de nadere kaderstelling. Dat zien wij ook als een goed idee om te doen. Dat was onze bijdrage. Dank u wel, voorzitter.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar het CDA. De heer Van der Pouw-Kraan, gaat uw gang.

Rody van der Pouw-Kraan: Dank, voorzitter. Dank voor deze startnotitie. Uitgebreid goed stuk. Allereerst zijn wij blij en vinden we het ook logisch dat deze twee programma's nu gecombineerd worden en dat daarmee sport hopelijk weer naar deze commissie wordt getrokken. Ook vanuit CDA is er wel sterke voorkeur voor een nadere kaderstelling middels een Statenvoorstel. Tot zover.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de ChristenUnie. Mevrouw Kennedy-Doornbos, gaat uw gang.

Simone Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. Het is een mooie startnotitie, maar ook zorgelijk in heel veel opzichten, want er moeten keuzes gemaakt worden. Want de kosten voor de vaste uitgaven worden hoger. Bijvoorbeeld op het gebied van de recreatieschappen. De opbrengsten worden lager door het aflopen van incidentele fondsen en een bezuinigingsopgave die doorgevoerd moet worden. Daardoor staat in de Statenbrief, zal het met de nu begrote middelen niet mogelijk zijn gelijkblijvende ambities en activiteiten vast te leggen in het nieuwe programma. Dus wij willen heel graag meegenomen worden in de keuzes die daardoor gemaakt moeten worden. Voor ons zijn prioriteiten bijvoorbeeld het in stand houden van de recreatiegebieden, recreatieve routenetwerken, wandelen, fietsen en water, de beschikbaarheid van zwemwater, sport en bewegen in de buitenruimte, maar ook graag aandacht voor recreatie in de uiterwaarden. Maar nu staat er ook in de stukken dat er eigenlijk geen ruimte zal zijn voor nieuwe initiatieven als dat ten koste gaat van bestaande plannen, terwijl juist de ANWB en het Wereldnatuurfonds hebben laten zien in de Gelderse Poort, ten oosten van Nijmegen, dat het heel goed mogelijk is om uiterwaarden ook om te vormen naar recreatiegebieden. We zouden het toch ook heel fijn vinden als dat in de provincie Utrecht wordt onderzocht of dat mogelijk is. Daarnaast wordt uitgesproken dat we moeten werken aan spreiding van recreatie, het sturen of bundelen misschien, van recreatiestromen en zonering. Ook in die uitwerking willen we graag meegenomen worden. Daarom bij de planning wordt aangegeven dat eventueel de kaderstelling geagendeerd zou kunnen worden met een Statenvoorstel in de commissie BEC in mei 2025 en dat zouden we dus inderdaad graag willen.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar D66, de heer Kamp.

Erwin Kamp: Dank u wel, voorzitter. De timing voor deze startnotitie kan niet beter dan dat we daar nu in de commissie over spreken. Dat heeft niet alleen te maken met het aflopen van het omgevingswetprogramma en het beleidskader, maar eind van afgelopen jaar was er een onderzoek en dat was het Utrechts vrijetijdsonderzoek. Daarin blijkt dat de provincie Utrecht op plaats negen staat beoordeeld door de eigen inwoners als het gaat om het aanbod van vrijetijdsvoorzieningen. Als je dat afzet tegen twaalf provincies, dan is er denk ik nog wel wat werk aan de winkel. Wij vinden het goed dat die programma's, als het gaat om sport en bewegen en recreatie en toerisme, worden samengevoegd. Ik denk dat ik nu ook al kan zeggen omdat, en dat is in eerdere bijdragen ook genoemd, er nog een focus moet komen en prioritering, dat het goed is om dat nog een keer terug te laten komen hier in de commissie. Ik sluit me aan bij de opmerking van de VVD, want ik heb ook gekeken naar, wat vind ik terug over

cultuur en erfgoed? Als je met uitstek kijkt aan recreatie en toerisme, is dat een punt waarvan ik denk, daar komen mensen misschien voor naar de provincie Utrecht. Dat wordt niet genoemd. We zouden graag zien dat dat opgenomen wordt. Ik wil in ieder geval nog de ambtenaren dankzeggen voor de vele technische vragen, want ik heb gezien dat er 71 vragen zijn gesteld, waarvan één partij maar liefst 48. Ik denk, hoe krijg je het voor elkaar om al die vragen op tijd te beantwoorden? Maar dank in ieder geval voor de technische beantwoording daarvan. Dat heeft een hoop opgeleverd. Dan nog twee opmerkingen aan het einde van mijn bijdrage. Het zal u niet verbazen. Wij vragen net als mevrouw Hoek ook aandacht voor klompenpaden maar misschien breder dan dat, voor het wandelen, in gedachten de aangenomen motie over lopen naar een volwaardig wandelbeleid in stappen. Dus ik denk dat het goed is dat we daar ook de aandacht en focus voor hebben. Met name ook dan de relatie tussen wandelen tussen stad en dorp en het buitengebied. Tot slot, ik moest denken aan de nieuwjaarsbijeenkomst waarin de commissaris het had over een gezonde democratie. Ik denk dat dit bij uitstek een onderwerp is waarin we met elkaar en partners met elkaar over in gesprek kunnen gaan. Ik ben ook heel benieuwd wat de inbreng is vanuit het veld hierbij. Dus ik denk dat het goed is naar elkaar te luisteren en ook jongeren hierbij te betrekken. Dat was het voor eerste termijn. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Forum Voor Democratie. Geen behoefte. Dan ga ik naar GroenLinks. De heer Hart, gaat uw gang.

Ernst Hart: Dank u wel, voorzitter. Beste collega's, ook GroenLinks vindt het op zich een goede startnotitie met een heldere schets van relevante trends en ontwikkelingen. Er zit ook een zeer behulpzame bijlage bij waarin de context van dit beleidsprogramma duidelijk wordt weergegeven. Er zijn veel partners bij dit beleidsterrein betrokken en dat resulteert in een groot aantal samenwerkingsverbanden. Zeer verhelderend allemaal, dus dank voor deze stukken. Voorzitter, dan nog inhoudelijk. Om te beginnen, ook GroenLinks lijkt het zinvol om een nadere kaderstelling aan te bieden aan ons, zinvol en gewenst, want er moet namelijk nogal wat worden meegewogen. Ik noem bijvoorbeeld de vele ruimteclaims waardoor functiecombinaties noodzakelijk zullen zijn, de transitie in het landelijk gebied, de druk op natuur, zowel kwaliteit als kwantiteit, de financiële uitdagingen en het toenemende belang van recreatief bewegen. Zowel intrinsiek gemotiveerd in de zin van betekenisvol gedrag, als preventief gemotiveerd in de zin van gezondheidsbehoud en gezondheidswinst. Daarom vinden wij het goed om een brede toegankelijkheid als uitgangspunt te nemen vanuit een diverse en inclusieve visie. Daarom vinden we het ook goed om duurzame bereikbaarheid te prioriteren, zodat het logisch en uitnodigend is om naar recreatiegebieden te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer te gaan, in plaats van met de auto. We vinden het ook belangrijk om continu met groen groeit mee op te trekken als parallel relevant proces. Ook vinden we het goed om de inzet van zonering te onderzoeken, zoals in de beantwoording van de technische vragen reeds aangegeven, als mogelijk middel om de balans tussen toenemende recreatiedruk en natuurkwaliteiten goed te kunnen waarborgen. Tot besluit, voorzitter, heb ook ik veel zin in het werkbezoek volgende week. Dus ik zou zeggen, collega's, meld je aan. Onze fractie kijkt tevens uit naar de werksessie Wandelen, lopen op 16 april, mede naar aanleiding van de door GroenLinks mede ingediende motie vorig jaar, waar collega Kamp net aan refereerde. Tot zover. Dank u.

Voorzitter: U krijgt nog een interruptie van mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Dank. GroenLinks heeft het over het onderzoek naar zonering en ik vraag me ook af of GroenLinks het ook als een goede oplossingsrichting ziet om meer recreatiegebieden toe te voegen.

Voorzitter: De heer Hart.

Ernst Hart: Op zich wel, maar ik vind het lastig om in te schatten, omdat ik het overzicht niet heb of daar ruimte is. Ik noemde al de enorme hoeveelheid ruimteclaims, dus dat wordt een hele ingewikkelde puzzel. Maar waar het bij mij bij zonering vooral om gaat, en dat was in de technische vragen, of de beantwoording van technische vragen, kwam dat heel goed naar voren, vond ik, was prima beantwoording, dat we ons ook moeten realiseren dat niet alles overal kan natuurlijk. Daar zou zonering een prima middel voor kunnen zijn.

Voorzitter: Een vervolg van mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Want is GroenLinks het niet met me eens dat juist zonering kan zorgen dat de druk op de gebieden waar wel nog recreatie dan mag nog groter wordt en dat die nog drukbezochter worden en dat dat misschien dan wellicht juist knelpunten kan gaan opleveren?

Voorzitter: De heer Hart.

Ernst Hart: Dat zou zomaar kunnen en daarom is het waard om dat te onderzoeken. Zeker.

Voorzitter: Goed. U was aan het eind van uw bijdrage. Dan ga ik door naar Partij van de Arbeid. De heer Adriani, gaat uw gang.

Hans Adriani: Dank. Dank, voorzitter. Dank voor deze startnotitie die zeker in de eerste pagina's eigenlijk best somber leest. Want er wordt geduïd dat het financieel allemaal uitdagend is, er wordt geduïd dat het ruimtelijk allemaal uitdagend is. Tegelijkertijd, als je dan verder leest, straalt het document ook wel weer ambities uit. Dat staat toch een beetje haaks op elkaar. Daar zit wat de Partij van de Arbeid betreft eigenlijk wel een risico in. Het risico wat daarin zit, is dat als we niet het gesprek voeren over de financiën en de ambities overeind laten, dat dan de enige conclusie kan zijn, dat betekent dat er meer naar de markt moet voor de recreatie. Dan ga ik me meteen zorgen maken over, wat betekent dat dan voor de toegankelijkheid, maar ook over, wat betekent dat dan tegen bij afwegingen over gaan we natuurwaarden beschermen of gaan we commerciële exploitatie toestaan? We hebben in het oosten van onze provincie denk ik vaak genoeg gezien wat voor een spanningsveld dat op kan leveren. Dus dat is een route die de Partij van de Arbeid niet voorstaat. Juist omdat dat zo fundamenteel haaks op elkaar staat, denken wij, overigens gelukkig net als bijna iedereen hier, dat een nadere kaderstelling echt noodzakelijk is. Wat ons betreft zitten daar een aantal elementen in ieder geval in. Het eerste element is de manier waarop we recreatie aansturen in deze provincie en ook betalen in deze provincie. Ik ben het zeer met mevrouw Van Gilse eens, misschien komt dat wel omdat we samen in het bestuur van een recreatieschap hebben gezeten, dat die lappendeken die we daarvan gemaakt hebben in de provincie met en recreatieschappen en plessenschappen en stukken van de provincie waar niks is en met TBO's en de provincie die allerlei verschillende rollen vervult, dat het buitengewoon onoverzichtelijk is en dat er weinig regie zit op die hele recreatieketen. Ik heb eerder bepleit in deze commissie, en ik herhaal dat hier, dat wat mij betreft we echt het gesprek zouden moeten te voeren, moeten we niet die regie helemaal terug naar provinciale taak hebben? Ik realiseer mij heel goed, en ook dat debat zou ik graag willen voeren, dat dat ook financiële consequenties kan hebben. Dus de stelligheid waarmee deze startnotitie zegt, de financiële middelen binnen provincie worden ook minder, daar gaan wij over, zou ik willen zeggen. Dus laten we dat debat vooral voeren. Die nadere kaderstelling zou wat mij betreft daar het handvat voor kunnen zijn. Het tweede element wat ik daar graag in terug zou willen zien, is hoe de verbinding zit tussen ontwikkeling van recreatiegebieden en het beheer en onderhoud van recreatiegebieden. Je merkt in het debat ook nu weer dat het zich wrekt dat groen groeit mee in ROW zit en recreatie en toerisme hier. Want we hebben natuurlijk vanmorgen in ROW het uitgebreid gehad over de ontwikkeling van nieuwe recreatief groen. Dus die ruimtelijke puzzel die daar ook aan ten grondslag ligt en overigens ook de financiële puzzel die daaraan ten grondslag ligt die wordt gewoon in die commissie gemaakt en daar wordt ook een agenda uitgerold voor het aanleggen van nieuw recreatief groen, maar er zit geen verbinding met hoe dat daarna dan met beheer en onderhoud moet. De partijen die nu over het beheer en onderhoud gaan, met name de recreatieschappen, zijn ook maar niet of nauwelijks betrokken bij investeringsbeslissingen bij groen groeit mee om nieuw recreatief groen aan te leggen. Dus dat past gewoon niet lekker op elkaar. Ook daar zou een nieuwe kijk op, hoe sturen we hier op, hoe voeren we de regio op als provincie, zou helpen. Derde element, al door veel mensen genoemd, in die nadere kaderstelling zou wat mij betreft zonering zijn. Je merkt gewoon hier in de commissie maar ook bij insprekers dat daar hele verschillende opvattingen over zijn en volgens mij als er hele verschillende opvattingen zijn moet je dat niet schimmig laten, maar dan moet je het juist scherp maken. Dus laten we dat dat dan ook met elkaar doen. Een laatste punt dat gaat dan om de combinatie met sporten en bewegen. Het lijkt de Partij van de Arbeid een hele logische combinatie als het gaat om bewegen in de buitenruimte. Hoe maak je die recreatieve groen zodat het uitnodigt tot bewegen en sporten? Maar het lijkt veel minder logisch als het gaat om die pijler in sport en bewegen van het verduurzamen van sportaccommodaties. Dat lijkt ons iets wat veel logischer bij het energie dienstencentrum belegd zou kunnen worden. Dat was het, voorzitter.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij voor de Dieren. Mevrouw Buttermann.

Olivia Buttermann: Dank u wel, voorzitter. Wij maken ons zorgen als het gaat over de spreiding van recreanten en de zonering. Een aantal collega's hebben dat al aangekaart. Vooral voor de rust in de natuur. De menscentrale visie op recreatie in de natuur valt het meest op en komt ook terug in de beantwoording van onze vragen. Natuurgebieden maken de provincie aantrekkelijk, lezen we. Zeker, maar natuur heeft in eerste plaats waarde van en in zichzelf en heeft vooral ook rust nodig om te floreren. De natuur is er niet alleen maar voor en van de mens. Het is dus op de eerste plek van zichzelf. Met druk op de ruimte delft natuur gewoonlijk het onderspit. Wat ons betreft moet er daarom juist extra nadruk komen op de rust voor de natuur. Dat zou wat ons betreft centraal moeten komen te staan in de kaderstelling. Dat was de vraag van de voorzitter vooraf. Immers, recreanten komen er wel. Wat gaat GS doen om de kwetsbare waarden van natuur hierin te beschermen? Dat hoor ik graag.

Voorzitter: U krijgt een interruptie van mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Hier eigenlijk dan ook een beetje dezelfde vraag of de Partij voor de Dieren, ik hoor eigenlijk bijna meer pleiten antirecreatie, en hoe zouden zij tegenover meer recreatiegebieden staan?

Voorzitter: Mevrouw Buttermann.

Olivia Buttermann: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel voor de vraag. Op zich zijn we niet tegen meer recreatiegebieden, maar niet per se in de natuur. Het is een heilig huisje. Ik ga hem noemen, de elephant in the room, ongeveer 55 procent van ons landoppervlak in deze provincie is weiland. Dus er zijn ... Je kan denken aan klompenpaden, al die andere dingen die je ook kan openstellen. In Nederland zijn we heel erg gewend om dat allemaal af te rasteren en dat soort dingen. In Duitsland en Zweden en Engeland kun je wel gewoon die paden bewandelen. Dus op zich zijn we niet tegen meer recreatieruimte. Maar waarom dat in natuur moet, dat is dan de vraag.

Voorzitter: U was aan het einde van uw betoog ook gekomen. Dan ga ik door naar de PVV, de heer Van der Star. Geen behoefte. Dan ga ik naar de SGP. Tot slot. De heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Nogal veel genoemd. Gezien de spreektijd ook voor de andere punten, hou ik het verder kort. Goed dat het als kaderstelling nog hierop verder op terugkomen ook als het gaat over de aansturing van de gebieden, zoals door de PvdA al benoemd. Ik begreep dat vanmorgen met mijn collega Van den Dikkenberg al wat is besproken, ook over de financiering et cetera. Maar dat komt dan op een later moment terug. Ook als het over de zonering gaat, dan sluiten we aan bij de VVD. Hou het zo open en toegankelijk. Wat ons betreft is het, een toch korte reactie dan, niet zozeer uitbreiding van nieuwe gebieden, maar degene wat we hebben, benut dat zoveel als mogelijk en zorg ook voor een spreiding, zodat het niet op één plek heel erg druk wordt. Dus ook spreiding over de hele provincie. Voor de rest komt het dan op een later moment wel. Ik dank u.

Voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de eerste termijn van de commissie. Gaan we naar het college, de heer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Dank u wel, voorzitter. Dank je wel voor alle inbreng. Wat denk ik belangrijk is, is dat we een startnotitie hebben gemaakt en die zo goed mogelijk een beschrijving geeft, hoe staat het ervoor met het recreatie en toerisme? Dat klopt. U heeft allerlei wensen aangegeven wat u aan uitwerkingpunten wil. Eén conclusie is voor mij wel duidelijk dat de wens om een nadere kaderstelling, dat ik, ik mag niet concluderen, voorzitter, maar ik denk dat dat ja is. Om maar even met de deur ... Ik vind dat ook, dat dat moet gebeuren. Ik heb een aantal punten gehoord die in die nadere kaderstelling terug zou moeten komen. Ik hoor hier veel vragen, zorgen, wensen dat de recreatiedruk en in relatie tot natuur en hoe we daarmee om in moeten gaan. Ook de discussie over zonering, hoe je tot een goede spreiding komt. Ik heb daar nadrukkelijk ook de afstemming met collega Sterk, die gaat over natuur en landschap, UPLG en allerlei ontwikkelingen. Het geldt ook ten aanzien van recreatie in relatie tot de agrarische functie. Dus het zijn twee dingen die denk ik echt in die nadere kaderstelling ook terug moeten komen. Met het tekort wat we nu al hebben aan groene recreatieve

voorzieningen, als wij gaan groeien als provincie, is die behoefte alleen nog maar groter. Dus dit is echt een heel belangrijk vraagstuk. Een ander punt is, ik pak het even wat de heer Adriani zei, met de groei van de provincie en het tekort wat nu al is, moeten we nagaan denken hoe we tot ... Waar willen we de groen recreatieve functie laten landen, versterken verbeteren? Eén, over de hele provincie. En twee, hoe doen we het beheer en onderhoud? Het beheer en onderhoud, ik benader dat van, als ik kijk hoe het beheer en onderhoud nu is en ik kijk naar het midden en het westelijk deel van onze provincie, dan vind ik dat dat op zich redelijk tot goed verloopt. Dat is met de twee recreatieschappen, die hebben we daarvoor. Die discussie hebben we al eens eerder gevoerd. Je merkt hier dat veel gemeenten vinden dat er regionale voorzieningen moeten zijn, dat ze daarop willen samenwerken. Dat ook, de gemeente Nieuwegein heeft weinig recreatief gebied, zit wel in die in die regeling, omdat je wil dat de inwoners die hier zitten gebruik kunnen maken van elkaars voorzieningen. Het punt is op gebied van beheer en onderhoud dat we de keuze is van de gemeente om dat niet te willen. Dat is best een lastige. Ik vind het wel een aandachtspunt dat dat aandacht moet krijgen ook in die nadere kaderstelling, hoe zich dat verhoudt en wat voor opties en mogelijkheden er zijn. Het is nu natuurlijk zo, om even de discussie die we al vaker hebben gehad over het Henschotermeer, die is in particuliere handen, dat is zo en daar moet je niet voor betalen. Stel dat je zegt van, we gaan het even allemaal weer in overheidshanden nemen, besef dan heel goed dat dat misschien zou kunnen. Ik denk dat het heel lastig is. Maar dat het ook heel veel extra geld en middelen zal vragen. Dus ik denk dus als je kijkt, probeer de discussie niet te voeren, er zijn één, twee of moeten we ... Hoeveel recreatieschap moet er zijn? Maar kijk hoe het beheer en onderhoud nu georganiseerd en geregeld is.

Voorzitter: De heer Van Muilekom, ik wil u er wel even op wijzen dat u nog drieënhalve minuut heeft. Volgens mij heeft u heel veel input meegekregen die vooral in de nadere kaderstelling eventueel een plekje moet krijgen. Maar vervolg u ...

De heer Van Muilekom: Ik probeer even de onderwerpen te noemen die in die nadere kaderstelling aanbod zouden moeten komen.

Voorzitter: De heer Adriani.

Hans Adriani: Voorzitter, ik denk dat ik de gedeputeerde hoor zeggen, het zou anders kunnen en dan zou het heel veel geld kunnen kosten. Dus laten we uitgaan van de structuur die we hebben. Maar volgens mij de vraag die in ieder geval de Partij van de Arbeid heeft gesteld en ook de VVD heb ik horen stellen van, laten we dat eens niet doen. Laten we in ieder geval in beeld brengen en in die nadere kaderstelling met elkaar bespreken welke verschillende opties je daarop hebt. Want de gedeputeerde zegt, het loopt best goed met dat beheer en onderhoud in het midden en in het westen. Maar daar kun je denk ik heel genuanceerd over denken.

Voorzitter: De heer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Eens. Zwemwater is een terugkerende discussie, dus ik denk dat het ook onderdeel moet zijn wat daar wel of niet aan kan gebeuren. Sport en bewegen maakt nu ook nog geen onderdeel uit van de kaders in de Omgevingsvisie, dus daarom is het goed dat het nu in dit programma wordt betrokken en uiteindelijk het ook in het kader van de Omgevingsvisie terecht gaat komen. Even kijken. Ik vind het goed dat we in die nadere kaderstelling een goede afbakening maken waar we als provincie over gaan en waar we als gemeente over gaan dan waar andere instellingen over gaan. Bij de ontwikkeling van groengebieden is denk ik de relatie met groen groeit mee erg belangrijk, want ik denk dat we hetzelfde doel nastreven. Die twee die moeten elkaar wel gaan versterken. Ik kan, voorzitter, nog even alle punten nalopen, maar ik denk dat dat de hoofdpunten zijn in die in de kaderstelling verder aan bod moet komen. Ik denk dat we dat goed gehoord hebben. Dus ik geef mezelf een beetje een opdracht om met de kaderstelling te komen met punten die u heeft genoemd. Daar gaan we in mei over spreken dan.

Voorzitter: Dat lijkt me goed. Volgens mij inderdaad kunnen we concluderen, want ik mag dat volgens mij wel als voorzitter zijnde, dat die nadere kaderstelling er gaat komen in mei. Ik zag nog wel één interruptie van mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Ik mis nog wat vragen toch wel, ook over de verbinding met cultuur en erfgoed, waarom die niet is gelegd en hoe die toch gelegd gaat worden en over hoe vergaand dat ontzien van die drukbezochte locaties en gebieden zal gaan, hoever die zonering zal gaan.

Voorzitter: Ik weet niet of dat zaken zijn die misschien ook aan bod moeten komen in die nadere kaderstelling, maar dat kan de heer Van Muilekom beter zeggen dan ik.

De heer Van Muilekom: Dat in een stuk van mij cultuur en erfgoed onvoldoende tot recht komt, dat raakt me, deze opmerking. Maar ik denk dat dat ontzettend belangrijk is. Toegankelijkheid, dat is ook een relatie denk ik tot de zonering. Maar ik denk, alle punten die genoemd zijn, laat ik zo zeggen, die proberen we een plek te geven zodat we een helder verhaal hebben welke keuzes er te maken zijn. Wij zullen in die kaderstelling ook met een advies komen wat ons voorstel is, welk kader aangehouden moet worden, want dan kunnen we denk ik zo scherp mogelijk een discussie erover voeren.

Voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de tweede termijn van de commissie en dan kijk ik even of er nog behoefte is aan onderling gesprek. Graag handjes. Ik zie geen behoefte. Dan ronden we dit agendapunt af. Even met het oog op de tijd, we hebben nog een uurtje en we hebben nog drie agendapunten, waarvan twee Statenvoorstellen. Er is wat ruimte voor uitloop. Daar wil ik u even op ... Verrassing. Dat gebeurt niet meer zo vaak tegenwoordig. Maar er is wat ruimte voor uitloop. Dus ik wil u daarop voorbereiden dat we eventueel niet om stipt 18.00 uur zullen stoppen, als we nog een agenda hebben die niet af is. Dat u dat weet. De heer Van ... De heer Gilissen. Sorry, ik wilde u Van Gilissen noemen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, zou het ook geen idee zijn om agendapunten 12 en 10 in één ronde te bespreken, in gezamenlijkheid te bespreken?

Voorzitter: Ik leg het voor aan de commissie. Het voorstel is als volgt, om agendapunt 10, de renovatie en verduurzaming van het huis voor de provincie en agendapunt 12, de Statenvoorstel klimaatpak provinciale organisatie in één agendapunten bespreken. Ik wil graag handen zien voor ... Per partij één hand zien voor wie daarvoor is. Ik zie voldoende handen. Sorry. Excuus. Wij waren heel even in conclaaf over hoe dat er in de praktijk uit moet gaan zien. Maar dan gaan we gewoon door met agendapunt 10 in combinatie met agendapunt 12. Het goede nieuws is ook dat dat allemaal dezelfde gedeputeerde is en die is gewoon al in the house, dus dat gaat helemaal goed. Dan gaan we daarmee aan de slag. Met dan ... Sorry. We moesten nog heel even de praktische zaken goed op een rij zetten aan deze kant. Maar dan mogen de indienende partijen van agendapunt 12 hun bijdrage dan meenemen in hun bijdrage voor agendapunt 10.

10. SV Renovatie en verduurzaming Huis voor de Provincie | Ontwerpkrediet **12. SB Klimaatpak provinciale organisatie**

Voorzitter: Dan gaan we eerst even naar agendapunt 10, de introductie daarvan. Want op 8 januari jongstleden was hier een infosessie over dit onderwerp. Het is een veelbesproken onderwerp. In het Statenvoorstel wordt gevraagd om, één, het project verduurzaming huis voor de provincie aan te merken als complexe investering volgens de nota Investeren, waarderen en exploiteren en om, twee, het voorkeurscenario verder uit te werken tot een voorlopig ontwerp en om, drie, het bestaande beschikbaar gestelde krediet voor de verduurzaming van het Huis voor de Provincie in te zetten voor de ontwerpfase. Dat is een heleboel wat er zo voor u ligt. We gaan beginnen bij de SP. De heer Harris, gaat uw gang.

Dane Harris: Dank u wel. Als fractie vinden wij dit wel een lastig onderwerp. We zijn natuurlijk wel voor verduurzaming en het is ook belangrijk dat wij een voorbeeld kunnen zijn voor de hele provincie. Tegelijkertijd maken wij zoals andere partijen ook wel zorgen over de kosten die eraan vastzitten. Maar wij willen daarom vandaag vooral luisteren naar de inbreng van onze collega's en de antwoorden van het college, om zo tot een oordeel te kunnen komen. Het college heeft bij het beantwoorden van de vragen wel aangegeven om over een aantal onderwerpen in gesprek te gaan. Eén onderwerp wil ik wel even op ingaan, namelijk de sale and leaseback. We zouden het college wel echt sterk afraden om dit te overwegen. Dat is namelijk puur echt een kortetermijnoplossing en daar moeten we echt niet mee bezig gaan. We moeten niet alleen denken over wat nu goed uitkomt, maar juist wat voor de toekomst goed uitkomt.

Voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Gilissen. Gaat uw gang.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ik vroeg me af op basis van welke criteria de SP zo'n sale, de heer Harris zei het veel beter dan ik, zo'n sale and leaseback-constructie zou beoordelen over kortetermijneffecten.

Voorzitter: De heer Harris.

Dane Harris: Het lijkt mij dat een sale and leaseback, betekent dat je op het moment dat je het verkoopt dat je dan wel natuurlijk voordeel daarvan uitkrijgt, maar natuurlijk het langetermijneffect is dat wij dan voor eeuwig huur zullen moeten blijven betalen en dat je ook minder zeggenschap hebt over wat er gebeurt met het gebouw.

Voorzitter: De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, dat snap ik, begrijp ik. Tegelijkertijd zou je kunnen kijken, wat is belangrijk als provincie? Je hebt altijd huisvestingskosten, of je nou een pand bezit of een pand huurt. Een ander voordeel zou kunnen zijn, ik zal er in mijn eigen bijdrage ook wel op terugkomen, dat je bijvoorbeeld zou kunnen verhuizen of een ander pand in gebruik kan nemen, wat op alle duurzaamheidscriteria superhoog scoort. Dus is de heer Harris het met me eens dat er ook voordelen zitten aan een sale and leasebackconstructie?

Voorzitter: De heer Harris.

Dane Harris: Als je gaat verhuizen, dan kan je ook besluiten om het te verkopen op het moment dat je weet dat je gaat verhuizen. Daar zijn we nog niet. Dus dan vind ik het een raar idee om nu al te zeggen van, we gaan naar overstappen naar sale and leaseback, voordat we überhaupt besloten hebben waar we dan heen zou gaan. Kijk, als je het uiteindelijk wil verkopen, als wij gaan verhuizen, dan kan dat natuurlijk. Maar dat zou ik dan inderdaad pas doen op het moment dat je weet waar je naartoe gaat.

Voorzitter: De heer Vermaat, ook een interruptie.

Kees Vermaat: Voorzitter, maar dan is toch, richting de SP, voordat je een besluit neemt, welke richting je kiest, moet dat dan toch ook onderzocht worden? Want wij zijn geschrokken van die 5,5 miljoen die destijds bedacht was en nu 64 miljoen wat het moet gaan kosten. Dus hoe kijkt u daar dan tegenaan en zou dat dan dit niet bijvoorbeeld een van de opties die ook via een brief tot ons is gekomen?

Voorzitter: De heer Harris.

Dane Harris: Ik denk zelf dat wij als fractie denken dat het zo een kortetermijnoplossing is wat niet voor de lange termijn goed uit zal pakken, dat dat niet per se iets is waar wij veel tijd aan moeten besteden en dat daarom niet nodig is om daar echt een volledig onderzoek aan te wijten, om daar alle ins and outs van over te onderzoeken. Dat vinden wij gewoon niet nodig.

Voorzitter: De heer Vermaat.

Kees Vermaat: Dank voor uw beantwoording. Toch schrik ik daar wel van dat u de inzicht daarin niet wil kennen. Dat hoeft wat u betreft niet, maar toch gaat u een keuze maken wat ook impact heeft voor onze inwoners, want die moet hieraan meebetalen van 64 miljoen. Terwijl het misschien stukken goedkoper had gekund als we dit onderzoek hadden gedaan. Zoals in beantwoording van onze vragen zou dat een halfjaartje kunnen duren. In Q3 zou GS dan met een uitslag kunnen komen.

Voorzitter: De heer Harris.

Dane Harris: Daar verschillen wij dan van mening over. Maar dat kan. Ik wil ook vooral niet dat wij allemaal dingen gaan onderzoeken die uiteindelijk niet nodig zullen zijn, want we hebben natuurlijk wel gewoon een beperkte hoeveelheid wat we ook daaraan aan onderzoek natuurlijk kunnen uitgeven. Van onze kant vinden wij dat dit niet iets is wat wij zouden moeten onderzoeken. Dat was eigenlijk het eind van mijn bijdrage.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar UtrechtNu!, de heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Dank, voorzitter. Ik ben wel op tijd, ik was even nog in een achterkamertje. Voorzitter, ik denk dat dit wel een beetje het onderwerp is voor mij in ieder geval persoonlijk, het meest dilemmavoorstel van deze Staten periode. Het gaat om echt enorm veel geld. Ik ben er best wel van geschrokken, moet ik zeggen. Wat niet per se zo verwacht. Als ik dit zo gebouwd zie, denk ik van, ziet er goed uit. Likje verf hier en daar, nieuwe vloer, misschien wat nieuwe stoelen. Die zijn soms een beetje beduimd. Maar goed, hier en daar is het een redelijk goed pand om te zien. En C, als je dat ook zo ziet, is het ook wel denk ik ... Voldoet het aan de eisen. Maar het college heeft natuurlijk zelf ook zichzelf eisen opgelegd door in 2035 in ieder geval al energieneutraal te willen zijn. Dat is ook beklonken met een amendement of een motie vorig jaar, of twee jaar geleden alweer, we leven al in 2025, om zelf ook het goede voorbeeld te geven. Vanuit het landelijke is dat natuurlijk 2050, dus daar zit al in ieder geval een verschil in qua hoe je die kosten eventueel wel zou kunnen spreiden. Maar ik denk wel dat dit voorstel op dit moment niet besluitrijp is. Omdat voor mij, mijns inziens en mijn fractie inziens, we nog niet alle opties op tafel hebben. Er wordt nu gekozen in het Statenvoorstel voor scenario twee. Dat is het middenscenario. Er werd net al 64 miljoen genoemd. Je hebt nu ook nog scenario één, die iets minder kost en ook niet helemaal voldoet aan de eigen gestelde doelen en scenario drie, die nog verder gaat. Dat gaat dan om die genoemde miljoenen zoals in het AD genoemd is. Maar ik denk dat het voor UtrechtNu! heel belangrijk is dat we in ieder geval meer opties op tafel krijgen, ook meerdere verkenningen als het bijvoorbeeld gaat om ook verhuizen. Wil je dit geld wel uitgeven aan een pand waar wij eigenlijk maar, dat zegt het college zelf ook, voor 35 procent gebruik van maken? Hebben we dit wel nodig nog en we hebben we dat ook over? In de technische vragen wordt ook de binnenstad genoemd en terecht stelt de BBB daar een vraag over van, moet het alleen de binnenstad zijn? Wat UtrechtNu! betreft, mag het ook in Overvecht. Aan de ene kant, voor mij is het enige criterium dat ik met de auto kan komen. Dat zou wel zo fijn zijn. Maar goed, wellicht ben ik in die tijd helemaal geen Statenlid meer. Dus ik zou heel graag de gedeputeerde willen vragen om in ieder geval ook mijn, ik heb even het debatje net gemist, maar wat de VVD en de SGP vragen, om meerdere verkenningen op tafel te leggen. Er is natuurlijk ook een brief gestuurd naar ons als Staten over een sale and leasebackconstructie. Ik weet er het zijn niet van, maar goed, het kan een mogelijkheid zijn, verkopen en weer terughuren. Wat de heer Harris zegt, dan heb je inderdaad wel minder zeggenschap. Dat kan ook wel weer knagen hier en daar, dat wij wel weer dingen willen die dan die huurder die ontwikkelaar of wat dan ook dan weer niet wil. Dus daar zitten allerlei risico's aan vast. Maar ik zou eigenlijk heel graag willen weten voordat we een besluit nemen voor dat scenario twee, al die opties op tafel, dus verkopen, verhuizen, verkopen, leaseback, misschien die doelstellingen toch weer wat opkrikken om ook die financiën in meerdere jaren uit te smeren, maar ik ga hier nu geen, of ik, mijn fractie gaat hier nu geen uitspraak over doen in de Staten. Dus dat wil ik in ieder geval meegeven, niet besluitrijp, en meegeven, geef ons meer opties.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Volt. Mevrouw Blekxtoon. Excuus. Er was nog een interruptie van de heer Vermaat. Gaat uw gang.

Kees Vermaat: Voorzitter, een vraag richting UtrechtNu!. Een van de bijlagen was de vastgoedstrategie. Hoe bekijkt u die dan? Want u zegt, ik wil alle opties op tafel krijgen voor dat. Maar een deel van die opties staat natuurlijk officieel wel in die vastgoedstrategie. Of vindt u die niet actueel genoeg en zou die geactualiseerd moeten worden?

Voorzitter: De heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Vooral het laatste inderdaad. Ook wel ook het feit dat er nu wel in een Statenvoorstel ... Er ligt een Statenvoorstel nu vast, waar GS ons een voorkeursvariant voorlegt waar wij volgens mij 5 februari al over zouden moeten stemmen. Maar we hebben nog nu op dit moment niet alle actuele informatie en ook die sale and leasebackconstructie kan op zich interessant zijn, dat ik als Statenlid, ik als fractie iets meer informatie wil voordat we echt een besluit kunnen nemen over een zo groot bedrag.

Voorzitter: Dat was voldoende zo. Ik wil er even op wijzen, u heeft nog één minuut, dus dat voor het vervolg. Dan ga ik nu wel naar Volt, naar mevrouw Blekxtoon. Gaat uw gang.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Allereerst goed dat de provincie het goede voorbeeld wil geven als het gaat om verduurzaming van kantoorpanden. Dan als aanvullende vragen. Van oudsher was dit huis een bankgebouw. Gaandeweg heeft de provincie als eigenaar de taak gekregen om delen van dit gebouw te verhuren. Die verhuur is op zich geen kerntaak van de provincie. Nu gebruiken we maar ongeveer 35 procent, dus 65 procent moet verhuurd worden. Volt maakt zich daar zorgen over, want als het minder goed gaat met die markt voor verhuur, loopt de provincie risico met gemeenschapsgeld. Beamt de gedeputeerden dit risico? Verder zijn wij benieuwd naar meer onderzoek voor de optie verhuizen naar een andere locatie. Dan is verhuur geen kerntaak meer voor de provincie. Ook de kosten die nu in het voorstel staan bij die verhuizing genoemd, wij zoeken toch wat meer onderbouwing nog. Bijvoorbeeld de kosten voor parkeerplaatsen, die zijn niet zo hoog als je het hebt over een plek dicht bij ov. Ook redenerie omtrent het verlaten van de het gebouw, dat soort voorbeelden. Kan GS nog meer inzicht en onderbouwing geven in vergelijking tussen hier blijven en verduurzamen versus verhuizen naar een ander pand? Stel dat uiteindelijk blijkt dat de kosten voor verduurzamen van dit pand lager uitvallen dan de verhuizing naar een ander pand, dan zullen wij optie twee in onze afweging meenemen in de fractie. Wat verder positief opvalt in de stukken, is het concept ruimte. Het provinciehuis dat ruimte deelt met onze samenleving. Een open huis van en voor ons allemaal. Dit staat al deels beschreven in de plannen en het zou ook de kosten van optie twee dan in een positiever daglicht kunnen plaatsen omdat het dan natuurlijk een breder doel betreft.

Voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Gilissen. Gaat uw gang.

Dimitri Gilissen: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik denk dat mevrouw Blekxtoon terecht vragen stelt, om meer inzicht te krijgen in ook wat de kosten en de opbrengsten van alternatieven kunnen zijn. We hebben daar natuurlijk in de technische vragen ook al naar gevraagd en toen gaf het college aan dat het op zijn vroegst pas in Q3 2025 zou kunnen gebeuren, die informatie. Dus dat wetende, dat lezende vroeg ik me af hoe de fractie van Volt dat weegt, dat die informatie waarnaar wordt gevraagd goed zorgvuldig voor te bereiden en te delen met deze staat.

Voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Het is een groot complex project. Er wordt ons ook gevraagd om het als zodanig aan te melden. Dus in die zin vind ik het wel goed als het goed onderbouwd is en we ook een goede keus kunnen maken.

Voorzitter: De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, zegt mevrouw Blekxtoon daarmee dat ... Laat ik zo zeggen. Wat bedoelt mevrouw Blekxtoon met het maken van een goede keuze? Want het college legt nu feitelijk ook een keuze al aan ons voor door middel van het vrijgeven van een krediet, scenario twee eigenlijk als voorkeursvariant uit te gaan werken in een voorlopig ontwerp. Dus wat bedoelt mevrouw Blekxtoon met keuze maken?

Voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: De keuze om dit Statenvoorstel goed te keuren. Dus ik ben zelf even heel benieuwd naar wat de gedeputeerde straks gaat zeggen. Dat wacht ik eerst even af.

Voorzitter: U vervolgt uw betoog.

Anneloes Blekxtoon: Wat ons positief opvalt in de stukken, is het concept ruimte. Ik weet niet of ik dit al gezegd had. Had ik al gezegd. Dan tot slot. Een oproep om naast de genoemde Rijkssubsidies ook de Europese subsidies te onderzoeken. Want vanuit de EU is significante financiële ondersteuning voor het bedrijfsleven als een van de belangrijkste bouwstenen opgenomen als voorwaarde in deze richtlijn. Dat geldt dus ook voor dit pand als kantoorpand.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de VVD. De heer Gillissen.

Dimitri Gilissen: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Op verjaardagsfeestjes word ik regelmatig op mijn werk aan gesproken, maar het was alweer een tijdje geleden dat mensen me ook aanspraken op een onderwerp wat in de provincie speelde. Dat ging namelijk over het

provinciehuis. Dat vond ik toch ook wel weer mooi. Want het voornemen om het pand voor een aanzienlijk bedrag te gaan verduurzamen, te renoveren, houdt de gemoederen bezig. Dat hebben we ook wel gezien uit de berichten die de Staten hebben bereikt en ook berichten die mijn fractie heeft bereikt. Dus reden, nog extra reden, om goed naar ook het voorstel van het college te kijken. De VVD onderschrijft het belang van betaalbare en duurzame huisvesting voor de provincie. Maar we hebben toch het gevoel dat de verkeerde weg en de verkeerde volgorde wordt behandeld. Voor ons zou centraal moeten staan, wat heeft de provincie, wat heeft de provinciale organisatie nodig? We hebben er ook naar gevraagd in de technische vragen van, wat is het ruimtebeslag wat de provinciale organisatie nodig heeft? En daar komt geen eenduidig antwoord op. Nu kun je natuurlijk zelf gaan rekenen over hoeveel fte, hoeveel werkplekken en zo. Dan kom je ook grofweg op de analyse uit zoals de fractie van Volt die ook al zojuist deelde, eigenlijk dat we minder dan het huidige vloeroppervlakte van het gebouw nodig moeten hebben. Dat is natuurlijk een vraag die wel relevant is om te bepalen in wat voor een strategie je daarbij kiest. Die strategie waarnaar het college verwijst, is ook de kiezel in de schoen van de VVD. Die strategie is in 2022 door het college vastgesteld. Die is in een Statenbrief aan deze Staten gestuurd. Niet deze Staten, maar de vorige. Die is geagendeerd, of niet besproken, maar hij is wel uiteindelijk op de agenda terechtgekomen. Ik dacht van, weet je, dan zal dat toch wel een soort van impliciete instemming zitten. Maar als je kijkt naar die brief, dan vind ik dat het karakter van die brief die bij die strategie zat toch wel een heel andere insteek heeft dan wat we nu zien. Er wordt namelijk gezegd, we hebben een vastgoedstrategie vastgesteld, we willen eigenlijk de huisvestingskosten ook op termijn verlagen en we werken een aantal alternatieven uit, terwijl ik nu toch het gevoel heb dat we eigenlijk op één alternatief moeten gaan voorsorteren. Dat gaat wat de VVD betreft allemaal erg snel. Wat is verder nog voor de VVD van belang? Het is niet zozeer de vorm of de constructie, maar uiteindelijk wat het ons oplevert, als het gaat om duurzaam vastgoed, als het gaat over de kosten die we als provinciale organisatie kwijt zijn voor dat vastgoed. Daarom een aantal vragen ook aan het college. Die ziet ook op het gebied om het provinciehuis heen, namelijk het perceel zelf en de ontwikkeling binnen kantorenpark Rijnsweerd. Want waarom kiest het college ervoor om die visie op dat perceel, waar bijvoorbeeld ook mogelijke opbrengsten zitten, als je dan toch kiest voor het hebben van eigendom, om die los te koppelen eigenlijk van de renovatie en de verduurzaming. Dus graag ook daar een reactie op. Ook een vraag aan het college over welke scenario's, welke knoppen hebben we straks nog aan te draaien? Er werd al gesproken over drie scenario's. Wat zit er tussen scenario één en twee in en zijn er bij scenario twee bijvoorbeeld ook nog andere keuzes die we kunnen maken die gevolgen heeft bijvoorbeeld voor de kosten van de renovatie en daarmee ook wellicht voor de mate van duurzaamheid van het pand zelf? Tot slot, voorzitter, want het is natuurlijk ook een debat en de spreektijd loopt ook door, we zijn er wat dat betreft ook gewoon echt nog niet uit. We merken wel dat het erg snel gaat, we hebben het gevoel dat we onvoldoende scenario's hebben uitgewerkt om een goede keuze te maken en vinden het wel belangrijk om die helderheid te kunnen hebben, om daarmee ook een goede afweging te maken. Want het gaat, en dan sluit ik af waarmee ik begon, om veel geld. Tot zover.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar 50PLUS. Jongens, jullie de hele tijd op het eind gooien jullie die interrupties er nog in. Dan denk ik, we gaan nog eens door. De heer Nagtegaal, gaat uw gang.

Sjors Nagtegaal: Dat doe ik juist om beleefd te zijn. Vraag aan de heer Gillissen. Ik noemde het net in mijn bijdrage niet besluitrijp. Dat is een bepaalde term. Is de heer Gilissen het met mij eens dat dit Statenvoorstel, dat nu in de commissie voorligt, niet besluitrijp is voor 5, wat was het, 5 februari?

Voorzitter: De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ik wil niet op de zaken vooruitlopen, want we zitten hier pas in de eerste termijn. Ik heb pas drie fracties het woord horen voeren, dus ik heb de beantwoording van het college ook zeer hoog en ik heb een paar vragen gesteld en laten we het punt wat hij Nagtegaal aanhaalt aan het einde van het debat er nog een keer bij pakken. Ik ga eerst goed luisteren naar de gedeputeerde en zijn argumenten.

Voorzitter: Mevrouw Blekxtoon, u heeft ook nog een interruptie.

Anneloes Blekxtoon: Voorzitter, vraag aan de VVD of zij zich ervan bewust zijn dat er Europese regelgeving is die zegt dat de kantoren wel moeten verduurzamen.

Voorzitter: De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, zeker ben ik me daarvan bewust en dit geeft me trouwens ook een kans om het punt van mevrouw Blekxtoon ook bij te vallen. Ik vind het inderdaad ook goed dat we kijken naar welke, als we deze weg toch verder zouden gaan, welke Europese fondsen, middelen er zijn om daar mogelijk ook gebruik van te maken. Alleen ik ben begonnen met mijn bijdrage dat de VVD vindt dat je niet per se eigenaar hoeft te zijn of in de huidige constructie moet zitten om duurzaam vastgoed te gebruiken, ook in de vorm van een bijvoorbeeld, dat kan ook nog als huurder. Dus ik onderstreep daarmee dat wij Europese kaders hebben. Die moeten we uitvolgen. Alleen dat hoeft wat de VVD betreft niet in de vorm van eigenaar van haar eigen pand en met alle gevolgen van dien.

Voorzitter: Ik zie een vervolg van mevrouw Blekxtoon, de heer Rigler en de heer Harris. Ik begin bij mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Met de vraag aan de VVD. Als je dan zo'n constructie toepast, dan word je dus voor eeuwig huurder. Is dat verstandig, want die huurprijzen die gaan natuurlijk ook weer omhoog. Dus hoe ziet de VVD dat dan? Is dat niet het risico weer voor het geld van onze maatschappij?

Voorzitter: De heer Rigler.

Guy Rigler: Mijn vraag aan de VVD-fractie is, hoe bezielt de VVD-fractie het plan om ook een aantal verdiepingen herin te richten in het kader van hybride werken? En ook in het licht van het feit dat dat in 2012 al gebeurd is, dus dat wij ook ons afvragen, wat is er in die tussentijd veranderd met hybride werken?

Voorzitter: Dank u wel. De heer Harris.

Dane Harris: Een collega had het over dat we natuurlijk ook als huurder in een duurzaam gebouw kunnen zijn, maar dan mijn vraag is, dan hebben wij veel minder zeggenschap over hoe wij gaan verduurzamen als huurder. Natuurlijk, je kunt allemaal contracten afsluiten met voorwaarden en zo. Maar uiteindelijk als wij eigenaar zijn van het gebouw, dan kunnen wij helemaal bepalen hoe duurzaam het gaat worden. Ik vraag me af, dat is toch juist beter, dat wij volledig zelf kunnen bepalen hoe duurzaam het wordt?

Voorzitter: De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ik zal proberen de vragen van mevrouw Blekxtoon en de heer Harris gezamenlijk te beantwoorden, omdat het uiteindelijk gaat over risico's van keuzes die je maakt. Natuurlijk, het maakt heel erg uit of je huurder of verhuurder bent of eigenaar van een pand. Je zou inderdaad kunnen zeggen dat je als eigenaar misschien meer mogelijkheden hebt, maar daar hoort ook bijhorend prijskaartje bij en ook bijbehorende risico's. Als je huurder zou zijn van een pand of locatie, kun je van tevoren natuurlijk de eisen stellen. Waar moet onze toekomstige huisvesting aan voldoen? A+++ of misschien nog wel meer plusjes. En niet in de laatste plaats, de SP zet zich natuurlijk in voor de rechten van huurders. Dat is ook best goed geregeld, dus daar kun je best ook wel op deze markt waar behoorlijk wat aanbod is ook echt wel eisen stellen. Dus dat kan samen. Het punt van mevrouw Blekxtoon dan specifiek, elk voordeel heeft zijn nadeel en elk nadeel heeft zijn voordeel. Het klopt, je krijgt met andere risico's te maken. Als je geen eigenaar bent en je moet huren, dan ben je natuurlijk afhankelijk van het aanbod. Je hebt misschien wel weer ook meer keuze, flexibiliteit. Als de ambities veranderen, kun je misschien nog sneller eventueel, en aan een verhuizing zitten ook weer kosten aan, dus elk alternatief heeft een ander kostenplaatje en wat voor de VVD juist bij zo'n investering ook belangrijk is, is dat we goed de alternatieven met elkaar kunnen wegen. Niet alleen financieel, maar ook qua duurzaamheid, locatie et cetera, et cetera. We vinden het nu toch te veel in één richting gaan. Tot slot, de heer Rigler van de BBB. Wat is er gebeurd met hybride werken? In 2012 toen we hier startten, was er volgens mij amper sprake van hybride werken. Dus je ziet ook bij heel veel Rijks panden dat de zogenaamde werkpleknorm, hoeveel werkplek heb je nodig eigenlijk per fte, dat die ook snel aan het dalen is. Vandaar dat ik hem ook opgenomen heb in

mijn vragen, omdat het nogal wat uitmaakt of je 0,9 werkplek per fte nodig hebt of 0,7 werkplek per fte voor je ruimtebeslag.

Voorzitter: De heer Rigler. Ik wil wel voorkomen overigens dat dit een heel supertechnisch debat wordt over werkpleknormen. Maar de heer Rigler, gaat uw gang.

Guy Rigler: Even kort een nadere duiding. Ik bedoel meer, laat ik het anders stellen, in 2012 werd al gezegd volgens mij in toen de renovatie, ging het al over hybride werken. Dus toen is er volgens mij al nagedacht over hybride werken en is zodanig ook ... Zijn ook die ruimtes ingericht. Dus vandaar ook mijn vraag, waarom moeten we dat opnieuw gaan aanpassen?

Voorzitter: De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ik zal weg proberen te blijven uit de techniek, maar ik put even uit mijn eigen ervaring, maar ook herinnering, is dat het nadenken over hoe een flexibelwerkconcept er in 2012 uitzag toch heel anders is dan hoe we in 2025 naar kijken. We moedigen mensen aan om minder vaak reisbewegingen te maken, om met de fiets te komen en het gemiddelde dat mensen twee dagen thuis weer en twee dagen op kantoor bijvoorbeeld is veel meer ingeburgerd dan dertien jaar geleden het geval was. Dus ik denk dat dat ook wel ... Maar laatste punt hierop, ik vind het belangrijk om dat soort uitgangspunten wel mee te nemen als ruimtekeuze. Ik vind het, we vliegen hem nu andersom aan.

Voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door naar 50PLUS. Mevrouw Hoek, voordat u begint, wil ik u er wel op wijzen dat u nog een minuutje spreektijd heeft. Dus dat is vrij kort.

Mieke Hoek: Dank u wel, voorzitter. Ik heb alles gelezen en ik vind het een logisch voorstel dat voor nummer twee is gekozen. 50PLUS vindt dat het goed bereikbaar moet blijven voor gasten, bezoekers. Het centrum moeten we niet aan denken. Het is een investering voor de toekomst. Kosten gaan voor de baten uit. Uiteindelijk ontstaat er een verdienmodel. Ik zou zeggen, laten we er een windmolen hierbij zitten van 250 meter. Dan noemen we hem de Van Essen-toren, -molen, en dan zijn we energieonafhankelijk. Dus voor de rest, 50PLUS heeft verder geen opmerkingen en alleen nog even de vraag, waar gaan wij naartoe ... Het gaat natuurlijk over een verkiezing heen, maar ik hoop dat ik er dan nog steeds bij ben. Dus ik ben daar heel erg belangstellend naar. Waar gaan we naartoe tijdens de verbouwing? Hier zijn verdiepingen die al gerenoveerd zijn. Dit hoeft eigenlijk niet meer, want dat is al helemaal gedaan. Alleen misschien nog energieneutraal. Dus dat is nog even mijn vraag. Waar gaan we naartoe om te vergaderen of waar gaat de Staten naartoe om te vergaderen? Tot zover, voorzitter.

Voorzitter: Dank u wel. Dat zal nog even een mysterie blijven, denk ik zo. Ik ga naar de BBB. De heer Rigler, gaat uw gang.

Guy Rigler: Dank u wel, voorzitter. De BBB-fractie heeft met de nodige verbazing kennisgenomen van dit ontwerp. De grof geschatte 101 miljoen euro aan uitgaven die gepaard gaan met dit plan zijn denk ik voor veel Utrechters maar moeilijk te vatten. Graag ontvangt de BBB-fractie nog een antwoord op de vraag wat de geraamde kosten zijn van de herinrichting van een aantal verdiepingen vanwege nieuwe werkprocessen en het hybride werken. We hadden hier namelijk nog geen antwoord op gekregen tijdens de technische vraagronde. Tijdens de presentatie en alle stukken wordt aangegeven dat de begane grond meer uitnodigend heringericht moet worden voor de Utrechtse inwoner. Onze vragen of er al plannen zijn om aan inwonersparticipatie te doen werden ontkennend beantwoord tijdens de informatiesessie. Wel werd er aangegeven dat daar nog plannen voor kunnen komen. Echter, in de beantwoording van het college van de technische vragen werd aangegeven dat er geen inwonersparticipatie komt. Wij zouden graag toch willen dat, als het gaat om zulke bedragen en zulke plannen, dat daar ook eerst inwonersparticipatie komt, in welke vorm dan ook, waarbij dus we kunnen kijken of er ook voorstellen zijn voor alternatieven of dat mensen daar ook hun heil in zien.

Voorzitter: De heer Rigler, u krijgt een interruptie van de heer Nagtegaal en ik zie ook de heer Vermaat. Dus die vervolgt daarop. De heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Dank, voorzitter. Korte interruptie. De heer Rigler haalde het al aan. Ik ben ook wel benieuwd hoe de BBB daar breed over denkt. Is het eigenlijk niet een beetje een soort wassen neus en ook een beetje doelloos om dit gebouw meer toegankelijk te maken voor

inwoners, dat is natuurlijk superbelangrijk, terwijl, het ligt toch wel een beetje in een soort uithoekje van Utrecht, waar je hier niet in zo'n omheind terrein binnen gaat lopen? En zijn dat ook niet juist, neem het als voorbeeld, ook weer dingen waar we op kunnen besparen uiteindelijk in ook die uitgaven, als ik even eentje wil noemen? Dat kwam me even te binnen. Maar ik ben ook benieuwd hoe de BBB-fractie daarover denkt.

Voorzitter: De heer Vermaat, had u ook nog een interruptie?

Kees Vermaat: Voorzitter, de BBB noemde ook over participatie, ook over inwoners over hoe ze hiertegen aankijken. U geeft aan, op welke manier dan ook. Maar dat is een heel groot vraagteken voor mij. Dus misschien dat u toch al een beetje een richting kan geven waarin u dan aan denkt en toch misschien een korte reactie op mijnheer Nagtegaal. Ik vind Utrecht Rijnsweerd best wel centraal. Ik dank u.

Voorzitter: Mijnheer Rigler, u beantwoordt en daarna mag u vervolgen.

Guy Rigler: Een goed punt van UtrechtNu!. Wij denken inderdaad dat er op veel elementen in het plan bespaard kan worden. Wat ik net al benoemde ook van het hybride werken, wij denken dat ... We zien daar geen heil in om hele ruimtes daarvoor in te richten. Ook als het gaat om de toegankelijkheid van het provinciehuis, kijk, natuurlijk kun je daar het gesprek over aangaan. Alleen wij denken dat het wel een subelement is. Dus we vinden niet dat dat boventoon moet voeren en dat dat tot hele grote financiële consequenties moet leiden. Dus daar kunnen we elkaar vinden. Als het gaat om participatie, kijk, in ieder geval de minimale vraag die wij stellen, is dat er enige vorm van participatie komt. Ook gezien het plan en de voorgestelde financiële uitgaven. Hoe dat dan vormgegeven moet worden, kijk, normaal kan je tijdens een ontwerp natuurlijk ook op een of andere manier de inwoners betrekken en hun inbreng faciliteren. Hoe je dat dan vormgeeft, dat is een tweede vraag maar wij willen wel dat daar in ieder geval enige vormgeving in is, in het proces.

Voorzitter: De heer Rigler, u krijgt vervolgininterrupties van beide heren. Ik begin bij de heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Eigenlijk heel stiekem toch even een reactie op de heer Vermaat, als u mij dat kort toestaat. Hij hoeft ook niet daarop te reageren. Maar dit is een locatie waar we nu zitten. Dat zit in een uithoek van deze stad. Hier kom je niet zomaar binnenlopen. Je moet aanbellen om op het terrein te parkeren. Het is totaal helemaal niet laagdrempelig. Misschien alleen met je fiets. Voor de rest is dit nou niet bij uitstek een locatie waar je zo binnenwandelt en denkt, wat een leuk gebouw. Dus dat wilde ik even weer terug meegeven.

Voorzitter: U krijgt volgens mij op dit punt een interruptie van de heer Koren.

Martijn Koren: Ik vind het zo interessant dat UtrechtNu! elke keer refereert aan de stad Utrecht, maar wij zijn de provincie Utrecht. Dus het is niet dat in de stad Utrecht een uithoek is. Ik zou maar zeggen dat het gewoon centraal in Utrecht provincie ligt.

Voorzitter: De heer Nagtegaal, heel kort.

Sjors Nagtegaal: Om even de onduidelijkheid weg te nemen, dit gebouw ligt in de gemeente Utrecht, adres Utrecht. Dus ik heb het inderdaad nu even over stad Utrecht. Dit stukje is een uithoek van de stad Utrecht. Dat is wat ik bedoel. Uiteraard ligt het in de provincie Utrecht en kan je hier redelijk goed met je auto naartoe. Maar goed, ik denk niet dat de meeste partijen daar zo op zitten te wachten, toch, dat mensen dan met die auto hiernaartoe komen? Maar goed.

Voorzitter: Goed, mijnheer Vermaat, u gaat verder met de interruptie op de heer Rigler.

Kees Vermaat: Voorzitter. Hier ontstaat dan een spraakverwarring door de stad en de provincie dezelfde naam te geven. Want inderdaad ging het bij een perspectief zoals we hier zitten in de provinciale Staten, dus centraal gelegen en goed bereikbaar, ook met de auto. Daar zijn we blij mee. Maar richting de BBB toch de vraag, ik kan me niet voorstellen dat inwoners echt zitten te wachten op een participatieavond over hoe het provinciehuis er van binnen uit moet gaan zien, dat ze daar echt avonden een uur aan willen besteden om te zeggen van, zo moet het worden.

Dus in dat opzicht, wat voor meerwaarde heeft die participatie? Wat is het doel wat je ermee wil bereiken? Dat je de ambtenaren en onze Statenleden daarbij betreft, dat snap ik heel goed. Wij lopen hier regelmatig rond. Sorry, dat is denk ik de participatie om te participeren, volgens mij is zou je daar even goed over na kunnen denken?

Voorzitter: Ik zie een interruptie van de heer Van der Star.

Fred van der Star: Via de voorzitter aan Kees Vermaat, ik denk dat het wel goed is om de burens toch te kunnen verkopen van, het gaat om een heel bedrag, dat ze weten het hoe en waarom. Want we hebben het toch over belastinggeld. Hoe denkt de heer Vermaat ...

Voorzitter: Dan ga ik ook even eerst naar de heer Rigler om daar antwoord op te geven, op de interruptie van de heer Vermaat, en dan kom ik daarna nog terug bij de heer Vermaat.

Guy Rigler: Een terechte vraag ook van de heer Vermaat van de SGP. Kijk, ik denk inderdaad dat je goed moet kijken op welke manier je dat zou vormgeven en dat het niet de schijnparticipatie wordt, waarbij we heel veel ambtelijke capaciteit vragen en valse verwachtingen wekken. Dus ik denk ook dat je misschien eerst zou moeten kijken van in het hele proces, waar gaan we naartoe? Want je hoort andere partijen ook zeggen, we moeten ook kijken naar leaseback, sale and leaseback, of naar de aankoop van alternatief vastgoed. Dus dat je eerst dat proces doorloopt. Maar mocht het college vasthouden aan de eerste ingeslagen weg, dan denken wij wel dat je dat eventueel zou moeten ... Dat je daar iets mee zou moeten, dat het college ook zelf zou moeten denken, dan moeten we er wel draagvlak voor hebben.

Voorzitter: De heer Vermaat, tot slot.

Kees Vermaat: Voorzitter, het vraagteken wordt alleen maar groter bij mij om het even zo kort te zeggen. Want we hebben een keer een sessie gehad en toen ging het over, we moeten echt heel duidelijk zijn, wat willen we bereiken? Waarvoor gaan we participeren. Wat is de inbreng? Als het even de koppeling naar de lokale politiek, een nieuw gemeentehuis, dat hebben we toch vooral ook met ambtenaren en raadsleden gedaan om te kijken omdat die daar veel gebruik van maken dan een hele participatie denk ik van ... Wat de SP is er die meerwaarde op dit onderwerp ... Zien wij nog niet. Of u moet ons overtuigen, maar dat kan misschien dan ook buiten de vergadering om.

Voorzitter: De heer Rigler. Was u aan het eind van uw betoog? Nog niet volgens mij. Gaat uw gang.

Guy Rigler: Tot slot, we sluiten ons aan ook bij andere partijen die opmerking maakten over het brede plaatje. Wij zouden dat graag ook willen onderzoeken, waarbij ook nog de vraag ligt nog steeds van, waarom is er geen onderzoek gedaan naar vastgoed buiten Utrechts centrum? UtrechtNu! benoemde het ook al even in een interruptie naar mij dat wij dat als vraag hebben neergelegd bij het college. Ik zou toch willen vragen waarom dat niet onderzocht is, ook gezien de wellicht financiële meevallers in dat geval. Tot slot. Bedankt, voorzitter.

Voorzitter: Dank u wel. Ook voor u is de laatste minuut van uw spreektijd aangebroken voor het vervolg van de vergadering. Dan ga ik naar het CDA. De heer Koren.

Martijn Koren: Dank, voorzitter. Het CDA is voor verduurzaming van vastgoed. Eigenlijk als we dat al vinden met zijn allen, dan is het zeker goed dat de provincie en de overheid daar de lead in neemt, het goede voorbeeld stelt. Als je echter kijkt naar het kostenplaatje en naar de financiële positie van deze provincie de komende jaren, dan is het wel lastig uitleggen op verjaardagen dat wij zoveel geld willen uitgeven. Idealiter, dat was een technische vraag van de VVD, nu weer van de VVD, is er iets tussen één en twee. Ik ondersteun die vraag dan nog maar een keer. Misschien is het vragen naar de bekende weg, dat het niet kan, althans, dat las ik als antwoord in de technische vragen. Maar idealiter zoek je natuurlijk naar een oplossing waar we wel energieneutraal worden, maar dat we toch iets minder geld uitgeven. Maar ik hoor dat graag zo even van het college. Interessante discussie hier vind ik ook dat wij als overheid volgens mij graag willen dat vastgoed verduurzaamd wordt. Dan komt hier de discussie, maar het kost wel heel veel geld, laten wij dan maar verhuizen en dan laten we dit staan. Dat vind ik altijd een interessante discussie. Dus ik voel een interruptie aankomen van Volt, voorzitter.

Voorzitter: Wat voelt u dat goed aan. Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dank u, voorzitter. Ik vraag me af hoe de heer Koren dan het feit ziet dat we maar voor 35 procent gebruikmaken van dit pand, 65 procent moeten verhuren en daar een risico mee lopen. Dat is toch geen kerntaak van de provincie, zou ik zeggen.

Voorzitter: De heer Koren.

Martijn Koren: Ik zeg niet dat verhuur een kerntaak van de provincie is. We hebben dit weloverwogen destijds aangekocht en ik zeg, ik vind het grappig, zeker vanuit Volt zou ik dan denken, wij willen dat elk vastgoed verduurzaamd wordt. Maar in dit geval vinden wij het geen kerntaak van de provincie, dus gaan wij gewoon verhuizen en laten we dit maar staan en dan wordt de wereld daar niet beter van.

Voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dat is toch niet helemaal hoe Volt dat ziet. Wij willen met name antwoord op de vraag, als je maar voor 35 procent gebruikmaakt, waarom ga jezelf dan het zo moeilijk maken om alles ook nog weer te moeten gaan verhuren? Daar zijn toch andere oplossingen voor misschien? We vragen of die meer kunnen worden onderzocht. We zijn zeker niet tegen verduurzaming van kantoorpanden. Sterker nog, dat is heel belangrijk.

Voorzitter: Ik zie nog twee interrupties van VVD en van UtrechtNu!. Is het op de heer Koren of is het op ... De heer Koren. Ik begin bij de heer Gilissen en dan kom ik daarna bij de heer Nagtegaal. Gaat uw gang.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ik kon me niet aan het idee onttrekken dat de heer Koren ook naar mijn bijdrage verwees, maar ik wil toch even het beeld rechtzetten dat wij willen weglopen voor een grote maatschappelijke opgave en transitie. De vraag is alleen, je kunt natuurlijk niet alle lasten van deze wereld dagen en we zullen uiteindelijk voor de energietransitie ook heel veel ander kapitaal moeten activeren. Dus het is zeker niet de bedoeling dat, mocht verhuizen een optie zijn, nogmaals, de VVD zegt niet dat we moeten verhuizen, maar wil graag de opties graag in beeld, dat wij denken, we laten dit pand aan zijn lot over, want ook dit pand zal moeten verduurzamen.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nog naar de Nagtegaal en dan kom ik daarna terug bij de heer Koren.

Sjors Nagtegaal: Dank. Een beetje een soort gelijke interruptie, denk ik zo. Ik denk dat de heer Koren, die snijdt iets aan wat heel juist is, namelijk de discussie van, als we dit verkopen, dan laten we dit achter en dan denken we van, zoeken jullie het maar uit met dit pand, Archimedeslaan. Maar wat ik dan wel weer proef bij het CDA, waar is die weging? Willen we echt zoveel geld uitgeven om dit pand helemaal op te gaan knappen, te verduurzamen en zoveel geld uit te geven daarvoor versus het inderdaad gewoon verkopen en te gaan verhuizen? Ik zou graag een soort weging, een soort dilemmagedachte willen horen bij het CDA.

Voorzitter: De heer Koren, een dilemmagedachte.

Martijn Koren: Volgens mij ben ik daarmee begonnen. Het dilemma is inderdaad de kosten. Maar wat ik aan wil snijden, is dat als wij met zijn allen een betere wereld willen en we willen verduurzamen en zodra het over geld gaat, lopen we weg, dat is natuurlijk een illusie. Elk ander pand waar je gaat zitten, moet ook verduurzamen. Maar dan krijgen we dat in huur terug of in weet ik veel wat. Dus ik zeg niet dat ik zeg van, we moeten dit doen, 100 miljoen geven we uit. Ik vind wel, de discussie van, lopen wij weg, zo noem ik het even, en dan zien we het wel, die vind ik te gemakkelijk. De discussie over leaseback en huren en weet ik veel allemaal, in the end zal dat nooit goedkoper zijn. We plaatsen alleen de kosten anders in tijd natuurlijk. We hebben het niet in één keer, maar we gaan het over de komende jaren verspreiden en daar worden we meestal ook niet beter van. Dus ik ben benieuwd naar die uitwerkingen. Ik vind het een dilemma qua kosten. Goed, vandaar de vraag aan de gedeputeerde van, is er nog ergens iets tussen één en twee?

Voorzitter: Ik zie nog twee interrupties. Eén van de heer Nagtegaal, een vervolg, en een van de heer Vermaat. de heer Nagtegaal, u vervolgt.

Sjors Nagtegaal: Dank u wel, voorzitter. Ik snap heel goed wat de heer Koren bedoelt. Ik zou dan heel flauw kunnen zeggen van, wat maakt het uit als dit ene gebouw dan niet helemaal energieneutraal is? Maar goed, als ik even meega in de ruimere gedachte van dat alle panden wel als zodanig moeten worden aangepakt, is het wel gewoon mijns inziens te veel om het met dit bedrag wat geraamd is te gaan doen. Ook meenemende dat renovaties altijd duurder zullen gaan uitpakken. Wat gaat het CDA dan ... Wat is de beoordeling van het CDA, mocht dat gaan gebeuren? Het is een beetje van, stel, als. Maar goed, we weten allemaal in overheidswerelden dat dit soort dingen altijd duurder uit gaan pakken.

Voorzitter: Ik pak meteen de interruptie van de heer Vermaat mee. Nee. Dan ga ik naar de heer Koren.

Martijn Koren: Volgens mij blijven we in cirkels praten. Die 100 miljoen is veel. We kunnen het negatief benaderen van, het levert risico op. Het levert ook kansen op. Als wij een duurzaam pand zo meteen hebben wat we mooi kunnen verhuren aan partijen, geld kunnen verdienen, nogmaals, het is een afweging en wij zijn er ook nog niet uit. We zoeken echt naar oplossingen waarin we misschien toch energieneutraal kunnen worden en kosten kunnen besparen. Ik had nog één ander punt, voorzitter. Bij de laatste begrotingsbehandeling is gezegd dat in deze zaal zouden wij de gemeentes meer zichtbaar maken. Dat zou meegenomen worden volgens mij in dit traject. Ik zie het er niet zodanig in staan. Wij overwegen om met een motie te komen om misschien, en dat zal de BBB zeker aanspreken, een participatietraject opstarten, dat wij inzendingen van een soort prijsvraag bij de inwoners van Utrecht, provincie Utrecht neerleggen om te komen met een mooi voorstel hoe we dat hier kunnen doen, maar dat we dan de mooiste daarvan kiezen.

Voorzitter: De heer Rigler heeft nog een laatste interruptie.

Guy Rigler: Interessant wat je net benoemt, wat, sorry, ik ben even de naam kwijt, van het CDA, Martijn Koren van het CDA, ik moet nog even aan wennen, de eerste dag. Ik had nog even één vraag ook over, want de heer Van Koren gaf net aan over wellicht dat plan te steunen maar dan ook te kijken waar gesneden kan worden, heeft het CDA al ideeën waar het eventueel tandje minder kan, de uitgaven?

Voorzitter: De heer Koren.

Martijn Koren: Als ik dat gehad had, voorzitter, had ik de vraag niet gesteld. Dus ik wacht eerst het antwoord af van de gedeputeerde en dan ...

Voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we nu door naar de ChristenUnie. Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. In de vastgoedstrategie deel II uit 2022 staat dat verduurzamen renovatie ongeveer budgetneutraal gerealiseerd kan worden. Een pand kopen of huren in de binnenstad zou te duur zijn, namelijk 65 tot 82 miljoen euro. Deze strategie werd erg toegeschreven naar blijven verduurzamen en renoveren. Maar een paar jaar later is het beeld volledig anders. Verduurzamen en renovatie is niet budgetneutraal, maar kost 101 miljoen euro. Dat is schrikken. Wij zijn voor verduurzaming en renovatie. Wij willen ook dat de provincie een voorbeeld is voor andere pandeigenaren die in de toekomst ook zullen moeten verduurzamen. Maar is dit goede voorbeeld navolgbaar voor hen? We verwachten van hen dat ze energieneutraal worden in 2050, dus dat alle energie die wordt verbruikt ook zelf wordt opgewekt. De insteek van ons amendement, het amendement dat we hebben ingediend en gesteund in 2020, was dat als we dit van andere partijen verwachten, we zelf ook het goede voorbeeld moeten geven. Maar kunnen andere bedrijven en organisaties hun eigen vastgoed op dezelfde manier verduurzamen, of zouden we toch alternatieven moeten onderzoeken om te kijken of het ook anders kan? We willen onze eigen doelen hooghouden en kunnen dus eigenlijk niet onder scenario twee uitkomen. We zijn ook heel blij dat de Utrecht naar Parijs-maatregelen al tot een forse energiebesparing hebben geleid. Het is ook misschien mogelijk om kleinere Archimedesmolens boven op het provinciehuis te plaatsen, zoals eigenlijk dat mevrouw Hoek

ook suggereerde. Tien jaar geleden wilde de fabrikant dat ook, toen was de tijd er nog niet rijp voor. Maar tijdens de infosessie twee weken geleden hebben de ingenieurs zich bereid waard om die effecten door te rekenen. Het is nu nog geen onderdeel van de plannen, dus wellicht is dat ook nog een mogelijkheid. Ook is het goed om te beseffen dat het aantal parkeerplaatsen sterk zal verminderen. Mevrouw Hoek had het erover dat het wel heel erg bereikbaar moest zijn. De binnenstad is niet zo bereikbaar. Maar als we de gemeentelijke normen voor het parkeren moeten volgen, dan gaat het met twee derde omlaag, het aantal parkeerplaatsen dat we nu hebben. Dan blijft alleen nog maar een derde van het aantal parkeerplaatsen over. Wellicht dat die normen voor ons verruimd worden, zodat twee derde overblijft. Maar dat vinden wij in principe helemaal niet erg. Ik kom vaak met de auto, maar als ik met de fiets moet, is dat goed. Dus wat dat betreft, daar staan we wel achter.

Voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Harris.

Dane Harris: Ik wilde het misschien ook even benadrukken, want we hebben het vaak over bereikbaarheid gehad, het is heel goed te bereiken met ov. Er rijdt een bus naar heel dichtbij en dat is nog niet genoemd door veel mensen, maar dit pand is heel goed te bereiken vanuit ov, vanuit bijvoorbeeld de park and ride bij de Uithof of vanuit binnenstad.

Anneloes Blekxtoon: Duidelijk. Ik ben het helemaal eens.

Voorzitter: Pardon. Voordat we even een discussie gaan voeren, want ik zag al allemaal handjes omhoogschieten over hoe bereikbaar dit gebouw is met het ov, dat is niet het moment volgens mij. Mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Ik wil toch wel even reageren van, het is goed bereikbaar.

Voorzitter: Nee, mevrouw Hoek. Dat gaan we dus niet doen. Dat is wat ik nu net zeg. Er waren meerdere mensen die willen interrumpen op dat specifieke onderwerp. Ik zeg nu juist, we gaan geen debat voeren over hoe bereikbaar dit pand is, ja of nee. Dat gaan we dus niet doen. Dat gaan we dus niet doen. Mevrouw Hoek ...

Mieke Hoek: Ik kan niet eens thuiskomen zonder openbaar vervoer.

Voorzitter: Ik ontnem u het woord. Dat gaan we dus niet doen. U mag de microfoon uitzetten.

Voorzitter: Ik heb het al gezegd. Dank u wel.

Voorzitter: Mevrouw Hoek, ik vind het echt buitengewoon ongepast dat u door mij heen praat. Ik waardeer het echt helemaal niet. Dat wil ik even gezegd hebben. Mevrouw Kennedy-Doornbos, u vervolgt uw betoog.

Simone Kennedy-Doornbos: Dus wij kunnen leven met scenario twee. Maar de kosten zijn heel erg hoog, dus we zijn inderdaad benieuwd naar de suggesties van andere partijen ook om misschien de kosten alsnog omlaag te kunnen brengen. Sale and leaseback lijkt ons eigenlijk niet geschikt. Het leidt waarschijnlijk tot hogere kosten op de lange termijn. Verhuizen en een leeg pand achterlaten lijkt ons vanuit uit onze eigen ambities om duurzaam bezig te zijn en onze voorbeeldfunctie ook gewoon niet juist. Maar misschien is vernieuwbouw, een woord dat ik vandaag tijdens deze vergadering heb geleerd, misschien is vernieuwbouw van dit pand op dit terrein voor lagere kosten wel een optie, maar uiteindelijk zal dit waarschijnlijk alleen maar leiden tot meer vertraging, hogere bouwkosten, meer onderzoekskosten en besparingen gaan ook pas later in. Dus uiteindelijk komen we misschien met eenzelfde prijskaartje, als we dit hele traject overnieuw zouden willen doen met andere onderzoeken.

Voorzitter: Mevrouw Kennedy-Doornbos, u krijgt een interruptie van de heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, een vraagje aan de ChristenUnie. Ik hoorde u zeggen dat sale and leasebackconstructie, ziet u weinig heil in. Tegelijkertijd, in uw bijdrage zegt u, waarschijnlijk, mogelijk. De vraag is dan, wil de ChristenUnie dit weten of gaat u op aannames dat hoge bedrag, zoals u dat zelf zegt, daarvoor uitgeven en mogelijk achteraf concluderen, het had mogelijk toch wel goedkoper gekund? Want we hebben die brief gehad natuurlijk als een van de stukken van dit agendapunt. Iemand die ons zegt van, op deze en deze manier zou je het kunnen doen. Wilt de ChristenUnie dat niet onderzoeken? Dat is eigenlijk de vraag.

Voorzitter: Mevrouw Kennedy-Doornbos, gaat uw gang.

Simone Kennedy-Doornbos: Het gaat ons uiteindelijk om de kosten voor de komende 40 jaar. Als we dan nog 40 jaar in dit pand zouden kunnen zitten nadat we het gaan verduurzamen en renoveren, wat zijn dan de kosten uitgespreid over 40 jaar? En als je het echt helemaal gaat verkopen en daarna weer terug gaat leasen, lijkt ons op de langere termijn over die 40 jaar niet voordeliger te zijn. Je bent dan geen eigenaar meer. Maar als andere partijen of als de gedeputeerde zegt, dat is toch nog misschien een aardig scenario, laten we dat gaan onderzoeken, prima, laten we het gaan onderzoeken. Maar goed, wij zijn dus benieuwd naar de voorstellen die hier worden gedaan en de reactie van de gedeputeerde. In principe kunnen wij leven met scenario twee.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar D66. De heer Harinck, gaat uw gang.

Marcel Harinck: Dank, voorzitter. Allereerst wil ik me aansluiten bij de woorden van het CDA en de ChristenUnie. Zij verwoordden de afwegingen goed, de dilemma's die er zitten. Die hebben wij ook. Kijk, die renovatie is sowieso nodig. Tegen de heer Nagtegaal zeg ik, ik zie echt panelen die loszitten in het huidige gebouw, dus mijn beeld is iets minder rooskleurig dan dat van u. Nu dat combineren met verduurzaming vinden wij echt wenselijk. Over tien, vijftien jaar weer een hele cyclus van verbouwen doen, gebouw overhoop, mensen eruit, lijkt ons echt heel onverstandig. Daarom steunen wij scenario twee. Graag zou ik inzoomen op de genoemde perceelontwikkelingen, want hier worden wij echt enthousiast van. We zien echt mogelijkheden om op dit terrein waar nu een bosje staat, om daar iets mee te doen. Denk aan woningen bouwen, de verbinding leggen met het park, het openbaar maken. Sterker nog, de huidige ingetekende bouwvolumes vonden wij nog best wel beperkt eigenlijk.

Voorzitter: Mijnheer Harinck, u krijgt een interruptie van de heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, dank u wel. De heer Harinck zei, scenario twee klinkt ons als muziek in de oren. Ik was even benieuwd hoe de fractie van D66 ook onze vraag weegt, dat we eigenlijk nog niet zo heel goed weten hoeveel ruimte we nodig hebben en wat uiteindelijk de vraagstelling is. Het is breder dan dat, want BBB vraagt terecht aandacht voor publieke toegankelijkheid. Maar ook daar hebben we volgens mij aan de behoeftestelling nog echt nog wat stappen te zetten. Dus hoe komt de fractie van D66 ook dan weer zo snel op scenario twee uit?

Voorzitter: De heer Harinck.

Marcel Harinck: Kijk, er wordt ons gevraagd om een voorlopig ontwerp te gaan uitwerken. Ik denk dat dat op veel van die vragen antwoord geeft. Parallel daaraan kunnen we natuurlijk ... De zaken die zijn uitgevraagd hier. De sale and leaseconstructie als voorbeeld kunnen we die uitwerken. Maar wij zeggen wel, ga dat voorlopig ontwerp uitwerken. Daar wilde ik mee afsluiten, maar dat doe ik nu alvast. Ik ga door met dat het perceel. Die woonoppervlaktes ...

Voorzitter: U krijgt een, sorry, u krijgt een vervolgininterruptie van de heer Gillissen. Dus ik onderbreek u even.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ook gelet op de beantwoording van de technische vragen, heb ik die vraag ook wel even gesteld. Mijn tijd loopt. Nee, hij liep niet. Nu is hij weer gestopt. Straks hebben we een voorlopig ontwerp en weten we misschien meer. Dus ik zit even echt gewoon te zoeken, ik weet het oprecht niet, van, wanneer moet je daadwerkelijk de stap zetten na het uitwerken van een voorlopig ontwerp? Kunnen we dat nu doen? Even los van de fundamentele vragen die ook al aan ten grondslag liggen, of kunnen we straks ... Straks hebben we een voorlopig ontwerp en blijkt misschien dat iets anders beter is. Hoe weegt D66 dat?

Voorzitter: De heer Harinck.

Marcel Harinck: Kijk, het is een beetje een technische vraag, maar mijns inziens is dat we dat voorlopig ontwerp dus nu kunnen gaan uitwerken en dat we daar parallel aan, als we dan ineens merken, die sale and leaseconstructie, wat ik me niet zo goed kan voorstellen, is supervolledig voor ons, dan zullen we moeten switchen en dat betekent ook dat we daar in die zin dat voorlopig ontwerp misschien dan niet heel bruikbaar is, maar daar zetten wij wel op in.

Voorzitter: Tot slot de heer Gillissen en dan zie ik ook mevrouw Blekxtoon.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, op het gevaar af dat de heer Harinck een bruggetje maakt na zijn stukje over het perceel. Dat zou de VVD ook een lief ding waard zijn, dat we breder kijken. Wat mij betreft zou zo'n voorlopig ontwerp, als we die kant opgaan, ook in ieder geval een plan moeten bevatten over hoe we het perceel in de toekomst in gebruik nemen. Dat gezegd hebbende, hoe weegt hij dan ook de volgtijdelijkheid van die stappen?

Voorzitter: Ik ga eerst naar mevrouw Blekxtoon en dan kom ik bij de heer Harinck. Gaat uw gang.

Anneloes Blekxtoon: Nog even over dat voorlopig ontwerp. Hoe ziet de heer Harinck dan het feit dat, je kunt ook verhuizen als derde optie, om tegelijkertijd te onderzoeken?

Voorzitter: De heer Harinck.

Marcel Harinck: Ik zal eerst op Volt reageren. Dat zou een van die alternatieven kunnen zijn. Maar ik zit daar echt hetzelfde in, denk ik, als de heer Koren. Kijk, dit pand moet verduurzaamd worden op termijn. Dus dat voelt ook een beetje als weglopen van je verantwoordelijkheid als je nu al gaat zeggen, we gaan sowieso verhuizen. Ik zeg niet dat u dat zegt, mevrouw Blekxtoon, maar zo kijk ik daarnaar. Dat kan wat mij betreft een grove berekening parallel worden. Dan reagerend op de heer Gilissen. Helemaal eens. Dus wij denken, denk goed na over die perceelontwikkeling en neem dat mee in dat voorlopig ontwerp. Want, en dat is het magische woord waar ik de heer Gilissen mee wil hebben, volgens mij is hier een hele mooie businesscase in te zien. Als we die woonvolumes serieus nemen, als we dit pand betrekken bij de omgeving, zorgen dat het publiek toegankelijk is en, nu kijken of ik de BBB kan meekrijgen, daarover kan gaan participeren, hoe richten we dit publiek toegankelijk in, ik zie echt een mooie toekomst voor deze ontwikkelingen, voorzitter. Dan kunnen we, nogmaals, parallel best alternatieven onderzoeken, wij zijn enthousiast.

Voorzitter: Mevrouw Blekxtoon, een vervolg.

Anneloes Blekxtoon: Ik hoorde net iets over dat het pand dan hier leegstaat. Maar als ik kijk hoe snel er nu al een voorstel ligt voor sale and leaseback, dan denk ik dat dat wel mee gaat vallen.

Voorzitter: De heer Harinck.

Marcel Harinck: Ik snap niet helemaal wat de vraag dan is. Kijk, uiteindelijk, zo'n brief voor de sale and leaseback, daar zit natuurlijk ook een businessmodel achter en iemand die wil graag aan ons verdienen en dat is zijn goed recht. Maar het gaat erom, dit plan moet verduurzaamd worden en daar kan je niet van weglopen.

Voorzitter: Ik zie nog een vervolg van de heer Gilissen, alleen dat is dan uw vierde. Maar u zegt, het is een ander onderwerp.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, de vorige vraag ging over het voorlopig ontwerp. Ik heb een vraag over het perceel en de volumes, want daar zei de heer Harinck iets over. Het kan één vraag zijn. Ik heb er namelijk ook naar gevraagd, twintig meter, hoogte van de bouwlaag vanwege de inpassing in het gebied zelf. Dat is ook of in de managementrapportage uitgewerkt. Die bouwvolumes, daar kom je op bijna 300 wooneenheden, zijn dat ook de volumes waar D66 aan denkt of vindt D66 het net als de VVD de moeite waard om te kijken of we meer kunnen toevoegen aan wooneenheden op het perceel?

Voorzitter: De heer Harinck.

Marcel Harinck: Dat vinden wij de moeite waard. Zeker ook omdat het bestemmingsplan sowieso moet worden aangepast. Het is nu kantoorfunctie. Dus we moeten daar sowieso goed over nadenken. Dus ik steun uw boodschap daarin.

Voorzitter: U bent klaar met uw betoog verder? Ja. Dan ga ik door naar Forum Voor Democratie, mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Voor ons wat minder een dilemma dan voor de rest. Zoals ik de vorige keer ook al zei bij dit thema, het geeft aan dat de ambities niet haalbaar zijn. Wij eisen ook van de burger dat zij dit soort stappen nemen. Maar zij kunnen niet gebruikmaken van belastinggeld. Vrij hoge kosten dus. Gezegd wordt, budgetneutraal, nu 64 miljoen en het zal duurder worden. Dat is een gegeven. Dus wat ons betreft gaan we gewoon renoveren, maar niet verduurzamen. Daarnaast ben ik gewoon benieuwd naar de reactie ook van de gedeputeerde op het voorstel van DPS Real Estate. Dank u wel.

Voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Harinck.

Marcel Harinck: U zegt, de burger kan niet gebruikmaken van belastinggeld. Volgens mij zijn er juist allemaal subsidieregelingen om ze hiermee te helpen. Hoe kijkt Forum daarnaar?

Voorzitter: Mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dat klopt, maar dat is hun eigen geld.

Voorzitter: Mijnheer Harinck.

Marcel Harinck: Dat is dus belastinggeld. U zei, sorry, voorzitter, Forum zei, de belasting of de consument die hun huis moet verduurzamen, die kan niet gebruik maken van belastinggeld. Dat kan juist wel. Daar zijn die subsidies voor.

Voorzitter: Mevrouw Van der Kolk, ik wil, voordat we een heel debat gaan voeren over subsidies, we hebben het over het provinciehuis en u mag hier nog even op reageren, kort, maar ik wil voorkomen dat we een debat gaan voeren over of belastinggeld subsidiegeld is et cetera.

Annemarie van der Kolk: Wat mij betreft is, subsidie wordt gefinancierd uit belastinggeld, dus is dat gewoon geld wat je teruggeeft aan de burger. Maar goed.

Voorzitter: Goed. Helder. Dan gaan we naar GroenLinks, mevrouw Matser.

Julia Matser: Wat GroenLinks betreft, is dit voorstel financieel goed onderbouwd. De vergelijking met andere projecten geeft aan dat het voorstel marktconform is. GroenLinks ziet de kosten dan ook als gepast, omdat we een goede werkplek willen bieden voor onze medewerkers en onze huurders en we onze voorbeeldfunctie en de klimaatcrisis heel serieus moeten nemen. We vragen onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties om zich in te spannen voor een gezonde leefomgeving en om te verduurzamen. Dat moeten we zelf ook doen.

Voorzitter: Ik dacht dat, u maakt uw zin af. De heer Gillissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, mevrouw Matser zegt dat het voorstel goed onderbouwd is. Tegelijkertijd stelt het college ook, heel verstandig, vind ikzelf, voor om second opinion uit te laten voeren. Vindt de fractie van GroenLinks die second opinion op de financiering dan ook niet nodig, als het nu al goed onderbouwd is?

Voorzitter: Mevrouw Matser.

Julia Matser: Het is heel goed volgens mij om die second opinion nog uit te gaan voeren, maar dat is een onderdeel van het besluit dat we nu gaan nemen. Om dat besluit te gaan nemen, daarvoor hebben wij genoeg informatie gezien, zoals de vergelijking met, wat heeft het gemeentehuis gekost, wat heeft ASR gekost? Dat soort vergelijkingen helpen ons om te beoordelen welk scenario het meest verstandig is. Dan komen wij inderdaad uit op dat we een verdere uitwerking willen zien van scenario twee.

Voorzitter: De heer Gilissen, een vervolg.

Dimitri Gilissen: Voorzitter. Maar die second opinion is dus ook wat de fractie van GroenLinks betreft wel nodig om het extra goed te onderbouwen.

Voorzitter: Ik zag ook een interruptie van de heer Vermaat.

Kees Vermaat: Hieraan aansluitend, voorzitter, zou GroenLinks dat niet dan vooraf willen weten, voordat je deze richting al ingaat, voordat je dat weet?

Voorzitter: Mevrouw Matser.

Julia Matser: Nee. We gaan wat GroenLinks betreft het liefst aan de slag met de uitwerking, zodat we ook op tijd kunnen gaan beginnen met deze renovatieplannen. als dan blijkt uiteindelijk uit die stukken dat we op een later moment toch realiseren, dat scenario twee wat we nu verder hebben uitgewerkt, verder onderzocht hebben, dat is toch niet de richting die we op willen, dan kunnen we dat in november altijd nog tegenhouden. Maar voor nu zeggen we vooral, maak vaart, ga aan de slag, begin met deze uitwerking. We zijn heel erg benieuwd daarnaar. Dan vervolg ik. We hebben nog één vraag over circulariteit. Het wordt genoemd in dit stuk, maar we willen ook graag dat de materialen die we niet zelf kunnen hergebruiken nog gebracht worden naar plekken waar deze materialen wel herbestemd kunnen worden. Dus ik hoor graag hoe de gedeputeerde daarover denkt. De tekeningen spreken tot de verbeelding en de rol van de provincie in een levendiger Rijsweerd wekt nieuwsgierigheid. We kijken daarom ook graag uit naar de uitwerking van hoe onze onderste verdieping echt een ontmoetingsplek kan worden voor onze inwoners. Dank u wel.

Voorzitter: De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ik hoorde de fractie van GroenLinks iets zeggen over de perceelontwikkeling, dus ik was even benieuwd hoe de fractie van GroenLinks dat ziet. Dus het toevoegen van woningbouw, andere functies ook aan het perceel van het provinciehuis.

Voorzitter: Mevrouw Matser.

Julia Matser: Goed om dat te onderzoeken wat er mogelijk is. Tegelijkertijd zou mijn eerste indruk wel zijn, ik ben benieuwd naar hoe we de natuur hier kunnen ontwikkelen en hoe we dat juist aantrekkelijker kunnen maken voor de omgeving. Maar dat zou ik ook verder nog met de fractie moeten afstemmen hoe we daar precies in staan. Dat hebben we niet in dat detailniveau besproken.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik door naar Partij van de Arbeid. De heer Adriani, gaat uw gang.

Hans Adriani: Dank, voorzitter. Anders dan veel collega's hier, vindt de Partij van de Arbeid dit niet een heel spannend Statenvoorstel. Althans, niet voor het overgaan naar een voorlopig ontwerp voor die verduurzaming die nu geraamd is op 64 miljoen, inclusief 30 procent onzekerheidsmarge. Dat is nog best een stevige. Wel een beetje overigens voor die 30 miljoen renovatiekosten, dus daar hebben we nog wel een vraag over hoe dat kan dat daar niet voor gereserveerd is. We hebben dit gebouw inmiddels al een jaar of dertien, veertien in eigendom, geloof ik, dus we wisten wel dat dat daaraan kwam. Daar waren we eigenlijk nog meer verrast worden dan door die begroting van de verduurzaming. Dat zijn grote bedragen. De miljoenen die schieten je om de oren. Maar uiteindelijk zeggen die miljoenen ons maar bar weinig. Het enige waar wij straks in geïnteresseerd zijn, denk ik, is hoe de vastgoedexploitatie eruit komt te zien. Dat betekent, hoe landen die investeringen in de vastgoedexploitatie en uiteindelijk in de begroting? Wat wij dus graag bij het voorlopig ontwerp zouden willen zien, is een nadere uitwerking van die vastgoedexploitatie waar in ieder geval in zit, hoe zit het met de boekwaarde, met de ontwikkeling van de boekwaarde, welke kapitaallasten krijgen we mee te maken, wat worden de gebruikslasten in de nieuwe situatie, wat is de huurpotentie, wat zijn de huurrisico's? Want volgens mij heb je dan een beeld over wat het je echt gaat kosten. Die investering is niet zo heel erg interessant. Interessant is hoe het uiteindelijk in die exploitatie landt. Als dan blijkt dat het onhaalbaar is, dan heb je op zijn best een voorlopig ontwerp weggegooid. Dat overleven we wel met elkaar. Dan ben ik het eens met GroenLinks. Laten we niet eindeloos nieuwe onderzoeksvragen blijven opwerpen die ons ervan weerhouden om door te gaan. Sale and leaseback, voorzitter, ken ik eigenlijk alleen maar in situaties waarin een bedrijf kapitaal wat verpakt zit in stenen nodig heeft, omdat ze denken dat ze daar sneller economisch rendement mee kunnen maken als ze dat liquide hebben. De provincie is geen bedrijf, wij maken geen rendementen, we hebben ook geen moeite om aan kapitaal te komen. Volgens mij is er voor de provincie geen enkele reden om sale and leaseback te doen.

Voorzitter: Uw tijd is op, dus laatste zin.

Hans Adriani: Met verhuizen sluit ik me aan bij de heer Koren, als hij zegt, wij zijn eigenaar geworden van dit pand, dan heb je de lusten en de lasten te pakken. Dat betekent ook dat je aan de lat staat voor de opgaven van verduurzaming, dat je dat niet over de schutting gooit naar een volgende marktpartij.

Voorzitter: Dank u wel. Ik zie een interruptie van mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Met een vraag aan de heer Adriani. Sinds dat pand is aangekocht, is de bezetting van dit pand wel dermate veranderd dat het wel een hele nieuwe situatie geeft. Als we dan toch heel veel geld erin moeten gaan stoppen, is dan verhuizing onderzoeken niet ook een van de opties die daarbij hoort?

Voorzitter: De heer Adriani.

Hans Adriani: Drie dingen daarbij, voorzitter. Ik vind juist de beweging naar het Huis van de Provincie, dat ook andere partners hier onderdak vinden, dat je echt uitstraalt dat je met elkaar voor die provincie staat, vind ik een hele mooie. Tweede is, ik heb niet voor niks bij die vraag over de vastgoedexploitatie gezegd, dan zou ik dus ook de huurpotentie en de huurrisico's daarvan in beeld willen zien. Het derde is, zelfs als we maar 35 procent zelf nodig hebben, vind ik nog steeds dat we als eigenaar verantwoordelijkheid hebben van hoe we met zo'n vastgoedeigendom omgaan. Forum Voor Democratie die vroeg hoe we aan, geloof ik, hoe we aankeken tegen het aanbod van DPS Real Estate. Precies dit soort teksten maken dat ik denk, hier moeten we zelf verantwoordelijkheid voor nemen.

Voorzitter: De heer Adriani, en antwoord is ook kort op een interruptie. Ik snap dat u denkt, ik maak mijn bijdrage nog even af, maar daarvoor zitten we hier natuurlijk niet. Maar dat was volgens mij uw beantwoording. Dan heeft u nog een interruptie van de heer Gilissen. U krijgt ze echt cadeau.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, misschien dat de heer Adriani het ook al raadt, maar ik was benieuwd hoe de fractie van de Partij van de Arbeid aankijkt tegen de relatie met de ontwikkeling van het perceel.

Voorzitter: Een kort antwoord van de heer Adriani.

Hans Adriani: Volgens mij maak je het project te ingewikkeld als je dat combineert. Het is bovendien heel raar om grondexploitaties en vastgoedexploitaties financieel met elkaar te verwarren. Niet doen.

Voorzitter: Een helder antwoord volgens mij. Dan gaan we nu nog naar de Partij voor de Dieren. Mevrouw Butterman.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Dank ook voor de beantwoording van de technische vragen voor beide agent punten. Wat betreft het provinciehuis, sluiten we ons aan bij de inbreng van de SP en ook het CDA. Goed dat de provincie het goede voorbeeld geeft en de investering is flink. Ik ben ook wel nieuwsgierig naar de antwoorden op de vragen die de PvdA stelde. Dan ga ik over naar dat andere agendapunt, waar ik eigenlijk nog niemand over gehoord heb, maar dan ga ik dat doen. We waren niet op tijd voor een agenderingsvoorstel, dus ik moet nog even gaan vogelen of we een motie, iets kunstig gaan aanvliegen via een begroting of zo. Maar goed, dit is het punt, dubbele punt, ons voedselsysteem heeft een grote impact op het klimaat en volgens het Voedingscentrum komt ongeveer 20 tot 35 procent van alle klimaatbelasting door ons voedselsysteem. Ongeveer een kwart van alle broeikasgassen, waaronder dus die CO₂, is afkomstig van productie van ons voedsel. Het verbaast ons dan eigenlijk ook dat er niks concreets in het plan staat, in de klimaataanpak, over voeding. Er wordt in de beantwoording van vragen gerefereerd naar een convenant dat vorig jaar ondertekend is, waarin een van de doelen is dat de komende drie jaar gewerkt gaat worden naar minimaal 50 procent plantaardige eiwitten. Dit convenant, zo lezen we, is vooral een leertraject, terwijl het wat ons betreft gewoon een kwestie van doen is. Onze vraag hierover is redelijk algemeen beantwoord, maar we wilden specifiek inzicht in de verschuiving richting plantaardig in de afgelopen vier jaar en wat er ook de komende jaren gepland staat aan verschuiving naar plantaardig en we hopen daar alsnog van het college antwoord op te kunnen krijgen. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de PVV.

Fred van der Star: Bedankt, voorzitter. Allereerst willen we ons aansluiten bij de inbreng van FVD en ook wij zijn geschrokken van het bedrag waar het om gaat met betrekking tot het Huis voor de Provincie. Er gaat een groot bedrag gemoeid met betrekking tot de renovatie van het provinciehuis om deze te upgraden naar een hoger energielabel, naar een label A en dan 5+. We hebben het hier dan over een totaalbedrag van 101 miljoen. Ter vergelijking van het bedrag, zo rond driemaal wat de renovatie van de Utrechtse Dom heeft gekost, iets dat veel meer cultuurhistorische waarde is dan ons provinciehuis. Moest er even uit als Utrechter, voorzitter. Wij vinden het een absurd groot bedrag om alleen maar een groot en goed voorbeeldproject uit te stralen naar de buitenwereld, hoe energierenovaties in ons land opgepakt kunnen worden. Voorzitter, we vinden dit niet aan de Utrechtse burger te verkopen en uit te leggen. De gewone Jan met de pet voor wie het in deze dure tijd een tijd van bezuinigingen, waarin het voor velen maar moeilijk rond te komen is. Bovendien, zo'n grote uitgave om de provinciale energiedoelstellingen van de provincie te halen. De vergroening van het parkeerdek en het herinrichten van de buitenruimte kost ook nog eens 3 miljoen. Ook dit bedrag vinden wij niet uit te leggen aan de Utrechtse burger en mag wat ons betreft fors omlaag. Op gebouwniveau wordt het gebruik van PV of ook wel zonnepanelen genoemd vanuit de perceelontwikkeling is in de richting gezocht naar meer esthetische mogelijkheden om deze bron van energie op het perceel vorm te geven ten behoeve van het provinciehuis, zodat de gehele omgeving een samenhangende kwaliteit en ambitie uitstraalt. Dus om het provinciehuis er mooier uit te laten zien, mogen we bijna 1 miljoen neerleggen. Voorzitter, dat is een stuk meer dan de bijdrage van traditionele zonnepanelen op carports. Kan de gedeputeerde ons vertellen wat nu precies de meerwaarde is van die esthetische harmonie die GS nu voor ogen heeft? Voorzitter, we horen heel graag van de gedeputeerde wat de terugverdientijd is van dit dure renovatieplan. Als er iets defect of kapot is, dan moet dat worden gerepareerd. Dat is duidelijk. Dus laten we de renovatie houden bij reparaties die nodig zijn om het gebouw overeind en in goede staat te houden en terughoudend zijn met het neerzetten van zo'n prestigeproject dat als voorbeeld moet fungeren. We denken ook dat er meer onderzoek en verkenning nodig is. Tot zover.

Voorzitter: De heer Van der Star, ik zie drie interrupties. Mevrouw Blekxtoon, de heer Harinck en de heer Koren. Ik begin bij mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Vraag aan de heer Van der Star, is hij zich ervan bewust dat de onderhoudswerkzaamheden sowieso moeten gedaan worden en dat je die dus eigenlijk niet zou mee moeten rekenen met een bedrag van 100 miljoen voor de verduurzaming? Want de verduurzaming, dat is iets dat bij de onderhoudswerkzaamheden en de verbouwing opgeteld moet worden. Dus wij komen eigenlijk uit op rond 60 miljoen in dat geval, niet op 100 miljoen.

Voorzitter: De heer Harinck.

Marcel Harinck: Goede aanvulling van mevrouw Blekxtoon volgens mij. Mijn aanvulling daarop zou zijn, pleit de PVV dan voor scenario één, alleen maar renoveren?

Voorzitter: De heer Koren.

Martijn Koren: Voorzitter, ik zat even te twijfelen of ik het ging zeggen of niet, maar er werd genoemd inderdaad dat de Domtoren maar een derde was van dit bedrag. De Domtoren is niet zo duurzaam, dus dan kan ik nog 100 projecten noemen die een ander bedrag hebben gehad. Maar volgens mij is dat echt appels met peren vergelijken.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Van der Star voor de reactie.

Fred van der Star: Bedankt, voorzitter. Als antwoord op mevrouw Blekxtoon, de getallen weet ik niet zo meer uit mijn hoofd, de bedragen. Even kijken, wat was ...

Voorzitter: Mevrouw Blekxtoon, of u even kort de vraag wil herhalen.

Anneloes Blekxtoon: Als je 100 miljoen zegt, dan bestaat dat uit onderhoudswerkzaamheden die toch al moeten gebeuren en een verbouwing die ook al moet gaan gebeuren. Dan is het eigenlijk nog maar 60 miljoen, als je kijkt naar de verduurzaming.

Voorzitter: Mijnheer Van der Star.

Fred van der Star: Bedankt, voorzitter. Renovatie vinden we natuurlijk niet onbelangrijk, maar wel het nodige wat er moet gebeuren. Dus niet onnodig veel bedragen uitgeven aan verduurzaming en dat alleen maar om de kosten toch te kunnen drukken. We vinden het geen goede uitstraling naar de burger toe wat de bedragen betreft. Dat geeft een verkeerd beeld.

Voorzitter: Dank u wel. U was ook aan het eind van uw bijdrage, als ik me ... De heer Harinck, excuus, u heeft nog een vervolg. Gaat uw gang.

Marcel Harinck: Nogmaals dan de vraag aan de PVV, pleit de PVV dan voor scenario één?

Voorzitter: De heer Van der Star.

Fred van der Star: Eigenlijk wel. We pleiten voor scenario één dan, dat alleen het nodige moet gebeuren wat betreft de renovatie en later verduurzaming, dan desnoods niet zo hoog zijn, maar A++ of drie plusjes, dat het voor ons voldoende is.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu tot slot naar de SGP voor een bijdrage. De heer Vermaat, gaat uw gang.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, hier zouden we volgens mij een hele middag en misschien nog een gedeelte van de avond over kunnen spreken. Want wat is hier een ongelooflijk groot bedrag voor nodig om het Huis voor de Provincie duurzaam te krijgen. Wat ons betreft een spiegel rond duurzaamheid en alles wat daarbij komt kijken, want het is niet gratis. Als SGP zijn we daarom ook blij dat we destijds de motie, zoals ik het had begrepen, van ChristenUnie hebben gesteund, mee ingediend hebben, Wie a zegt, moet ook b zeggen. Want hiermee hebben we inzicht gekregen hoeveel het daadwerkelijk kost. Dus niet de geschatte 5,5 miljoen, maar 64 miljoen, zoals we in het stuk hebben kunnen zien. Dat is toch een aardige misrekening zou je kunnen zeggen of verkeerde inschatting. Voor de rest trekken we hier een en een les, namelijk ook wat betreft wat ons betreft ook richting de commissie en de Staten, dat we niet te gemakkelijk moeten gaan roepen voor aanscherping van doelstellingen, want we merken nu zelf dat het ons kost of zou eventueel zou kunnen kosten. Vragen die er bij de SGP zijn als volgende, als het over de vastgoedstrategie gaat, het is al aangehaald, is van 2022, gaat het over blijven of verhuizen. Wij vonden het verbazingwekkend dat er alleen werd gekeken naar de binnenstad. Volgens mij, al zou je willen verhuizen, kun je ook nog een andere plek binnen de provincie Utrecht kijken dan alleen de stad Utrecht en op andere plekken die goed bereikbaar zijn. Dus wees daar in brede als het gaat over eventuele andere locatie. Is verder dus niet onderzocht, wel destijds, maar er staat ook dat er wat ons betreft gedeeltelijk gedateerd is, want er staat, een aanpassing zou ongeveer 22 miljoen zijn. Is dat nog wel actueel? De sale and leasebackconstructie is niet uitgewerkt en zoals op antwoorden van onze technische vragen wordt gezegd, willen we in de commissie bespreken, want dat zou eventueel in het derde kwartaal van 2025 kunnen. We hebben natuurlijk inmiddels ook een brief van de DPS ontvangen. Voorzitter, een ander punt die bij ons naar boven kwam, was naar aanleiding van de presentatie, was over het werkelijke energieverbruik. Want al na stap één voldoen we aan het parisprijs, namelijk van A+++, en dan zou je eventueel A++ vijf keer plus slechts dus energieneutraal eventueel kunnen laten gaan. Wat is daarin mogelijk? En wat ons verbaast, is dat er niet ingezet wordt op het verbruik van gebruikers, wat ook in het schema staat. Voorzitter, u heeft een aantal interrupties van onze partij gehoord, wat ons betreft liggen er nog te veel interessante opties op tafel die niet onderzocht zijn en wat ons betreft zouden die eerst onderzocht moeten zijn voordat wij een volgende stap ... Want zoals beantwoording van de vraag van FVD op nummer 45 staat voor dat ontwerpfase namelijk een bedrag van 1,2 miljoen gereserveerd. Dus al zouden we dat overboord gooien, is dat dus ook naar onze inschatting dus 1,2 miljoen. Dat vinden wij toch ook weer een behoorlijk bedrag. Ik dank u.

Voorzitter: Dank u wel. Ik wil u er ook even op wijzen dat u nog 14 seconden spreektijd heeft voor de rest van de vergadering. Dan zijn we aan het eind gekomen van de eerste termijn van de commissie bij dit agendapunt. Nog voordat we wisten dat we uit de tijd zouden gaan lopen, had ik het college al toegezegd dat er een schorsing zou plaatsvinden voor de beantwoording omdat er even ... Je kan door. Vijf minuutjes. Pakken we vijf minuutjes. Of dan gaan we door tot 18.15 uur, schorsen. Dan zie ik u terug om 18.15 uur in deze zaal. Dames en heren, ik verzoek u

om allen weer uw zetel in te nemen. We gaan weer beginnen. Daar zijn we dan. Klaar voor de beantwoording van het college. De heer Bakker, aan u het woord.

De heer Bakker: Dank u wel, voorzitter. Dank voor alle vragen en reacties. Misschien even goed om te beginnen met, hoe gaan we de beantwoording doen? Want er zijn veel vragen gesteld. Ik heb het wat ingedeeld in wat blokjes over het besluit, over de techniek, over de financiën, participatie, perceelontwikkeling. Ik zal even eindigen met een helder lijstje aan zaken die u heeft gevraagd, die we bij het voorlopig ontwerp plus, dus de volgende stap Q3, als dat inderdaad ook lukt, die u opgeleverd gaat krijgen. Dus dan weet u alvast dat we aan het einde nog even samenvatten, wat krijgt u allemaal op uw bureau? Voorzitter, het is een onderwerp, volgens mij zei de heer Vermaat het al, waar je volgens mij nog uren over kan praten. Dus ik ga pogen om het een beetje op hoofdlijnen te doen, maar u helpt hopelijk mij daar vast bij. Ten eerste, waarop hebben wij ons nu gebaseerd? Want dat was best een aantal reacties van partijen die zeiden, hold your horses, dit gaat wel erg ver. Hoe zijn we hier op uitgekomen? Ik denk toch goed om nog even terug te halen. Wij hebben ons wat betreft de ambitie en de doelstellingen gebaseerd op de kaders en de opdrachten die wij vanuit Provinciale Staten hebben gekregen? Klimaatakkoord, programma Energietransitie, Utrechtse klimaataanpak en ook de motie Wie a zegt, moet ook b zeggen. Daarnaast zit nog een deel in, en dat is de denk ik ook erg belangrijk, dat we weten dat we zullen moeten gaan renoveren, dat er investeringen in installaties gedaan moeten worden die hoe dan ook gaan komen. U had het daar in het debat met elkaar al even over. Of we willen verduurzamen of niet, dat zit eraan te komen. De heer Adriani vroeg daarover, waarom hebben we daar niet voor gespaard? Ik denk dat dat deels te maken had met vragen over, hoe gaat deze operatie eruitzien? Maar we moeten ook met elkaar de constatering doen dat dat in onvoldoende mate is gebeurd en volgens mij ook weer een goed leerpunt voor het vervolg, namelijk, neem dat mee in meerjarenonderhoudsprogramma's, hetgeen nu ook gebeurt. Daar zit nog bij het verhaal over de vastgoedstrategie deel twee. U heeft daar denk ik terecht over gezegd, dat is iets wat GS heeft vastgesteld in de vorige periode. Dat klopt ook. We hebben ons daarop gebaseerd en we zijn vanuit die kaders, ik ga dadelijk nog het een en ander zeggen over het verhuizen en sale and leaseback, maar aan de hand van die kaders zijn wij met enige spoed gaan verder werken in, wat vraagt dit project precies? Wat vraagt die verduurzaming? Wat vraagt die renovatie? Vervolgens hebben wij geconstateerd, en zeg ik heel eerlijk, ook tot ik denk ook wel eventjes een moment van bezinning bij mijzelf en bij het college, waarop een bedrag naar voren komt waar wij ook hadden zeker gehoopt dat dat lager zou zijn. Aan de andere kant, het is wat het is. Ik ben heel blij dat we op dit moment een goed en doorwrocht verhaal hebben, dat we zeggen, een eerste inschatting, een goede inschatting van die kosten komt op dit bedrag uit. Daar zit inderdaad, de heer Adriani zei dat al, daar zit inderdaad een risicoreservering in van 30 procent wat betreft de verduurzaming. Daar zit ook nog eens een deel renovatiekosten in, daar bestaan die kosten uit. Vervolgens hebben wij geconstateerd als college dat wij daarmee terechtkomen en nog een aantal andere factoren in een complexe investering, een complex project. Dat maakt dat wij nu zeggen, ho, pas even op de plaats. Wij gaan u niet informeren via een Statenbrief maar een Statenvoorstel, want dat is netjes. Dan doen we het meteen vanaf het begin goed.

Voorzitter: De heer Bakker, u krijgt een interruptie van de heer Gillissen. Ik wil wel even de opmerking maken naar de commissie toe. Er komt best wel een flinke beantwoording aan. Dus als u nu nog niet een antwoord heeft naar tevredenheid, dan komt die misschien nog. Dus wees voorzichtig met uw interrupties. De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, heb ik ook geluisterd, dus ik denk dat ik op het goede moment een vraag stellen aan de gedeputeerde. Dat doe ik dan ook maar even in de wetenschap dat de gedeputeerde ook de gedeputeerde Financiën is. Hij begon zijn beantwoording met de constatering dat het college netjes heeft uitgewerkt wat we in kaders, moties et cetera hebben vastgesteld. Tegelijkertijd stel ik ook vast dat we het geld daarvoor dus niet hadden en nu dus eigenlijk op tafel moeten leggen. Dus ik vroeg me af wat de les is die het college daaruit trekt. De volgende keer als er allerlei goedbedoelde moties of kaders worden vastgesteld, wat feitelijk betekent dat we twee, drie, vier jaar later soms ook geconfronteerd worden met het bijbehorende kostenplaatje dat op dat moment niet duidelijk is. Hoe ziet het college dat?

Voorzitter: De heer Bakker.

De heer Bakker: Dat is wel weer een beetje een reflectievraag, terwijl ik probeerde op te werken naar de beantwoording. Maar volgens mij is het een terecht punt dat we soms man nog niet helemaal weten hoe kosten eruitzien, maar dat inderdaad ook, zeg ik maar even, voor niets gaat de zon op. Neem even het voorbeeld en daarmee denk ik, dat is ook interessant, even om te merken dat op een gegeven moment dan gaan wij kosten doorrekenen, maar velen van u hebben mij formeel en informeel gevraagd, doe toch eens iets aan dat parkeerdek, die betonnen oase die daarvoor ligt. Bijvoorbeeld de PVV vroeg daar net naar. Dat is niet gratis. Dus ik denk dat dat het antwoord is aan de heer Gillissen. Ook met elkaar, college, maar ook de Staten, volgens mij altijd goed van doordacht zijn dat keuzes ook financiële consequenties hebben en dit inderdaad een grote is. Voorzitter, ik ga door even naar het Statenvoorstel, want ik denk dat dat belangrijk is om dat te benoemen in deze context. Wat is nu hetgeen het college vraagt aan de Staten om nu te besluiten? Want laat mij de zorg alstublieft wegnemen die ik bij velen proefde, namelijk dat u op dit moment of dadelijk bij de PS-vergadering ja zou zeggen tegen de financiën, tegen de kosten daarvan en dat u ook daarmee ja zegt tegen deze hele operatie. Dat is niet het geval. Wij vragen aan u om dit project zoals ik net heb toegelicht aan te merken als een complexe investering en daarmee komt u ook veel meer in de drivers seat terecht als Staten en komen wij ook vaker bij u terug. Het voorkeursscenario twee verder uit te werken tot een voorlopig ontwerp en daarmee ... En eigenlijk een voorlopig ontwerp plus, want wij willen zo goed mogelijke kostencalculatie voor u maken. Ga ik aan het einde nog wel het een en ander over zeggen. Maar ik denk dat uw vragen alleen maar, hoe zeg je dat, onderbouwen dat het ontzettend belangrijk is dat we heel goed gaan kijken, als je dit exact door gaat rekenen en gaat ontwerpen, wat zijn dan de kosten daarvan? Ik heb u heel goed gehoord en die vraag heb ik zelf ook gesteld, we moeten er alles aan doen om te zorgen dat we die kosten naar beneden kunnen halen gelijktijdig dat we de doelen wel halen. Dus hoe kunnen we voor zo min mogelijk geld zo veel mogelijk bereiken? Die oproep neem ik absoluut mee, want die heeft u volgens mij van links tot rechts vandaag glashelder laten horen. Dat daarbij een scenario twee min, om het zo maar even te noemen, waarbij je zegt, we gaan zo min mogelijk investeren, maar we willen onze doelen halen, dat dat volgens mij een wens is die met elkaar echt wel gedeeld wordt. Het laatste punt van de beslispunten gaat over het bestaande beschikbaar gestelde krediet. Wij kunnen en willen dat niet zomaar inzetten voor het verder uitwerken van dit voorlopig ontwerp en we vragen dan ook toestemming om het krediet dat nog aanwezig is, wat ook in de brief nader wordt onderbouwd, om dat hiervoor in te zetten, zodat we goed weten met elkaar, hoe ziet dan dat voorlopig ontwerp eruit? Dat is wat we van u vragen. Vervolgens gaat u in Q3 als het voorlopig ontwerp en het bijbehorende Statenvoorstel er ligt en ook een financiële doorrekening, businesscase et cetera, dat is het moment om een go/no go en wij zullen die vraag aan de kant van GS voordat we dat naar u sturen ook stellen, namelijk, past dit inderdaad binnen de kaders zoals door u gesteld op inhoud, maar ook op geld? Ik denk dat het belangrijk is dat we dat heel scherp houden met elkaar en volgens mij hoop ik in ieder geval neemt dat ook een deel van de terechte zorgen, zeg ik daarbij, neemt dat weg.

Voorzitter: De heer Bakker, ik zag twee interrupties van de heer Vermaat en de heer Rigler. Ik begin bij de heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Klopt het dan ook dat het bedrag van 1,2 miljoen aan gekoppeld is, zoals de beantwoording van vraag 45 van de FVD hierover?

Voorzitter: De heer Rigler.

Guy Rigler: De vraag gaat even over installaties, over onder andere installaties van warmte-koudeopslag, dat die eigenlijk nog lang niet afgelopen zijn en hoe de gedeputeerde daarnaar kijkt in het licht van dan weer nieuwe investeringen doen en ook in het licht van nieuwe technologische ontwikkelingen die er nog aankomen mogelijk en waar we dan misschien al vooruitlopen op de zaken.

Voorzitter: Ik vind het wel een hele technische vraag, dus ik laat hem heel even aan het college om die eventueel ook naast zich neer te leggen of mijn advies is aan het college om deze naast zich neer te leggen. De heer Bakker.

De heer Bakker: Dank, voorzitter. Ook dank voor de vraag. Ik stel voor dat we op de vraag van de BBB ... Want u zult ongetwijfeld met ons de komende weken en maanden nog meer

technische vragen gaan krijgen waarvan u denkt, maar hoe zit dit nou, hoe zit dat nou, hoe werkt dat precies? Ik stel voor dat u hem nog even technisch stelt en dat we hem ook even schriftelijk beantwoorden. Altijd met liefde. Vraag van de SGP. Ja, dat klopt. Dat gaat wel over totale ontwerpproces. Dus we hebben aangemoedigd ook door u en de keuzes die eerder zijn gemaakt, namelijk, schiet nou eens op met die verduurzaming, natuurlijk zijn contracten aan gegaan om te zorgen dat we dit ook kunnen ontwerpen en uitwerken. We betalen uiteraard naar fase, dus daar zitten fases in. Maar het totale van dit proces komt inderdaad op het bedrag wat u net noemde inderdaad. Dus ook daarvoor geldt, als je dat goed wil doen en zo'n groot pand als dit gebouw wil renoveren en verduurzamen, dan zijn daar kosten aan verbonden.

Voorzitter: De heer Bakker, u krijgt een vervroegde interruptie van de heer Vermaat.

Kees Vermaat: Dan is de vraag, voorzitter, wat kost dan dit voorstel? Dus die voorbereidingskrediet-plus, zoals u het zelf noemde, welk deel van het budget van 1,2 miljoen wordt daaraan vrijgegeven?

Voorzitter: Ik vind dit ook wel een hele technische vraag.

De heer Bakker: Voorzitter, dat zou ik zo niet uit mijn mouw schudden. Dat weet ik niet. Met alle liefde ook misschien hetzelfde antwoord als BBB. Als u daaraan hecht, dan beantwoorden we die schriftelijk met liefde.

Voorzitter: De heer Vermaat, u gaat er graag op in.

Kees Vermaat: Voorzitter, het is toch een wezenlijk onderdeel van een Statenvoorstel dat de financiële onderbouwing duidelijk is? Dus dat die afgedaan wordt, het is technisch, leuk als u het wil weten. Ik bedoel, het is voor onze partij wel serieus aangelegen dat we weten waar we het over hebben.

Voorzitter: Dat snap ik, maar ik dacht, die had u ook aan de voorkant kunnen stellen natuurlijk, technisch. De heer Bakker.

De heer Bakker: Laten we afspreken, en ik hoop dat ik de heer Vermaat tegemoetkom, dat we voor de behandeling van het Statenvoorstel in PS zorgen dat we dat antwoord even bij u en uw collega's hebben. Voorzitter, dit was het een en ander over het Statenvoorstel zelf en de vragen die daar bij verschillende partijen over waren. Dan was er een vraag over, waren er meerdere vragen, laat dat heel helder zijn, over het gebruik van het pand, het huidige en het toekomstig gebruik. Dan maak ik daar even een bruggetje naar, wat kunnen wij daarin meenemen? Want ik denk dat u best een aantal logische en terechte vragen stelt. In die vastgoedstrategie is heel goed gekeken naar wat zou je willen met dit pand? Dit is inderdaad een groot pand en dat maakt ook dat de kosten, en dat ziet u ook even later, dat die kosten ook per vierkante meter relatief meevallen, al is het totaalplaatje nog steeds heel groot, maar dat brengt ons ook in een positie als inderdaad verhuurder. Overigens een iets wat op dit moment naar veel tevredenheid gaat en we best een mooie, en ik hoop dat we die alleen maar kunnen laten groeien, kruisbestuiving zien van organisaties hier zoals de RUD, de ODRU en veel andere partijen die hier op dit moment zijn. Ik denk dat we daar nog meer uit kunnen halen. Echter zijn wij bereid om het verhuizen en dan wellicht ook even te kijken naar, wat zouden andere opties zijn die daarbij passen, maar ook de sale and leaseback nog verder te onderzoeken? Daar zeg ik het volgende op. Ja, dat zijn wij bereid, om daar een soort, ik noem het maar even een soort quickscan, een overzicht van te bieden ten tijde van het volgende Statenvoorstel in Q3. Wel twee zaken. Als wij op dit moment zeggen, we drukken op de pauzeknop, dan lopen wij in al het ontwerp en de voortgang die we op dit onderwerp willen hebben echt helemaal spaak. Dan gaan we echt heel erg de vertraging in. Dus het voorstel wat ik graag zou willen doen en waar ik u toe oproep, is, laten wij dit parallel uitzoeken. Dus wij gaan door met het voorkeursscenario twee, maar parallel krijgt u ten tijde van het Statenvoorstel een overzicht van de sale and leaseback. Wat zouden daar de voor- en nadelen van zijn? Net zoals over het verhuizen. Dat is het tijdsaspect. Ik kan op dit moment nog niet zeggen, want wij willen dat uiteraard ook even extern laten toetsen en valideren, dat kan ook best zijn dat dat enige kosten met zich meebrengt om dat te doen, want delen zullen we dan moeten herhalen uit die vastgoedstrategie deel twee. Ik doe dan ook even de aanname dat u dat met elkaar een goed idee vindt, dat we daar enige kosten aan verbinden. Dat zijn uiteraard geen tonnen, maar dat zal enige kosten hebben.

Komen wij tot een ander inzicht, sowieso, heb ik al gezegd, op financiën en op tijd, maar komen wij met deze opties tot een ander inzicht waarvan we zeggen, dat brengt ons echt fundamenteel als GS tot een ander punt, dan zullen we uiteraard daarover bij u terugkomen en zeggen, wij herzien onze richting en het voorkeursscenario twee is niet meer voor het gewenste scenario. Dan hebben wij een nieuw gesprek met u.

Voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, zit hier ook binnen die quickscan, om het zo te zeggen, ook de second opinion?

Voorzitter: De heer Bakker.

De heer Bakker: Nee, voorzitter, dat is een ander element en die komt zeker nog terug. Maar omdat de kosten aanzienlijk zijn, uw vragen daarbij en de vragen die wij ook hebben, heb ik gezegd, ik zou het heel prettig vinden als wij bij het VO en bij het DO een externe kundige partij mee laten kijken op, zijn deze kosten inderdaad ook naar verhouding en is dit ook wat we zouden moeten doen? Of worden daar op enigerlei wijze toch vragen bij gesteld? Maar die second opinion zal op beide momenten ook gebeuren.

Voorzitter: U krijgt ook nog een interruptie van mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Ik hoor de gedeputeerde zeggen, de positie als verhuurder gaat nu naar veel tevredenheid. Mijn vraag ging over of de gedeputeerde ook een risico ziet voor als die markt minder goed gaat. Want dat is de zorg die Volt heeft.

Voorzitter: De heer Bakker.

De heer Bakker: Ik zou liegen als ik zou zeggen dat dat risico niet bestaat, maar wij zien dat op dit moment niet. Er is veel vraag naar kantoorruimte. We zitten hier op een mooie plek. We hebben ... De verdiepingen zijn bezet. Daar komen we zo nog even over bij de perceelontwikkeling, maar ook hier het hele kantorenpark en de gemeente zijn ook voornemens om dit gebied alleen maar verder te ontwikkelen. Dus wij zien dat risico niet primair. Dan denk ik dat nog wel goed is even om over dat verhuizen nog wel even wat terug te ... Ook even wat dieper even wat te zeggen. U had het er al een paar keer met elkaar over. Het heeft effecten, lusten en lasten. We zijn erin gestapt. Wij willen een goed verhuurder zijn die inderdaad zijn verantwoordelijkheid neemt en ook het voorbeeld is voor de rest van de provincie. Daarbij geldt ook inderdaad op moment dat we dit pand zouden verkopen en verlaten, dan laat je op de kantorenmarkt een niet-verduurzaamd pand achter dat een andere partij weer die investering zou moeten doen en niet wij doen. Wij achten het onze verantwoordelijkheid en ook onze taak om hier een, opgedragen, ook door de kaders die daarbij zijn, een stap te zetten. Ik denk dat 50PLUS, mevrouw Hoek een, ik weet niet of ze er nog is, een terechte vraag stelde, ook waarheen als het niet hier is? Want het is niet zomaar een kantorenlocatie, het is een kantorenlocatie met veel specials. Neem al de zaal waar wij op dit moment in verkeren en de commissiezaal. Dat zijn zalen die niet zomaar in het centrum van Utrecht of Amersfoort of op een hele andere plek in de provincie zomaar voorhanden zijn. Dus de specials die daarbij zijn maken het gewoon al echt complex om zomaar te verhuizen. Voorzitter, even kijken. Dat bracht mij bij onderwerp over de keuze voor de scenario's en de techniek. Er was een vraag over, vernieuwbouw, zou dat een optie zijn? Dat is eigenlijk, ChristenUnie vroeg dat, dat is eigenlijk scenario drie wat we hebben gekozen. Dan zullen wij ook met elkaar het pand moeten verlaten, ook de ambtelijke organisatie en de verhuurders. Er is hier dan niet meer te werken en et cetera. Dat is in het geval van scenario twee niet zo. Dus de vraag, waar moeten we dan heen? Dat is niet nodig. Daar kunnen we schuiven in verdiepingen, maar is het niet zo dat we het pand moeten verlaten en bijvoorbeeld dat ook niet geldt voor de Statenzaal. Even kijken. Is er daarmee een optie, de VVD vroeg dat, maar ook andere partijen, is er een optie tussen scenario één en twee? Daar hebben we serieus naar gekeken. Dat is er eigenlijk niet. Want uiteindelijk, om aan die doelstellingen voldoen, zul je sowieso scenario twee moeten uitvoeren. Dat kan je inderdaad faseren. Dan zit je twee keer in een vervelende situatie met veel overlast en de kosten daarvan zijn hoger dan het uitvoeren van scenario twee. Dus je hebt zowel in overlast maar ook in kosten twee keer de nadelen, waarbij is gezegd, doe het dan in één keer goed. Even kijken. Voorzitter, dat brengt mij bij de financiën. Ik heb al wat gezegd over, hoe groot is dit

bedrag? Ik wijs u ook even op bladzijde achttien van de gegeven presentatie tijdens de informatiebijeenkomst. Uitgezet naar vierkante meters is het weer een relatief lager bedrag, maar ik ben het helemaal met u eens, het is natuurlijk een omvangrijke investering die we doen. U heeft het een en ander gezegd over de kosten. Laat ik dan ook weer even een bruggetje maken naar, wat nemen we mee in de volgende fase? Uitwerking van de businesscase, een goede inderdaad vastgoedexploitatie, terugverdientijd, kostenraming, daarin ook inzicht in de rentelasten, kapitaallasten die wij moeten doen. Onder andere de PvdA vroeg daarnaar, maar ik weet dat ook anderen daarnaar hebben gevraagd. Dat zal allemaal goed zichtbaar zijn en ook meegenomen worden in het volgende Statenvoorstel Q3.

Voorzitter: U krijgt een interruptie de heer Adriani.

Hans Adriani: Dank, voorzitter. Ik had daarbij ook gevraagd om ook niet alleen de verhuurpotentie maar ook de verhuurrisico's in beeld te brengen. Eigenlijk een beetje in aansluiting op de vraag van Volt. Bent u van plan of bent u daartoe bereid om ook daar even een externe analyse van te maken, van hoe externe professionele kantoorruimteverhuurders aankijken tegen de verhuurrisico's van een object als dit?

Voorzitter: De heer Bakker.

De heer Bakker: Voorzitter, het korte antwoord is ja. Ik denk wel dat we even goed met elkaar moeten kijken naar wat is ook in de gekozen koers die we met elkaar hebben, wat is daarin ook realistisch in tijd en onderbouwing? Maar volgens mij is het goed om dat te doen. Dan kijken we nog even, is dat nodig door dat een externe partij te doen of kunnen we dat meenemen bijvoorbeeld in de eerder aangekondigde quickscan? Wij zullen ook de risico's van de verhuur en ook hoe wij hierin staan, zullen wij op ingaan in het volgende Statenvoorstel.

Voorzitter: De heer Bakker, u krijgt nog een interruptie van de heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, wat Adriani vroeg, heb ik ook in de technische vragen ook al aan de orde gesteld. Wat is de verhuurpotentie eigenlijk van het pand? Dat begint natuurlijk wel met de vraag, hoeveel ruimte heb je zelf nodig? Ik weet niet of de gedeputeerde daar nog iets over gaat zeggen.

De heer Bakker: Ik denk dat mijn lijstje, voorzitter, dan ongeveer compleet is, want dat komt namelijk goed met elkaar samen. De ruimtevraag die wij als provincie Utrecht hebben en daar een gedetailleerder antwoord op kunnen geven, lijkt mij heel goed voor de volgende stap. Dat is ook een terechte vraag die u denk ik stelt. Dus dat zullen wij daar samen mee in beeld brengen ook wat die ruimtevraag is en de opbrengsten, maar ook de risico's van verhuurders van het provinciepand.

Voorzitter: Ik zie nog een vervolginerruptie van de heer Gillissen en ik zag ook nog een interruptie van mevrouw Blekxtoon. De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, wellicht voor de volledigheid, maar ik wil hem toch even stellen. Onderschrijft de gedeputeerde de volgtijdelijkheid? Dat de vraag is, hoeveel hebben wij nodig, en dat je op basis daarvan bepaalt wat je kunt verhuren. Want ik hoor de gedeputeerde zeggen, samen. Maar wat mijn fractie is, begint het wel bij onze eigen behoeftestelling om uiteindelijk te bepalen wat je kunt verhuren. Klopt dat?

Voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Absoluut. Dat kan ook. Dus op dit moment is het genoeg en weten we dat dat lukt. We weten ook dat de bezetting op dit moment van onze eigen verdiepingen hoog is. Dus dan is het inderdaad ook de vraag, wat hebben wij in de toekomst zelf nodig? Want primair is dit natuurlijk een huis van ons, van de provincie. Op basis daarvan is het inderdaad, kijken we weer van, wat hebben we in de toekomst aan mogelijkheden en onmogelijkheden wat de verhuur betreft? Dus dat ben ik eens met de heer Gilissen.

Voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Ook even in navolging op wat de heer Adriani zei, is gedeputeerde het met mij eens dat er gewoon een markt is voor vastgoed die fluctueert en dat als het nu goed gaat, dat geen garantie is voor de toekomst, dus dat het toch wel wenselijk is om dat goed in beeld te hebben voordat we verder gaan?

Voorzitter: De heer Bakker.

De heer Bakker: Voorzitter, ik was van mening dat ik daar al ja op had geantwoord, dat u daar gelijk in heeft, dat dat wisselt. Ik denk echter, maar dan ga ik mezelf herhalen, dat wij op dit moment zien dat de panden waar we in eerste instantie jaren geleden bang waren voor leegstand, dat we zien dat dat op dit moment helemaal niet in de vraag is, om het zo maar even te zeggen. Maar u zou mij ook misschien helpen even los van denk ik de vraag van, wat zijn de verhuurrisico's op het moment dat je een vastgoedeigenaar bent waarvan je ook verdiepingen verhuurt, waar u dan precies naar op zoek bent waar wij nog nader onderzoek naar moeten doen, wat uw antwoord voor u helpt in de vraag, moeten wij dit pand gaan verduurzamen en zo ja, op welke manier? Voorzitter, ik stel voor om door te gaan. Volgens mij heb ik wat betreft de financiën ... Nee, één punt heb ik nog niet genoemd. Nemen we ook mee. Dat is de vraag van Volt over subsidies. Uiteraard, dit is even de meest, hoe zeg je dat, in het gang, in het oog springende subsidies genoemd in de brief, maar uiteraard gaat er zeer goed gekeken worden en alles in het werk gesteld worden om zoveel mogelijk subsidies die hiervoor zijn hiervoor ook binnen te halen, om het zo maar even te zeggen, want we willen die kosten met elkaar drukken. Voorzitter, ik begin bijna richting een afronding te komen. Participatie of wie betrekken wij nou? U had daar een interessant debatje met elkaar over. De BBB stelde een hele expliciete vraag, inwonersparticipatie. Ik heb ook die vraag een beetje met de heer Vermaat aan u terug, wat wilt u dan voorleggen? Want ik zie dat niet direct. Wat wij wel heel graag willen, is met u, met gebruikers van dit pand, met vaste gasten, ik kan me ook zomaar voorstellen dat je eens mensen van Praten met de Staten nog eens bevraagt et cetera op zaken die zij hier willen zien. Maar primair staan wij aan zet en dan gaan we onze gasten en gebruikers daar heel goed bij betrekken. Dus op die manier moet u dit zien. Ten slotte over de perceelontwikkeling. Ik denk, de oproep die een aantal partijen doen is heel helder. Er zit hier veel potentie en die potentie ziet ook het college, namelijk om iets te doen aan de woningbouwopgave aan de ene kant. Aan de andere kant kan het slim zijn inderdaad in een bepaalde verdien capaciteit. Daarnaast, wat misschien nog wel belangrijker is, is dat wij ook zeggen van een gebied met een hek eromheen waar je 's avonds moet aanbellen zouden wij conform ook de visie die er is op deze plek en die ook het kantorenpark Rijsweerd nastreeft, zouden wij willen zeggen, ongelooflijk goed om te kijken, hoe kan je hier reuring, levendigheid, wonen, werken, recreëren in dit gebied terugbrengen? Want het is een prachtig gebied waar heel veel te halen is. Dus wat ons betreft, gaan wij goed kijken naar hoe we die perceelontwikkeling zo goed mogelijk eigenlijk parallel mee kunnen laten lopen, zeg ik volgens mij met name tegen de VVD en D66. Ik heb ook andere partijen erover gehoord. In hoofdstuk vijf van de managementsamenvatting wordt daar al het een en ander over gezegd. We gaan , zijn of gaan daar ook over natuurlijk in gesprek met onze collega's, ASR, de gemeente en andere partijen, en zoeken wij goed naar de win-win. Overigens ook, zeg ik tegen GroenLinks, ook met de natuur, want die is er in de omgeving ook nog wel te halen, namelijk de tuin. Die kan je beleefbaar maken, maar kan wat biodiversiteit ook nog wel een plus krijgen? Dus we gaan kijken hoever we daarmee kunnen komen en informeren u daar ook over. Maar we hebben wel gezegd, we moeten realistisch zijn dat we eerst die verduurzaming renovatie heel goed moeten doen en dat we ons ook niet moeten overeten, ook als ambtelijke organisatie, in te veel grote projecten één keer. Maar de aanmoediging daarop is helder.

Voorzitter: Ik zie nog een aantal interrupties zo op het laatste moment. We hebben ook nog een tweede termijn en we hebben ook nog een Statenvoorstel. Ik zeg het maar gewoon even. Dus, de heer Harinck.

Marcel Harinck: Dank, voorzitter. Heel kort. Er wordt nu gespeculeerd op een bepaald bouwvolume van de potentiële woningen. Fijn dat de gedeputeerde dat wil meenemen. We hebben al eerder aangegeven, onder andere de VVD en ik, dat zou wat ons betreft echt nog wel wat meer kunnen. Dus gaat dat dan ook worden meegenomen in dat onderzoek, zeg ik via de voorzitter?

Voorzitter: De heer Rigler.

Guy Rigler: Nog even de vraag die wij hadden over het alternatief vastgoed buiten Utrecht centrum.

Voorzitter: De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ik broed toch even op de beantwoording van de gedeputeerde over dat hij het goed meeneemt. Dat is natuurlijk een start, denk ik. Maar mijn vragen liggen ook een beetje in de lijn toch van ook de heer Harinck. Want er ligt inderdaad, hoofdstuk vijf van de managementrapportage, een conceptplan waarin er een viertal bouwvolumes worden toegevoegd. Ik heb even een sommetje gemaakt, dat zou meer zijn dan 15.000 vierkante meter. Dat geeft natuurlijk wel ook weer een ander perspectief ook aan de ontwikkeling van het pand zelf. Want waarom zou je bijvoorbeeld ook een omklap overwegen en de hoogbouw bijvoorbeeld als woningbouw? Want ik heb even een sommetje gemaakt. Helemaal conform de verdeling sociaal, middenhuur en ook koop zou je 1000 wooneenheden in alleen de hoogbouw kunnen realiseren. Dus even, ik zeg niet dat we dat moeten gaan doen, maar ik ben dus even benieuwd hoe concreet, en dat we de kantoorruimte in het groen doen, dus dat is een beetje het idee, ik ben dus even benieuwd hoe concreet ... Wat gaan we onderzoeken? Punt.

Voorzitter: De heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, daar sluit ik me dan bij aan. Alleen dan voor hetgeen, voor het stukje verhuizen. Want in het onderzoek wat nu is gedaan van 2022 was het alleen binnen in de stad Utrecht. Dus misschien dat vooraf, voordat het onderzoek gedaan wordt, welke opties van verhuizen worden dan onderzocht? Dat we niet straks over een halfjaar zitten van, maar als je hiermee komt, wij hadden dit en dit nog in gedachten. Daar zit ik een beetje mee, dat we qua tijd scheef ... Dus hoe kijkt de gedeputeerde daartegen?

Voorzitter: De heer Bakker.

De heer Bakker: Dank, voorzitter. Volgens mij twee smaken. Eentje over de perceelontwikkeling, de vragen. Dat zit nu echt nog in een verkennende fase. We zullen daar ook met de gemeente over moeten te spreken, met onze burens hier. We zullen daar ook gewoon intern capaciteit voor beschikbaar moeten stellen. Dus ook dat is iets, en daar vallen wij u niet mee lastig detailniveau, maar ook dat vraagt om een investering om daar bemensing tegenover te zetten, om te zorgen dat het ook de aandacht krijgt die het verdient. Wat ik heb gezegd, is dat wij gaan kijken op wat voor manier wij aanpalend aan dit project dat verder kunnen gaan uitwerken en daar ook een ... Ik denk dat het mogelijk is om u daar op kortere termijn dan Q, maar even iets van een overzicht of een planning te geven van, op welke termijn zouden wij welke stappen in die perceelontwikkeling kunnen nemen? Want we hebben wel heel goed iedere keer gekeken naar de raakvlakken tussen beide elementen, want ze raken elkaar natuurlijk wel. Maar de oproep die u daartoe doet, is een zeer heldere. De vragen die u stelt over, welke woningen kan je hier in kwijt, kan je hier of daar of op wat voor plekken zitten daarin, dat zijn hele terechte vragen waar we nog niet zijn. Het zijn echt schetsontwerpen, eerste schetsontwerpen, eerste contouren en dat moet verder uitgewerkt worden en ik ben ook benieuwd naar hoe u daar als Staten tegenover kijkt. Nogmaals, ook daar zullen wij met de gemeente het verdere gesprek over moeten gaan voeren. BBB en SGP, ik had in ieder geval een poging gedaan om u te zeggen, wij gaan dat verhuizen nader uitwerken. Volgens mij is het heel helder dat u zegt, kijk nou ook eens verder dan de binnenstad van de gemeente Utrecht. Wat is een plek die met ov, maar ik denk ook met automobilititeit, laten we in ieder geval zorgen dat die goed bereikbaar is. Het gaat ook om de specials die dit pand met zich meebrengt. Uw vraag is helder. Ik wil een beetje voorkomen dat we met elkaar in een stramien komen, zeg ik tegen de heer Vermaat, dat wij al die opties en al die onderzoeken eerst weer gaan voorleggen, want dan krijgen we geen voortgang. Maar daar waar wij denken, is het goed om nog eventjes, wellicht in de wandelgang, even te consulteren bij een paar partijen die dat vandaag duidelijk naar voren hebben gebracht, zullen we dat doen. Mijn idee is dat we redelijk overzichtelijk een aantal smaken van die verhuizing en die sale and leaseback voor u op hoofdlijnen inzichtelijk maken van, wat zijn er kwalitatief en kwantitatief de plussen en minnen van?

Voorzitter: Dank u wel. De heer Gillissen. U heeft echt de spreektijd verdubbeld vandaag. Dat heeft u wel echt kundig gedaan. Gaat uw gang.

Dimitri Gilissen: Dank voor het compliment. Was niet de bedoeling, zeg ik er dan even bij, voorzitter. In het voorstel staat eigenlijk dat het college zegt, we willen die perceelontwikkeling toch een iets lagere prioriteit geven. Begrijp ik de gedeputeerde goed dat die zegt dat als er een aansporing vanuit de Staten komt, dat het college wel bereid is om daar weer wat versnelling in te brengen?

Voorzitter: De heer Bakker.

De heer Bakker: Voorzitter, volgens mij, precies de eerste vraag volgens mij die u stelde, dan zullen wij ook weer eventjes, en daar kunnen we denk ik ook even over nadenken de komende dagen, ook even goed over nadenken over, wat vraagt dat dan aan onze kant en is dat dan ook behapbaar? Want daar heeft u ook recht op, namelijk dat we dat ook goed doen met elkaar en even goed uitwerken.

Voorzitter: Ik zie nog een interruptie van de heer Adriani en ik wil er ook nog even op wijzen dat u volgens mij de vragen over de brief, die eigenlijk agendapunt 12 was, die kunt u misschien nog even meenemen. De heer Adriani, dan begin ik met uw interruptie en dan kunt u daarna in de beantwoording ook even de vraag over de brief meenemen. Gaat uw gang.

Hans Adriani: Dank u wel, voorzitter. Het is even een interruptie op de heer Gilissen en Marcel Harinck, de heer Harinck. Je merkt nu al in het debat dat een toch al best ingewikkelde discussie over de verduurzaming van dit gebouw nog ingewikkelder gemaakt wordt door die perceelontwikkeling daarbij te betrekken. Ik vind het lastig, zeg ik daar maar bij, om na te denken over een investering van 60 miljoen euro in dit gebouw en tegelijkertijd na te moeten denken over 300, 400 of 500 woningen daaromheen. Dus bent u het met mij eens dat het ook voor ons echt verstandiger en overzichtelijker is om die twee discussies gescheiden van elkaar te voeren en de besluitvorming van de een niet afhankelijk te maken van de voortgang op de ander?

Voorzitter: Ik zou wel willen voorkomen dat we hier nu al een hele uitgebreide discussie over gaan voeren met elkaar. De heer Koren.

Martijn Koren: Ik zat ook even zoeken, doen we dit in tweede termijn? Want het is eigenlijk een interruptie. Maar zeg maar, doe ik het bij de tweede termijn of zal ik nu reageren.

Voorzitter: Ik stel voor dat u nu reageert. Dan slaan we die tweede termijn gewoon ... Maken we die iets korter.

Martijn Koren: Ik zou hem juist combineren met de perceelontwikkeling. Dat hoeft niet per se in tijd in hetzelfde moment, maar ik zou hem juist financieel willen koppelen, zodat we die 100 miljoen dragelijk kunnen maken, dat we daar meer op terug kunnen verdienen.

Voorzitter: De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, volgens mij stelt Adriani twee vragen van, is het verstandig om te koppelen en hoe ga je daarmee om in het kader van de besluitvorming? Dat laatste ben ik nog niet over uit. Ik denk wel dat het goed is, we hebben de mond vol als het gaat over werk met werk maken. Ik zie hier ook heel veel kansen. Dat wordt in beantwoording door het college ook benoemd voor de ontwikkeling van het perceel in relatie tot de pand zelf. Dus ik zou zeker deze kans niet willen missen.

Voorzitter: Dank u. De heer Harinck, één moment. Ik weet dat het een lange dag is, maar we hebben het goede gebruik om mekaar met mijnheer en mevrouw aan te spreken in dit huis. Dus daar graag even aandacht voor. Mijnheer Harinck.

Marcel Harinck: Reagerend op de vragen van mijnheer Adriani. Die afhankelijkheid is voor ons niet nodig, dus heb ik al in mijn termijn gezegd, wij kunnen dit besluit voor het uitwerken van scenario twee nemen, maar wij willen die kansen echt benutten. Daarom ook de aansporing richting de gedeputeerde.

Voorzitter: De heer Bakker, ik denk dat het het woord aan u is dan nu.

De heer Bakker: Voorzitter, volgens mij is de aansporing helder. Mijns inziens moeten we dit inderdaad niet financieel gezien complex aan elkaar gaan knopen, maar kunt u uiteraard wel even zien naar, wat is de businesscase en de vraag aan de ene kant en wat is die van de andere ontwikkeling? En gaan wij kijken, en dat is volgens mij de vraag die de heer Gillissen stelde, gaan wij even kijken hoever kunnen wij hierop komen, op dit onderwerp? En ook even, wat is in een verdere doorkijk realistisch qua tijd? Want er zal echt nog wel iets nodig zijn, ook in bestemmingsplanwijziging, al dat soort zaken, om mogelijke, om hier verder te gaan. Maar dat u daar potentie in ziet en dat dat goed is om dat in samenhang te beschouwen, die oproep blijft mij helder. Voorzitter, u had nog een ... U stelde mij nog over het andere agendapunt de vraag. Ik had nog een paar kleine puntjes, dat zijn er drie. Namelijk het CDA had het over de Statenzaal. Dat punt dat staat zeer op het netvlies. Is misschien hier niet in letterlijke zin benoemd, maar dat wordt uiteraard meegenomen. Ik vind uw suggestie leuk. Dus ik zou uw motie, ga ik met interesse lezen. Dan stelde de ChristenUnie nog een vraag, die is wat breder, over de energietransitie. Ik denk dat die misschien wel thuis is bij een ander debat. Maar uiteraard, ik kan niet onder stoelen of banken steken dat dit ook weer inzichten biedt in ook hoe complex de zaken af en toe ook kunnen zijn, of hoe kostbaar, maar aan de andere kant ook, en dat gaat u ook terugzien in Q3, namelijk dat terugverdiëntijden en zorgen dat je energie en klimaat neutraal wordt op een gegeven moment ook weer kunnen lonen. GroenLinks een vraag over circulair. Die nemen wij even mee in het voorlopig ontwerp of in ieder geval zullen daar aandacht aan besteden. Want eigenlijk bent u ons net een paar stationnetjes vooruit. Zover zijn we nog niet. Dan was er de vraag over het convenant over het voedsel. Zit zeer duidelijk in de aanbesteding die gevolgd gaat worden, zeg ik Partij voor de Dieren, zeer helder. De nieuwe cateraar. Het is iets ook waar de provincie Utrecht zich duidelijk aan verbindt. Ik ga even zorgen dat u nog even technisch daarop beantwoord wordt. Want we hebben wel in het vorige plan wat hierover gaat, wat dit ook niet vervangt, hebben wij ook heel duidelijk gesteld over welke groeಿನiveaus wij zien in dit convenant en waar wij naartoe willen groeien. Dat is zeer ambitieus. Dat ziet er volgens mij goed uit. Maar ik zorg dat u daar technisch even op beantwoord nog wordt.

Voorzitter: Dank u wel. Dan zijn wij daarmee aan het eind gekomen van de eerste termijn van dit onderwerp. Dan kijk ik de cirkel rond voor behoefte aan een tweede termijn onderling, zonder reactie van het college. Ik zie alleen de heer Koren en mevrouw Kennedy-Doornbos. De heer Koren, gaat uw gang.

Martijn Koren: Ik moet nog even wennen dat ik dan niks meer kan zeggen tegen de gedeputeerde. Maar de gedeputeerde zei even tussen neus en lippen door, dan gaan we allerlei dingen uitwerken, komt in Q3 terug. Waaronder sale and leaseback en verhuizing. Ik wil dan toch maar misschien dan aan mijn mede-Statenleden zeggen dat wat ons betreft, is sale and leaseback geen optie. Ik zou het zonde vinden als we daar echt geld aan uitgeven om dat verder te onderzoeken.

Voorzitter: Waarvan akte. Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Wij gaan mee met het voorstel van de gedeputeerde voor een parallel traject. Dan is het inderdaad ook lijkt mij besluitrijp. Dan kunnen we over twee weken erover besluiten, over het krediet. Er werd nog wel een suggestie gedaan door de VVD over, dan gaan we dit pand misschien helemaal ombouwen tot woningbouw. Wij hadden het een beetje over vernieuwbouw, want we hebben een groot perceel. Dan kunnen we hier misschien in blijven en dan gaan we daarna naar nieuwbouw op hetzelfde perceel en dan wordt dit allemaal woningbouw. Tegelijkertijd vraag ik mij af, worden de opbrengsten van woningbouw dan verdisconteerd met de kosten voor verduurzaming, renovatie, nieuwbouw of blijven dat ... Er zijn ook allerlei woningbouwplannen in het huidige plan. Blijven dat twee compleet financieel gescheiden projecten of trajecten, of gaat verduurzaming, renovatie en die financiering helemaal afgezet worden tegen de opbrengsten van eventuele woningbouw of het omzetten van dit pand naar woningbouw?

Voorzitter: Ik weet niet aan wie u de vraag nu stelt, maar ik was volgens mij vrij helder in de inleiding van de tweede termijn dat het college niet meer gaat antwoorden.

Simone Kennedy-Doornbos: Dat is waar. Sorry, voorzitter. Klopt. Prima.

Voorzitter: Dan kijk ik nog even de commissie rond of er behoefte is aan de tweede termijn. Ik zie de heer Vermaat, de heer Harinck. De heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, de laatste tien seconden. Het uitstel van tot Q3 is wat ons betreft geen onoverzichtelijke tijd, dus wat ons betreft is het niet besluitrijp voor de Provinciale Staten. We willen het totaalplaatje overwegen, dus dat zou ik nog graag mee willen geven.

Voorzitter: Dank u wel. De heer Harinck.

Marcel Harinck: Dank, voorzitter. D66 kiest voor het uitwerken van het voorlopig ontwerp scenario twee. We willen dus serieus die perceelontwikkeling onder de loop nemen. Prima als we nog enige quickscans voor de alternatieven onder de loop nemen voor Q3. Tot zover.

Voorzitter: Mevrouw Matser.

Julia Matser: Wat GroenLinks betreft liever geen onderzoek naar de sale and leaseback.

Voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van dit agendapunt. Dus volgens een hamerst... Nee, grapje. Dit gaat natuurlijk door naar de Statenvergadering als een besluitstuk. Bespreekstuk. Bespreekstuk, sorry. Voor mij is het ook een lange dag. Het gaat door naar de Statenvergadering als een bespreekstuk. De heer Gilissen, ik zie een vingertje.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, toch even, want uit de technische beantwoording, en ik weet dat het college daarmee bezig is, heb ik nog gevraagd om een aantal nadere stukken. Die komen ook nog voor 5 februari. Daar hecht mijn fractie trouwens ook wel zeer aan. Het spreekt voor zich dat wij ook echt wel een aantal moties en amendementen overwegen. Ik wil de opbrengst van vandaag ook echt even uitgebreid bespreken in mijn fractie. Dat moge duidelijk zijn.

Voorzitter: Dit is een soort tweede termijn die u even zo ...

Dimitri Gilissen: Nee, ik wil vooral zeggen dat het wat ons betreft een groot debat is. Ik weet niet of dat ...

Voorzitter: Het is gewoon bespreken of niet bespreken, dus we gaan bespreken. Dat zijn de twee smaken die we hebben. Wat betreft de stukken die u heeft opgevraagd, die moeten achter een dubbele inlog, dus dat is een proces wat gaande is, wat uw kant op komt, maar dat moet even georganiseerd worden. Dus dat komt uw kant op.

11. SV Voorgenomen oprichting één Omgevingsdienst

Voorzitter: Dan gaan we door naar het laatste agendapunt van vandaag. Dat is agendapunt 11. Het Statenvoorstel Voorgenomen oprichting één omgevingsdienst.

De heer ...: Voorzitter, vraagje van orde, gaat u dat echt nu om 19.00 uur nog doen, terwijl we ...

Voorzitter: Ja. Het duldt geen uitstel en ik kan niet anders dan dit nu met u behandelen. Ik weet het. Ik vind het ook niet leuk. Dus we gaan door. Op 7 december 2023 besloten de gezamenlijke algemeen besturen van de ODRU en de RUD Utrecht om te starten met de eerste fase van het traject, om één robuuste omgevingsdienst voor de hele provincie op te richten en alle colleges in de provincie Utrecht wordt nu gevraagd om in te stemmen met de voorgenomen oprichting van omgevingsdienst Utrecht. Zij dienen daarbij zienswijze en instemming te vragen aan hun gemeenteraad en Provinciale Staten. Dit is de eerste ronde. De colleges van burgemeester en wethouders en het college van Gedeputeerde Staten zenden het onderwerp van het ontwerp van de regeling toe aan de raad en Staten met het verzoek een zienswijze over het onderwerp in te dienen bij het college. In de tweede ronde wordt vervolgens, die komt dus later bij u terug, een eventueel aangepaste concept gemeenschappelijke regeling aan de colleges voorgelegd, met het verzoek om de regeling te treffen, instemming met deelneming. Het college vraagt daarvoor toestemming aan de raad en de Staten. Alleen wat even belangrijk is om daarbij te benoemen, is dat we nu dus input mee kunnen geven over hoe dat eruit moet zien, maar in die tweede ronde, als het bij ons voorligt voor een besluit, dan kunt dan kunt u als RAAD of Staten die toestemming alleen weigeren als het in strijd is met het recht op het algemeen belang. Dus

dit is het moment om iets mee te geven over hoe die omgevingsdienst eruit moet komen te zien. Daarna kunt u hem alleen nog weigeren als het echt in strijd is met het recht, waar we natuurlijk met zijn allen aan de voorkant niet van uitgaan. Dus zodoende gaan we daar nu over spreken met elkaar. We beginnen met de eerste termijn. Ik begin bij de SP. De heer Harris.

Dane Harris: Dank u wel, voorzitter. Hoewel wij het een goed idee vinden om over te gaan naar één omgevingsdienst, maken wij nog wel zorgen over een aantal onderwerpen waar de huidige diensten nog niet aan voldoen. We willen van het college weten hoe de toekomstige omgevingsdienst gaat behalen wat de RUD en ODRU nu niet behalen. Die voldoen nu namelijk niet aan alle kwaliteitscriteria zoals dat staat op pagina 25. Er wordt bijvoorbeeld nog steeds illegaal gekapt en er wordt nog steeds niet genoeg toezicht uitgevoerd. Als het gaat om de kwaliteitscriteria, heeft Partij voor de Dieren gevraagd, hoe kan na de samenvoeging wel voldaan worden aan kwaliteitscriteria? Met als antwoord, met de samenvoeging ontstaat er een robuustere organisatie met meer kritieke massa op de verschillende uitvoeringstaken. Maar dat zie ik echt niet als een antwoord op de vraag. Waaruit blijkt dat het samenvoegen tot juist meer kritieke massa leidt. Wat wordt er eigenlijk überhaupt bedoeld met kritieke massa? Ik wil graag een betere reflectie op hoe de samenvoeging bijdraagt aan het voldoen aan de kwaliteitscriteria. Natuurlijk heeft het ook deels te maken met de hoeveelheid werknemers. Dit gaat natuurlijk niet zomaar veranderen als de RUD en ODRU samengaan. Er wordt zelfs aangegeven dat er een risico is dat werknemers juist vertrekken, maar het antwoord van het college hierover is ook niet volledig. Er wordt aangegeven dat er gericht wordt op samenwerking en dat er extra aandacht komt voor bepaalde medewerkers. Maar het probleem is niet de samenwerking, het is juist dat er gewoon niet genoeg werknemers zijn. Dus aandacht aan de bestaande werknemers en hoe zij samenwerken is eigenlijk geen mitigerende maatregel hiervoor. Ik wil dus van het college weten hoe zij ervoor willen zorgen dat er dus in het nieuwe systeem wel genoeg maat werknemers zijn om de taken uit te voeren.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar UtrechtNu!, en die is afwezig. Dan ga ik naar Volt. De heer Limmen.

Wouter Limmen: Dank u wel, voorzitter. Centraal doel van de fusie is niet anders dan aanzienlijke versterking van het functioneren van der RUD. Wij denken dat er onder andere aan het versterken van de handhaving op bijvoorbeeld de waterkwaliteit en de energiebesparingsplicht nadrukkelijker aandacht moet worden besteed en dat dat onder de maat is op het ogenblik. Gezien de ongezonde exploitatie van onze natuur is dat ook keihard nodig. Volt heeft zorg over het verloop van het fusieproces. Verschuift het doel van de fusie zich niet te veel naar efficiency en kostenbesparing? Wellicht ook om nog met minder personeel, mede gezien de hoog gebudgetteerde frictiekosten, te realiseren. Wij willen beter inzicht krijgen in hoe de organisatie haar werkprocessen gaat inrichten, de kwaliteit borgt van de RUD en hoe zij dit personeelsmatig gaan invullen? Wij hebben hier een grote zorg over. Dank u, voorzitter.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de VVD en ik wijs de VVD er even op dat ze nog 48 seconden op de klok hebben. De heer Janssen, gaat uw gang.

Vincent Janssen: Dank u wel. Ik zal snel praten. Allereerst, halleluja, eindelijk komt het zover dat er gefuseerd gaat worden. Jarenlang een wens van de VVD. Twee, wij zien in de concept gemeenschappelijke regeling dat er een stemverdeling is waarin 26 gemeenten en 1 provincie alle een gelijke stem hebben, terwijl de provincie 20 procent van het budget ophoest. Dat vinden we scheef. Daar komt een amendement voor de zienswijze op. Drie, het valt ons op dat in de verdeling van de takenpakketten niet elke gemeente een gelijk taak, althans, het ODRU-deel en het RUD-deel lijken verschillende takenpakketten te hebben, terwijl het ons juist in het kader van die robuustheid van belang lijkt om allen een gelijk taak pakket te hebben. Ik sluit.

Voorzitter: U krijgt een ... Dat was ook uw bijdrage? Correct. Maar u krijgt nog wel een interruptie.

Vincent Janssen: Ik had meer bijdrage dan tijd.

Voorzitter: Precies. Die krijgt u dan gratis. De heer Adriani.

Hans Adriani: Dank, voorzitter. VVD kondigt een amendement op de zienswijze aan, maar de zienswijze zelf ligt niet ter besluitvorming voor, want die hebben we aan het college gedelegeerd.

Voorzitter: De heer Janssen.

Vincent Janssen: Volgens mij ligt er een besluit voor. En dat besluit luidt, besluit geen zienswijze in te dienen, wat natuurlijk een raar besluit is. Iets besluiten om iets niet te doen is raar, maar goed. Op dat besluit wil de VVD een amendement indienen om wel een zienswijze in te dienen, namelijk luidende dat we vinden dat er meer evenredigheid moet zijn tussen stemgewicht en financiële bijdrage of anderszins belang. Dat is de inhoud en daar neem ik nog een stuk of tien andere dingen mee, waar ik nu geen tijd voor heb om die toe te lichten.

Voorzitter: Helder. Goed. Bedankt voor uw bijdrage. Dan ga ik naar 50PLUS. Die is reeds afwezig, dan ga ik naar de BBB. De BBB heeft 43 seconden nog op de klok. Wie mag ik ...
Mevrouw Van den Broek, gaat uw gang.

Monique van den Broek: Voorzitter, ik kan heel kort zijn. We gaan mee met de VVD en ik ben heel benieuwd wat er in het amendement komt. Zien we graag tegemoet. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar het CDA. De heer Van der Pouw-Kraan, gaat uw gang.

Rody van der Pouw-Kraan: Dank, voorzitter. Wij hebben nog 3 minuten en daar ga ik goed gebruik van maken. Grapje. Wij zullen het amendement van de VVD ... Zien we graag tegemoet. Verder geen inbreng. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de ChristenUnie. Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Wij staan hierachter. Het kan wat ons betreft een hamerstuk zijn.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar D66, mevrouw De Widt.

Marianne de Widt: Dank u wel. Heel fijn dat die fusie eindelijk komt. D66 heeft al heel lang gevraagd om één omgevingsdienst in de provincie. Het zou logisch zijn om dan meteen akkoord te gaan, maar het blijft nog wel lastig om er grip op te krijgen of die verbeteringen die verwacht worden van deze fusie dan ook echt allemaal wel komen. Een achilleshiel van de huidige vergunningverlening is echt de handhaving. Hoe stuurt het college erop dat met deze fusie daar daadwerkelijk verbetering in zichtbaar wordt? Dat is onze grootste zorg over dit dossier. Verder hebben we er alle vertrouwen in en willen we graag besluiten dat die één omgevingsdienst er zo snel mogelijk komt. Dank u wel.

Voorzitter: U krijgt een interruptie van mevrouw Butterman.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Is het voor D66 een zodanig punt dat ze dit zouden willen amenderen op de zienswijze? Daarover iets zouden willen amenderen.

Voorzitter: Mevrouw De Widt.

Marianne de Widt: Dat lijkt me heel erg lastig om. Als u daar een voorstel over heeft waarvan ik denk, dat heeft nut om het zo op te schrijven, dan kan ik me dat voorstellen. Maar ik zou graag antwoord willen op mijn vraag en dan kijken we daarna wel weer verder.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Forum Voor Democratie. Geen behoefte aan het woord. GroenLinks, de heer Franken.

Ronald Franken: Dank u wel, voorzitter. Allereerst mijn grote complimenten voor het werk wat verricht is. Een fusie van deze omvang, een enorme uitdaging, je zou het maar moeten doen. De complexiteit aan talloze procedurele stappen in de stukken riep bij mij wel de vraag op, wat kunnen wij als Statenleden er nog van vinden? Toch kijkend naar de risico's willen we twee punten aankaarten. De kwaliteit, al eerder genoemd. De omgevingsdienst is cruciaal voor een duurzame, gezonde provincie. Het is de dienst die feitelijk onze vervuilingen in de provincie toestaat. Daarom onze oproep, houd de blik op deze bal. De kernactiviteiten. Hoe zorgen we ervoor dat de meest urgente milieudoelen niet ondersneeuwen? Hoe verbeteren we de kwaliteitsprocessen en voorkomen we dat er gaten blijven in de controles? We willen dat deze

fusie meer dan alleen een organisatorische efficiëntie oplevert, maar ook een inhoudelijke verbetering op toezicht en handhaving. Stel dus stevigere doelen naar een fusie tot een organisatie die tot betere kwaliteit leidt. Tweede punt, de risico's die gemeld zijn op het aantrekken van voldoende gekwalificeerd personeel. We wilden hier eigenlijk een aantal kansen opperen om vanuit de Staten, vanuit de provincie mee te helpen. Kan de provincie een coördinerende rol spelen bij stage en werk- en leertrajecten, geïnspireerd door initiatieven zoals de bovengrondse vakschool in Heerlen Noord. Kunnen we samenwerken met onderwijsinstellingen om nieuw talent op te leiden en kunnen we stimuleren dat statushouders of zijinstromers actief in deze opleidingsplekken terecht kunnen komen, waarbij we ook positieve kansen van asielmigratie kunnen benutten? Graag een reactie van de gedeputeerde of hiermee aan de slag ...

Voorzitter: Dank u wel. Dan is daarmee ook uw tijd helaas op. Dan ga ik naar de Partij van de Arbeid, maar daar is de tijd ook van op, dus dan ga ik naar Partij voor de Dieren.

Olivia Butterman: Voorzitter, mijn tijd was nog niet op en hiervoor ben ik gebleven, al voel ik me wat koortsig. Anyway. Voorzitter, wij maken ons ernstige zorgen over de kwaliteit van toezicht en handhaving. Dat is niet de eerste keer dat we dit noemen. In diverse commissievergaderingen op diverse dossiers heeft u ons dit al horen noemen. Wat ons eigenlijk inmiddels meer alarmeert is dat we bij GS geen urgentie proeven om de RUD en ODRU maximaal te stimuleren om de kwaliteit en ook de kwantiteit van toezicht en handhaving te bevorderen. De aanleiding voor de fusie is, zo lezen we, dat er een omgevingsdienst komt dat beter in staat is om de gevraagde producten en diensten te leveren en een rol te spelen bij toekomstige opgaven. Wat ons betreft zijn toekomstige opgaven ook de huidige opgaven. Andere collega's hebben het al genoemd. Het gaat over energiecontroles bij bedrijven, waterverontreiniging en illegale kap. Daar is nu al te weinig voorlichting, toezicht en handhaving op. We lezen dat op dit moment niet aan geldende kwaliteitscriteria kan worden voldaan. We schrikken hier heel erg van, maar het bevestigt wat ons betreft het beeld dat we al hadden vanuit alle andere dossiers. We sluiten ons aan bij de vraag van SP en GroenLinks over hoe we kunnen voorkomen dat de belangrijkste doelen door gebrek aan kwaliteitscriteria ondergesneeuwd raken. De focus ligt zo sterk op het middel, namelijk het samenvoegen van twee diensten, dat het doel, namelijk de verbetering van de kwaliteit van toezicht en handhaving, uit het oog verloren lijkt te raken. Dat is heel zorgwekkend, want naast subsidies en vergunningverlening zijn toezicht en handhaving zo ongeveer de enige sturingsmiddelen die we hebben als provincie om al die grote transities voornamelijk in het landelijk gebied mogelijk te maken. Baart dit het college ook zorgen? Zo ja, welke acties kunnen we verwachten en zo niet, waarom niet?

Voorzitter: Ik zie een interruptie van mevrouw De Widt.

Marianne de Widt: Een vraag aan de Partij voor de Dieren. Ik kan uw betoog een heel eind volgen, maar ik zie in de onderbouwing juist van deze fusie niet alleen maar een idee van, laten we het bij elkaar voegen, want ... Weet ik eigenlijk niet zo goed. Maar dat dat keihard nodig is om tot kwaliteitsverbetering te komen. Dus dan begrijp ik de vragen van de Partij voor de Dieren eigenlijk niet zo heel erg goed, want dat was nou net het doel.

Voorzitter: Mevrouw Butterman.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Bedankt ook voor deze vraag, want dat is inderdaad precies mijn punt. Je kunt niet gewoon fuseren en denken dat dat als sneeuw voor de zon dan de problemen die gaan over kwaliteitscriteria verdwijnen. Wij missen echt in al die stukken, en ik ben ze echt al met een loep aan het doorpluizen de afgelopen jaren, waar zien we de waarborgen om die kwaliteit wel te behouden en daar wel goed op te gaan zitten? Dus wat ons betreft, ja, die fusie is nodig, maar daarmee verdwijnen de problemen niet zomaar als sneeuw voor de zon.

Voorzitter: Dank u wel. De heer Janssen.

Vincent Janssen: Ik doe even een Gillisje. Interruptie op mevrouw Butterman. Bent u het dan met de VVD eens dat het onwenselijk is dat gemeenten met een smal takenpakket naar die RUD toe gaan, dat het wenselijk is juist dat alle gemeenten een robuust of een stevig takenpakket

inbrengen in die RUD zodat daar ook de robuustheid en de body ontstaat om echt goed te investeren in de kwaliteit, mensen aan te trekken en ook een coherent werkpakket te hebben? Ziet u, deelt u die analyse?

Voorzitter: Mevrouw Buttermann.

Olivia Buttermann: Dank u wel, voorzitter. Ten dele. Maar ik raak dus totaal verdwaald en totaal afgeleid en ik kan best wel wat hebben qua teksten, maar door dit soort managementtaal. Dus ik weet nog steeds niet wat kritieke massa is, kritische massa of robuustheid. Het is echt ... Met een loep zoek ik en vind ik in een paar bijzinnen waar het daadwerkelijk over gaat. Maar dit soort taal levert voor mij nog geen oplossing op voor het probleem wat we in de praktijk zien. Dus graag, als u het zou willen toelichten, heel fijn.

Voorzitter: De heer Janssen.

Vincent Janssen: Wat daarmee bedoeld wordt, is dat als je groter wordt, meer mensen hebt, dat je dan ook meer middelen hebt en meer geld om te investeren in mensen, in opleiding, in kwaliteitsontwikkeling, in vakontwikkeling en dat soort zaken, waarmee ook de kwaliteit van het werk toeneemt en ook de mogelijkheden om toezicht en handhaving uit te voeren. Dat is wat het even van alle managementtaal ontdaan betekent. Met dank voor uw vraag.

Voorzitter: Mevrouw Buttermann.

Olivia Buttermann: Voorzitter, dank u wel. Kijk, als dat erin zou staan, dan zijn we al een heel eind. Maar dat zien we echt nog niet zo duidelijk daarin terugkomen. Ik blijf het echt lastig vinden, want kijk, de fusie wordt gedaan om aan kwaliteitscriteria te voldoen en meer robuustheid te krijgen. Precies wat u zegt, om meer een organisatie te krijgen die de toekomstige taken aankan. Maar we weten ook dat je altijd frictie hebt bij elke fusie die er is. Dus er zal enig verloop van mensen zijn, dus de komende tijd zal nog onrustig zijn. Ik bedoel, dat is altijd zo met een fusie. Dus hoe gaan we die komende jaren doorstaan? Zeker in het licht op de rechterlijke uitspraak van vanochtend, de KRW die doemt op aan de horizon. Dus we hebben echt een paar van dat soort grote taken liggen. Daar hebben we onze zorgen over.

Voorzitter: De heer Adriani.

Hans Adriani: Vraag aan de VVD, voorzitter. Er staan in de stukken, ik weet niet meer precies waar, ook iets over wat in het basispakket komt en wat gemeentes als een pluspakket kunnen doen. Gaat de verdeling tussen wat basistaken zijn en plustaken zijn onderdeel zijn van het amendement wat de VVD in voorbereiding heeft?

Voorzitter: De heer Janssen.

Vincent Janssen: Wij zitten, wij zinspelen ook op inderdaad, maar ik wacht de beantwoording van de gedeputeerde daarop nog af, maar wij zinspelen ook op een zienswijze op dat takenpakket om juist ook het streven naar coherente takenpakket, want het valt me op dat de ene helft van de gemeente met een ander takenpakket instapt dan de andere gemeente. Ik zou ervoor willen pleiten om dit zoveel mogelijk gelijk te trekken, maar ook naar de bovenkant gelijk te trekken. Dus we nivelleren naar boven, je nivelleert meestal naar beneden, maar wij naar boven.

Voorzitter: De heer Adriani.

Hans Adriani: Dank, voorzitter, voor die toelichting. Het maakt de kans dat er steun vanuit de PvdA komt wel kleiner, zeg ik dan maar vast als het ...

Voorzitter: Goed. Dank u wel. Dan gaan we naar de PVV, mijnheer Van der Star.

Fred van der Star: Bedankt, voorzitter, geen eigen inbreng.

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Buttermann, ik dacht dat u aan het eind van uw bijdrage was.

Olivia Buttermann: Nee.

Voorzitter: Dan krijgt u het woord.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Ik was aan het eind van de alinea, toen dacht ik, dat is een mooi moment. Inmiddels in de interrupties zijn al wel wat dingen ter sprake gekomen. Maar nog even terug naar de beantwoording van onze technische vragen. Onduidelijk is dus wat kritieke massa is, dat is me inmiddels ietsje duidelijker, maar dat zou ik toch ook graag van gedeputeerde willen horen. Hoe leidt dan die samenvoeging per definitie zo klakkeloos tot een meer robuuste organisatie? Voor de goede orde, we zijn echt niet tegen die fusie, maar dat het zomaar de problemen zou oplossen, daar geloven we niet in. Dit is echt van zodanige orde voor ons dat we hier in ieder geval op gaan amenderen. Dus zoals ik net heb begrepen, kunnen we een amendement op de zienswijze gaan indienen. Dat zal dan wat ons betreft over de kwaliteitscriteria gaan en de personele bezetting om daar wat meer duidelijkheid over te krijgen. Tot zover.

Voorzitter: Dank u wel. De PVV hebben we reeds gehad en ga ik naar de SGP die geen spreektijd meer heeft, dus dan hebben we het eerste rondje van de commissie gehad en dan ga ik naar het college.

De heer Bakker: Dank u wel, voorzitter. Drie punten vooraf en dan zal ik snel de fracties afgaan. Algemeen toch even, waarom nog dit Statenvoorstel en waarom ook ter elfder ure? Ik denk dat het ook belangrijk is om te zeggen, we hebben u eerder geïnformeerd over de Statenbrief. Daar was met attendering vanuit de griffie vanuit het belang van de Staten is verzocht, is dit nou in de mandaatregeling die met elkaar is afgesproken een moment waarvan de mandaatregeling zegt, de kaders die u heeft gesteld veranderen dusdanig, dat het opportuun is om u ook de mogelijkheid tot een zienswijze te geven. Ik denk dat je daarover kan redetwisten. Dat hebben we niet gedaan. We hebben gewoon gezegd, we gaan dat Statenvoorstel sturen. Daarom heeft u het later gekregen. Maar u heeft de zienswijze die wij als college vanuit die mandaatregeling hebben gestuurd en die is ook al bekend bij de fusieorganisatie, die heeft u gezien in de Statenbrief die bij de stukken hoort. Nu is het inderdaad de vraag, wilt u afwijken van het feit dat u eigenlijk zegt, wij sluiten ons aan bij die zienswijze of we hebben daar een andere kijk op? Bijvoorbeeld de heer Janssen en mevrouw Butterman zegt, daar willen wij aanvullende zaken op meegeven vanuit PS. Dat is de vraag die nu voorligt. Ik denk dat er toch ook in dit debat, en we hebben het vorige debat hierover ook al een aantal keer met elkaar geraakt, opdrachtgeversrol en dat wat wij meegeven vanuit de dienstverleningsovereenkomst aan de omgevingsdienst en waar wij ook gewoon voor betalen en ook moeten betalen, ook hier geldt, zeg ik even parallel naar het vorige debat, voor niks gaat de zon op. We kunnen wel allemaal dingen meer willen, maar daar moeten we simpelweg ook vervolgens bereid zijn met elkaar de kosten voor te dragen. Dat is iets anders dan het vraagstuk rondom de eigenaarsrol. Met die pet op zit ik hier tegenover u, namelijk vanuit die optiek, lid van het AB en het DB en namelijk de partij die daarop toeziet dat we die fusie op een goede manier met elkaar tot stand brengen. De SP, en er waren meerdere vragen over, gingen over die kwaliteitscriteria. Ik denk dat beide organisaties in ons geval de RUD goed op weg is, maar dat we zien dat met name de robuustheid en de omvang daarvan en heb je ook voldoende massa met elkaar, financieel, in bemensing, om te doen aan bijscholing, aan sparring, aan een teampje ontwikkelen op water, wat niet één persoon is als voorbeeld, maar meerdere personen zijn, dat zijn die voorbeelden waardoor wij zeggen, op moment dat we deze fusie organisatie omgevingsdienst Utrecht staat, dan is dat de derde omgevingsdienst van het land en dan kan je aan deze criteria die uit het rapport en het onderzoek van Van Aartsen komen, zullen wij voldoen en zullen wij daar ook op die manier invulling aan geven. Dit is een stap waar ook in het land met belangstelling naar gekeken wordt, want we nemen op dit moment gewoon de stap die vanuit ons, vanuit ook het Rijk aan ons gevraagd wordt zeer proactief op. Dus ik ben daar blij mee. Ik denk ook dat we daartoe al meermaals door de Staten zijn aangemoedigd om dat voort te zetten.

Voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Harris.

Dane Harris: Ik volg de redenering niet helemaal nog steeds, want mijn collega lijkt te zeggen dat er veel meer mensen komen op het werk, dat er veel meer massa inderdaad komt, omdat we gaan samenvoegen. Maar de realiteit is dat er ook gewoon natuurlijk veel meer werk komt. Want het zijn ... Het werk van die twee verschillende omgevingsdiensten wordt nu het werk van één omgevingsdienst. Ik snap gewoon niet hoe het samenvoegen van een bepaalde hoeveelheid werknemers met een aantal andere werknemers dan betekent dat ze het ineens wel kunnen. Dat mis ik echt in de beantwoording.

Voorzitter: De heer Bakker.

De heer Bakker: Altijd bereid om daar nog een keer met u, en het kan ook via een van de ambtelijke collega's die helemaal thuis is in het VTH-dossier om u daarover bij te praten, dus trekt u vooral mij of de collega's nog even aan het jasje, maar, ja, het is zo dat op dit moment ook naar aanleiding van het rapport van Van Aartsen het zo is dat omgevingsdiensten in Nederland niet allemaal de omvang hebben waarmee je dit soort vragen aankomen, waarmee je de robuustheid en de omvang hebt om goed te investeren in kennisontwikkeling, in innovatie en waarin je ook niet helemaal de omvang hebt om dit soort dingen te kunnen doen. Hoe kleiner die organisatie, hoe lastiger dat natuurlijk wordt, ook om dit soort dingen die je neemt als organisatie als geheel om die te kunnen dragen, dus dat maakt dat onder andere het samenvoegen, maar daar zit natuurlijk meer achter, meer elementen die daarop spelen, het gaat ook om kennisopbouw, het gaat om budget hebben voor innovatie et cetera, maar die zullen inderdaad aan de gestelde robuustheid en kwaliteitscriteria gaan voldoen. Terecht aandachtspunt. Maar het korte antwoord is dat het dat is en dat wij op dat moment op dit moment daar nog niet in scoren en dat dadelijk wel zullen doen.

Voorzitter: U heeft ook nog een interruptie van de heer Adriani en de heer Franken.

Hans Adriani: Dank, voorzitter. Gedeputeerde refereert naar het rapport van Van Aartsen. Dat is denk ik deels terecht. Maar is het niet eigenlijk zo dat al aan het begin van de oprichting van de omgevingsdienst het de bedoeling was dat we één provinciebrede omgevingsdienst kregen en dat dat puur door bestuurlijk kennissen en onderling chagrijn niet lukt is dat we eigenlijk dus opgezadeld zijn met twee manke omgevingsdiensten en dat we dat nu eindelijk achter ons kunnen laten en dan tegelijkertijd ook nog aan het rapport van Van Aartsen voldoen? Is dat niet eigenlijk perspectief hoe we ertegenaan moeten kijken?

Voorzitter: Mijnheer Franken, u had ook een interruptie.

Ronald Franken: Dank je wel. Nog even zoekende in, staan deze doelen om dus inderdaad een stevigere organisatie te worden ook goed genoeg in de stukken, zoekend naar, zou het kunnen staan bij de uitgangspunten, staat er inderdaad iets genoemd over die robuustheid. Ik denk dat wij toch nog op zoek waren naar echt stevigere doelen neerzetten, dat we eigenlijk één plus één toch meer dan twee willen laten zijn, dat het in ieder geval ook op die manier terugkomt in de stukken, dat we ook weten dat er echt op gestuurd gaat worden. Nu lijkt het enigszins nog een proces te zijn wat eruit komt omdat we het gewoon samenvoegen en dan komt er iets uit.

Voorzitter: Mevrouw De Widt had ook een interruptie.

Marianne de Widt: Ik wilde nog ingaan op de vraag van de heer Harris. Omdat we namelijk in aanloop naar dat besluit van nu al best een heleboel dingen gehad hebben over die omgevingsdiensten. Ik wilde twee hele praktische voorbeelden geven die het voor mij in ieder geval heel goed geïllustreerd hebben. Op dit moment zijn er in die kleine omgevingsdiensten voor sommige specialismes maar een halve of misschien één persoon aanwezig en die taken worden alleen maar ingewikkelder. Dat is het tweede argument. Maar als je een grotere omgevingsdienst maakt, dan ben je in staat om meer mensen op specialismes te zetten, waardoor ze aan elkaar een sparringpartner hebben en hun werk gewoon makkelijker en beter kunnen doen. Want ze moeten nu alsmaar in hun eentje allerlei dingen uitvinden. Dat geldt omdat dat werk ingewikkelder wordt voor meer argumenten dus. Daarom is het robuuster en al die andere managementtermen.

Voorzitter: Dat is toch ook een beetje antwoord dat we misschien wel van het college hadden kunnen verwachten. De heer Franken.

Ronald Franken: Maar dat zou ik inderdaad toch nog wel willen vragen. Dat lijkt dus één plus één is twee. Maar moeten we dat niet heel scherp opschrijven, dat we die doelen ook zo omschrijven dat dat het doel is, dat we daar ook op uit gaan komen? Want nu lijkt het enigszins dat het een uitkomst is die sowieso gaat gebeuren. Daar ben ik dus enigszins naar op zoek.

Voorzitter: Mevrouw De Widt.

Marianne de Widt: Dat is in eerdere fase al toegelicht en de medewerkers van beide diensten zijn hier ook buitengewoon enthousiast over, omdat ze hun werk gewoon veel leuker en beter kunnen aandoen.

Voorzitter: De heer Limmen.

Wouter Limmen: Ik wil hier even kort op reageren. Ziet mevrouw De Widt niet dat op het ogenblik als ik de ontwikkeling zie dat te veel van de energie en de middelen wegvloeien naar het fusieproces en niet worden ingezet op de opbouw en de realisatie van die kwaliteit? Daarom is die zienswijze wat ons betreft wel reden om die zienswijze misschien wat meer input te leveren.

Voorzitter: Mijnheer Limmen, dit is wel meer iets voor een tweede termijn. Want u snijdt een heel nieuw onderwerp aan en dat krijgt u nu gratis. Maar mevrouw De Widt, als u daar nog op dat willen reageren.

Marianne de Widt: Ik wil daar best kort op reageren. Er is een mooie uitdrukking. Verhuizen kost bedstro. Dat is volgens mij dit ook. Zo'n fusie, dat levert altijd een periode op waar zo'n organisatie vooral intern gaat zitten kijken. Maar in alle eerdere sessies die ik hierover heb meegemaakt proef ik alleen maar dat er heel veel aandrang en heel veel vaart en heel veel enthousiasme is om er een succes van te maken. Ik twijfel er helemaal niet aan dat dat goed gaat. Ik zit helemaal niet met dat punt waar u mee zit. Echt niet.

Voorzitter: Jongens ... Mevrouw Butterman.

Olivia Butterman: Sorry, voorzitter. Ik zie iedereen kijken dat ze naar huis willen, maar voor onze partij is het een ontzettend belangrijk punt. Dit is een van de weinige momenten dat we het er wel echt over kunnen gaan hebben. Mevrouw De Widt, ik wilde dat ik ook het zo kon geloven ...

Voorzitter: Mevrouw Butterman, ik ga u dan toch even onderbreken. Want waar mijn irritatie zit, is over dat we nu een debat aan het voeren zijn wat eigenlijk thuishoort in de tweede termijn, terwijl we nog bezig zijn met de beantwoording van het college. Dus dat is even voor de goede orde waar mijn frustratie in zit. Want ik snap ook dat u het debat goed wil voeren. Dan stel ik voor dat we teruggaan naar het college.

De heer Bakker: Dank, voorzitter. Misschien, want Volt stelde daar ook enkele vragen, grote zorgen et cetera. Om heel eerlijk te zijn, en ik durf te zeggen dat wij en ik daar vrij dicht bovenop zitten, die zorgen hebben we eigenlijk helemaal niet. Natuurlijk, het is een spannend proces als twee organisaties met elkaar fuseren. Er zal echt nog wel wat water door de Lek stromen voordat we daar zijn. Maar alle ogen zijn gericht om te zorgen dat op 1 januari 2026, en daar wordt kei- en keihard aan gewerkt, om te zorgen dat dan een robuuste, goed functionerende omgevingsdienst staat die een nog aantrekkelijker werkgever is. Dat is de RUD overigens nu al en is daar ook meerdere malen voor in de prijzen gevallen. Heeft overigens ook geen personeelsvraagstukken, dus het is geduid als een risico wat bij iedere fusie optreedt. Maar mensen willen daar graag werken. Maar, nee, die zorgen delen we niet en ik denk dat ik het met mevrouw De Widt eens ben, dat je even in zo'n proces waarin het spannend wordt, dan vraagt dit tijd. Maar ook hierbij zeg ik, u heeft ons als college en ook in het coalitieakkoord bijvoorbeeld, en u heeft daar ook nog eens ... De bereidheid hebben wij als provincie gevonden om daar geld voor vrij te maken, ook opgeroepen, aangemoedigd de opdracht gegeven om echt te zorgen dat die fusie er een keer komt en niet in 2029, maar nu. Daar zijn wij op gaan lopen. Ik kan het niet mooier maken dan dat dit dan ongeveer is wat u krijgt. Ik zeg tegen de heer Franken, het zit natuurlijk niet allemaal in de gemeenschappelijke regeling. Kijk bijvoorbeeld, heeft u ongetwijfeld gedaan, maar kijk even in het richtingsplan waar missie, visie en al die zaken over wat voor een dienst wil je zijn, hoe belangrijk is innovatie, kennisontwikkeling, kwaliteitscriteria, is allemaal zeker op het netvlies, maar er moeten nu eenmaal ook zaken op dit moment geregeld worden, zoals, met welk zaak systeem ga je nu precies werken? Daar moet je wel even doorheen, om te zorgen dat je vanaf 1 januari 2026 een succesvolle dienst hebt staan. Voorzitter, ik wilde daar nog wel één element over noemen. Is namelijk, en ik stel voor, en misschien mag ik dat aan de griffie vragen want u stelt best veel vragen en ik probeer ze met liefde te beantwoorden, maar die echt gaan over de uitvoering van de nieuwe dienst of de huidige dienst zelf. Ik denk dat het heel wijs is dat u ook een gesprek aangaat met degenen, de

programmamanagers, met de directeurs van beide diensten, om het hierover te hebben. Zij maken rondes langs uw Staten en langs gemeenteraden. Ik denk dat het echt zinnig is om ook van hen te horen over, hoe loopt dit nou? En de vragen, bijvoorbeeld mijnheer Franken, u heeft denk ik hele terechte vragen, maar daar zitten wij wel echt best ver vandaan. Ik zie niet dat wij als provincie als eigenaar ons gaan mengen in wat voor een exacte scholingstrajecten wij hebben. Dus ik geef uw signaal met liefde door, maar op die manier sturen wij niet op dit fusieproces. Het lijkt me wel heel goed dat u er met elkaar het gesprek over hebt.

Voorzitter: Voorzitter ... Ik zit even te kijken, want we zitten nu op het randje van het quorum. Dat zou betekenen dat we dit ... Als deze twee partijen die nu met een jas aanstaan vertrekken, dan mag er daarna niemand meer de zaal uit, anders kunnen we de vergadering niet afronden. Dat zeg ik maar gewoon even tegen u. Ik zag een interruptie van mevrouw Butterman.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een paar vragen aan gedeputeerde. Hoe kan het dan dat wij in diverse dossiers lezen en te horen krijgen dat vanwege een tekort aan gespecialiseerd personeel, was vorige week nog in LWM, in het stuk over bos- en natuurcompensatie, er wordt onvoldoende zicht gehouden op die 79 gevallen van illegale kap de afgelopen zeven jaar, een van de redenen daartoe is niet voldoende gespecialiseerd personeel? Dus dan, of we hebben het ergens heel anders over, of het gaat bij ons een ander alarmbelletje aanslaan. Maar ik zou graag ... Ik kan dus niet rijmen het antwoord van de gedeputeerde of dat geen zorg ziet op het gebied van personeel en dat wij dit op een aantal dossiers, ik geef er net één voorbeeld van, wel lezen als reden waarom er niet voldoende toezicht en handhaving is. Ook op onze eigen pachtpercelen is onvoldoende handhaving om de pachtvoorwaarden te controleren bijvoorbeeld.

Voorzitter: Uw punt is helder. De heer Bakker.

De heer Bakker: Voorzitter, het komt op een gegeven moment in het debat waar ik me wat minder comfortabel bij voel, wat gaat over onze inzet op het VTH-dossier en onze opdrachtgevende rol daarin. Maar wat ik u daarover kan zeggen, is dat er een verschil is en daar spreken we denk ik een beetje langs elkaar, zeg ik tegen mevrouw Butterman, tegen, aan de ene kant hebben wij, provincie, maar ook andere gemeenten, hebben wij taken, basistaken, die worden allemaal sowieso belegd. Die brengt iedereen in. Maar ook plus taken et cetera. Zijn die bij die omgevingsdienst in dusdanige mate aanwezig en is daar ook de bereidheid om daarvoor te betalen in een dienstverleningsovereenkomst, dat daar ook formatieruimte bestaat om dit soort mensen aan te nemen. Ik ken de details van dit specifieke vraagstuk waarom dat dan zo is niet. Het kan natuurlijk zijn dat er ergens een keer een vacature ontstaat. Maar waar het om gaat, is, u noemt een aantal onderwerpen, bijvoorbeeld de handhaving van onze pacht. Dat hebben wij gewoon niet als opdracht bij de RUD belegd. Dus dan is het niet zo raar dat daar geen mensen voor zijn. Als we dat willen met elkaar, en ik ken uw standpunt daarover, dan zullen wij daar ook voor moeten betalen en dan zullen we dat in onze dienstverleningsovereenkomst moeten opnemen. Dan kan de omgevingsdienst daar ook personeel voor gaan werven. Het punt is alleen, en dat was volgens mij hetgeen mij werd gevraagd, maakt u zich zorgen om het feit van een aantrekkelijke werkgever? Dat maken wij ons niet, want we zien dat de omgevingsdienst daar veel mee bezig is. Ik denk dat ik mezelf anders ga herhalen, voorzitter, als ik dat nogmaals zeg.

Voorzitter: U was aan het eind?

De heer Bakker: Nee, ik was niet aan het eind, maar ik ga het kort en bondig proberen te doen. De VVD wilde ik nog wat over zeggen. U kunt daar anders naar kijken, over de concept GR. Wij hebben na uitvoerig beraad met alle partijen gezegd, ja, AB, maar voor de provincie ook een plek in de DB achten wij logisch. Die 20 procent vertaalt zich dan weer niet naar de twee stemmen die wij nu hebben. Maar uiteraard heeft dit de revue gepasseerd en kunt u daar een ander aandachtspunt op leggen even zo op het takenpakket. Daarbij geldt dus wel, wat ik net al trachtte te zeggen, is dat alle basistaken verplicht worden ingebracht en veel gemeenten ook hebben aangegeven dat zij ook voornemens zijn om bij de nieuwe dienst ook bijvoorbeeld bouwtaken in te brengen. Dus dat zal ... Dat worden er zeer waarschijnlijk mee en dat gaat de nieuwe organisatie ook versterken.

Voorzitter: De heer Janssen.

Vincent Janssen: Ik snap dat van dat ik van alles kan. Maar de vraag aan het college was van, acht u het niet ... Wat is uw oordeel over de wenselijkheid om meer gelijk, gelijke takenpakketten te hebben en ook een groter takenpakket? Dus dan verschil ik wel met de PvdA, begrijp ik, maar dat was eigenlijk de vraag.

Voorzitter: De heer Bakker.

De heer Bakker: Ik weet niet of het nodig is om gelijke takenpakketten te hebben, maar wat natuurlijk helpt, is dat we op een gegeven moment massa gaan maken in die dienst. Dan hoor ik het met goede ... Met opportunisme of hoe zeg je dat, optimisme, niet opportunisme, optimisme aan dat er een nieuwe deelnemers zijn van deze omgevingsdienst die aangeven dat ze heel graag die taken inbrengen. Dus wat mij betreft helpt het en helpt het ook in de robuustheid van die dienst als we dat doen. Dat gesprek wordt ook wel gevoerd inderdaad. Voorzitter, dan was er nog de vraag van D66 over de over de handhaving en de aandacht daarvoor. Dat lijkt me wat mij betreft echt een onderwerp om ook met de omgevingsdienst zelf ook een keer te bespreken meer in detail over wat u daarvan wilt u wilt terugzien en heeft dat ook een gesprek met ons over wanneer u het heeft over het uitvoeringsprogramma VTH en de inzet als opdrachtgever hiervan. Punten van GroenLinks heb ik volgens mij merendeels al getracht te beantwoorden over kwaliteit en de omgeving, ook die van het personeel. We zullen uw signalen meegeven, maar nogmaals, het zijn ook wel signalen die vrij diep in de uitvoering liggen. Partij voor de Dieren ten slotte. Hebben we net al een beetje het debat over gehad. Wij zien dat we met deze fusie juist wel aan die kwaliteitscriteria gaan voldoen, aan die robuustheidscriteria, dat je ook op een hele goede manier werken werk kan maken. Ik denk de andere kant van de medaille, dus u vraagt voor enkele zaken denk ik aandacht, ik denk, de andere kant van de medaille is dat je niet fuseert. Dat was ook de vraag die de heer Adriani stelde. Ik denk ... Niet zo behoefte om het verleden helemaal te recenseren. Maar volgens mij kunnen we wel spreken van een weeffout hierin en dat we die aan het herstellen zijn en dat het heel logisch is dat je, net zoals de veiligheidsregio, de GGD, dadelijk een dienst krijgt die het hele gebied van de provincie Utrecht omstrijkt. Om heel eerlijk te zijn, kijken wij zeer uit naar het moment dat dat ook zo is. Dat duurt niet zo heel erg lang meer gelukkig.

Voorzitter: Dank u wel, voor de beantwoording. Dan kijk ik nu de commissie rond of er behoefte is aan een tweede termijn. Ik zie mevrouw Butterman. Nee. Mevrouw Butterman, u heeft nog een minuut. Gaat uw gang.

Olivia Butterman: Gaat lukken. Dank u wel, voorzitter. Toch wijs ik de gedeputeerde erop dat in eerdere stukken die we hebben ontvangen van RUD en ODRU, dus dat gaat dan over een soort jaarverslagen, dat we wel degelijk ook wel personeelstekorten zien. Dat wordt gewoon met rood stoplicht aangemerkt. Dus het is niet uit de lucht gegrepen. Dan een procedurele vraag. Klopt het, dus dat wil ik even checken, dat wij mogen amenderen of dat wij amenderen op die gemeenschappelijke regeling? Check, dubbelcheck.

Voorzitter: Je amendeert op het Statenvoorstel en in het Statenvoorstel is opgenomen dat er geen zienswijze ingediend zou worden. Dus wat je kunt amenderen, is het Statenvoorstel waarin je dan zegt, we gaan wel een zienswijze indienen, namelijk zus en zo. Dan kun je dus je zienswijze delen over hoe het eruit moet komen te zien.

Olivia Butterman: Die zienswijze moet gaan alleen over de gemeenschappelijke regeling of ook over de bijkomende documenten?

Voorzitter: Alleen over de gemeenschappelijke regeling.

Mevrouw Butterman: Dank u wel.

Voorzitter: Dat is wat de ambtenaar op de tribune heel hard naar mij knikt. Dus dat is even waar ik dan op vaar. Goed. Dat kunnen we eventueel schriftelijk nog ophelderen. Dan zijn we aan het eind gekomen van dit agendapunt. En daarmee ... De heer Adriani, wat doet u nu?

Hans Adriani: Voorzitter, natuurlijk is het een gemeenschappelijke regeling die voor zienswijze ligt. Maar volgens mij staat het iedereen vrij om aanpalende zorg of aandachtspunten in een zienswijze mee te geven, dus moeten we dat niet te rigide doen.

Voorzitter: Zeker, dat is ook niet ... Het ging over het amenderen van. Dus dat is even de ... Dus u kunt in uw amendement, in uw zienswijze dat allemaal meegeven, ook aanpalende documenten, maar dat kunt u niet amenderen. Helder. Iedereen ... We zijn er klaar mee. Het is voorbij. Bedankt voor iedereen's lange adem vandaag en een hele fijne avond.